

150 DIN
8 600102 660014

VREME

10. DECEMBAR 2009.

BROJ 988

POLITIČARI I MEDIJI
SVI VIKENDI IVICE
DAČIĆA

IZVEŠTAJ REVIZORA

ŠLAG NA MINISTARSKOJ TORTI

VELIKA AKCIJA

NA LICU MESTA >> KLIMATSKI SAMIT U KOPENHAGENU

BMW X5

www.bmw.rs

Zadovoljstvo
u vožnji

Vozilo sa slike predstavlja uopšten prikaz.

UŽIVANJE UZ ULTIMATIVNU MAŠINU.

Uživanje zna da izabere pravi momenat. I to je upravo sada. Ultimativna mašina sa xDrive pogonom je spremna za otkrivanje potpuno novih iskustava. Ovoga puta uživanje sadrži: kožna sedišta, navigacioni uređaj i ozvučenje BMW Professional, grejanje sedišta sa električnim podešavanjem pozicije sedenja, automatski menjač (steptronic) automatski klima uređaj, xenon svetla sa uređajem za pranje farova, tempomat sa kočionom funkcijom, kožni multifunkcionalni progresivni servo volan, 8 vazdušnih jastuka, dinamička kontrola stabilnosti (sa ABS, CBC, DBC, DTC i HDC), runflat pneumatici, aluminijumske felne 18" xDrive pogon na četiri točka sa promenljivom raspodelom obrtnog momenta, start/stop dugme, isofix, kontrola razdaljine prilikom parkiranja...

UŽIVANJE JE BMW X5 POČEV OD 58.850€*

BMW EfficientDynamics

I manja emisija i više uživanja u vožnji.

* U cenu koja uključuje carinu i PDV, ulazi i nabrojana dodatna oprema. Vozila su spremna za isporuku.

Delta Motors	Radulović Group	Radulović Group	Radulović Group	Mitić Company	Auto Garant Motors	Stefanović Auto
Radnička 8 Beograd Telefon: 011 353 99 00	Dragoslava Srejojića b.b. Beograd Telefon: 011 20 80 180	Novosadski put 71 Novi Sad Telefon: 021 820 888	Višnjička 53a Belgrade Telefon / fax: 011 20 80 888	Stevana Nemanje 60a Niš Telefon: 018 456 15 35	Ibarski put bb Čačak Telefon: 032 380 900	Vlaško Polje Mladenovac Telefon: 011 82 01 900

Izdavač: NP "VREME" d.o.o.
Mišarska 12-14, Beograd

DIREKTOR
Stevan Ristić

POMOĆNIK DIREKTORA
Vojislav Milošević

FINANSIJSKI DIREKTOR
Daniela Vesić

GLAVNI UREDNIK
Dragoljub Žarković

ODGOVORNI UREDNIK
Filip Švarn

POMOĆNIK GLAVNOG UREDNIKA
Aleksandar Ćirić

SEKRETARIJAT
Mirjana Kalezić

REDAKCIJA
Dejan Anastasijević, Duška Anastasijević,
Aleksandar Anđić (foto@vreme.com),
Dimitrije Boarov, Slobodan Bubnjević,
Sonja Ćirić, Vera Didanović,
Jovan Dulović, Slobodan Georgijević,
Jovana Gligorićević,
Nebojša Grujić (kultura@vreme.com),
Andrej Ivanji (svet@vreme.com),
Zoja Jovanov (biznis), Tatjana Jovanović,
Jasmina Lazić (medjuvreme@vreme.com),
Zoran Majdin, Saša Marković,
Ivana Milanović Hrašovec, Milan Milošević,
Teofil Pančić, Ana Radić,
Saša Rakezić (strip@vreme.com),
Tamara Skrozza, Vladimir Stanković,
Zoran Stanojević, Tatjana Tagirov,
Dragan Todorović, Tanja Topić,
Momir Turudić, Biljana Vasić, Miloš Vasić,
Marija Vidić, Ljubomir Živkov

DOKUMENTACIJA
Dragoslav Grujić (arhiva@vreme.com),
Jelena Mrđa (foto@vreme.com)

TEHNIČKA REDAKCIJA
Ivan Hrašovec (ur.),
Tanja Popović, Vesna Srbinović,
Vladimir Stankovski, Slobodan Tasić;

KOREKTORI:
Ana Ćuk, Stanica Milošević;
LEKTORI: Katarina Pantić,
Živana Rašković, Ivana Smolović;
DAKTILOGRAF: Zorica Nikolić

INTERNET IZDANJE
http://www.vreme.com
Marija Vidić (urednica)
Marjana Hrašovec

PRODAJA I PRETPLATA
(prodaja@vreme.com)
Nikola Ćulafić, Milan Radović

RAČUNOVODSTVO
Slavica Spasojević

MARKETING
(marketing@vreme.com)
Goran Kosanović (direktor)
Aleksandar Aleksić

e-mail: redakcija@vreme.com
telefon redakcije: 011/3234-774

telefaks: 011/3238-662

ŠTAMPA:
Rotografika, Subotica

OBRADA TIRAŽA:
Data Press

ISSN 0353-8028
COBISS.SR-ID 16907266

04 **KLIMATSKI SAMIT U KOPENHAGENU:**
Poslednji voz

06 **MEĐUVREME**

10 **IZVEŠTAJ DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE:**
Čudesni svet državne kase

14 **BUDŽET SRBIJE ZA 2010:** Bez oštrog zaokreta

14 **PORTRET SAVREMENIKA:**
Aleksandar Karađorđević

18 **LOKALNI IZBORI NA VOŽDOVCU:**
Naprednjaci napred, demokrate stoj

20 **POLITIČARI I MEDIJI:**
Vikendi ministra Ivce Dačića

24 **KOSOVO: Ubiti za domovinu i Tačija**

26 **KRIMINAL:** Begunci od zakona i kako ih privesti

28 **ZIMA:** Grejanje za sva vremena

30 **NUSPOJAVE**

31 **DODATAK:** Vreme Beograda

29 **GLAS NARODA:** Kakva su vaša iskustva
sa studiranjem po Bolonjskoj deklaraciji?

40 **DODATAK:** Vreme gradnje

48 **VREME I LJUDI**

51 **LISICA I ŽDRAL:** Kopernikanski obrt

KULTURA

52 **REKONSTRUKCIJA:**

Vratite narodu Narodni muzej

55 **POBEDNIK FESTIVALA AUTORSKOG FILMA U BEOGRADU:** Jeza umesto pamfleta

56 **INTERVJU:** Filip Glas, kompozitor

58 **TV MANIJAK:** Čevap demokratija

59 **DODATAK:** Knjige "Službenog glasnika"

SVET

65 **SAD:** Obamin rat

68 **MERIDIJANI**

MOZAIK

70 **HAJDERABAD, INDIJA, ZEMLJA LJUDI I - NOVINARA:** Tamo gde je i mleko ljuto

74 **ŽREB ZA SVETSKO FUDBALSKO PRVENSTVO:**
Još samo da prođemo...

76 **POŠTA**

78 **VREME UŽIVANJA:** Usluga

Naim Blaca, koji tvrdi da je za račun Hašima Tačija likvidirao čitav niz ljudi, otvorio je Pandorinu kutiju u koju se malo ko na Kosovu dosad usudio da zaviri
PIŠE: DEJAN ANASTASIJEVIĆ

Zbog čega Narodni muzej u Beogradu ne radi već šest godina i da li će nekada proraditi
PIŠE: SONJA ĆIRIĆ

Duž ulica, na stepeništu ima radnji i zgrada, na goloj zemlji, na ono malo trotoara što ih ima, spavaju ljudi pokroveni jutanim vrećama. To su ona četiri miliona neregistrovanih žitelja Hajderabada. U daljini svetli, kao kruna na teget plavom nebu, "sajber kula" u koju će se useliti Majkrosoft
PIŠE: DRAGOLJUB ŽARKOVIĆ

POSLEDNJI VOZ

Dok noć odmiče nad Kopenhagenom, ulice se prazne, smanjuje se osvetljenje i gase se ulični božićni ukrasi i reflektori koji osvetljavaju spomenike, što je deo štedljive gradske energetske politike

Za "Vreme" iz Kopenhagena

Sa prozora zgrada i kuća u decembru sijaju sveće – po tradiciji mnogo starijoj od danas raširenih ekoloških običaja, Danci svake večeri na prozor iznose sveću koja polako sagoreva od početka decembra do Božića. Sa početkom ovogodišnje klimatske konferencije Ujedinjenih nacija, poznate po skraćenici COP15 (15th United Nations Climate Change Conference), koja se smatra najvećim ekološkim samitom u XXI veku, kopenhaska noć nije onako mračna i tiha kako je uobičajeno, samo sa ponekim smrznutim biciklistom u prolazu.

Gradom trenutno luta više od 15.000 delegata koji su došli iz gotovo svih zemalja sveta kako bi pokušali da pronađu rešenje za problem globalnog zagrevanja i usvoje klimatski sporazum koji bi od 2012. godine zamenio Kjoto protokol.

Iz uličice ispred gradske kuće vidi se gradski trg sa jednom od brojnih postavki o klimatskim promenama i ogromnim belim balonom, na kome se u realnom vremenu projektuje atmosfera planete. Sa Zemljom u pozadini, grupa ekologa na ovom kopenshakom uglu pravi uličnu žurku. U hladnoj noći, okupljeni su oko muzike koju pušta ni manje ni više nego – DJ na biciklu. On na platformi ispred sebe vozi miksete, elektroniku i zvučnike, praveći eko žurku gde god se zaustavi.

Nedaleko, grupa lokalnih ekoloških aktivista takođe na biciklima ispisuje subverzivne grafite sa porukama za učesnike samita. Oni žele da poruče ono što brine hiljade ljudi iz celog sveta. To je cilj koji su zapravo poslednjih godina sugerisali klimatolozi kroz izveštaje Međuvladinog panela za klimatske promene (IPCC) – da srednji rast temperature (koji je posledica sagorevanja fosilnih goriva i povećane emisije CO₂) nikako ne sme preći dva stepena Celzijusa, jer bi to do kraja veka dovelo do dramatičnih posledica kao što su rast nivoa mora, pojava suše, uragana i nepredviđenih nepogoda.

MESTO ZA PROMENU: U Kopenhagenu na raznim lokacijama već mesecima paralelno teku raznovrsni ekološki događaji i konferencije, a u ovom danskom gradi na obali Severnog mora svuda se može čuti kako je ovih dana "ovde prestonica sveta".

"COP 15 bi mogao biti najvažniji događaj u XXI veku", kaže jedan od noćnih prolaznika koji su zastali da saslušaju ekološkog DJ-a i koji sve do 18. decembra učestvuju u pregovorima u Bela centru, raskošnom i modernom kongresnom centru na jugoistoku Kopenhagena, gde se održava konferencija.

"Ovo je mesto da se obavežemo", rekla je na otvaranju samita danska ministarka ekologije Koni Hedegard, navodeći da "u istoriji postoje trenuci kada svet može da izabere na koju će stranu

krenuti". Njenom govoru prethodi ceremonija otvaranja sa filmom u kome se devojkica bori sa razornim posledicama klimatskih promena koje će se osetiti u celom svetu.

NAJZELENIJA JELKA: Na nekoliko trgova su postavljene i gigantске kugle, velike kao dvospratna kuća, od kojih svaka sadrži tonu CO₂. One i kod običnog sveta izazivaju jeziv osećaj, bitno drugačiji od uobičajene reakcije na često zamornu i od svakodnevnog života daleku "brigu za planetu". Svaki stanovnik Evrope godišnje u proseku "oslobodi" 8,5 tona CO₂, što će reći da zbog lagodnosti savremenog života, svako od nas napuni atmosferu sa osam tolikih kugli gasa "staklene bašte".

Na trgu ispred gradske kuće pažnju prolaznika privlači novogodišnja jelka osvetljena LED sijalicama koju je postavila kompanija Siemens. Ispred nje se nalazi desetak bicikala koji su povezani sa dinamom i akumulatorom, tako da se okretanjem pedala pale LED lampe na jelci. "Jedna jelka nikad nije bila ovako zelena", kaže Rit Bjergar, gradonačelnica Kopenhagena koji je proglašen "najzelenijim gradom Evrope" (vidi okvir). Uprkos raširenoj ekološkoj svesti,

ODBROJAVANJE POČELO: Opomena iz Kopenhagena

po gradskim pijacama se čak i ovde mogu videti nimalo ekološke jelke bez busena.

Dok traje samit, širom Kopenhagena predstavlja se čitav niz velikih svetskih kompanija – svi oni koji razvijaju takozvani zeleni portfolio postavili su svoje štandove i predloge kako da promenite svet kupujući njihove ekološke proizvode. Na svakom mestu se nude ideje i proizvodi označeni sa “CO₂ neutral”, koji navodno ne doprinose emisiji gasova staklene bašte.

“Svetu je jedino potreban efikasan sporazum koji bi imao vidljivog efekta na globalno zagrevanje”, smatra jedan od ekoloških turista koji je u grad došao da, kako kaže, podrži promene. On posmatra ogromnog polarnog medveda od leda, koji se kako vreme prolazi lagano topi i od njega dva dana kasnije ostaje samo metalni kostur kao podsećanje na otapanje Arktika i žive vrste koje će izumreti zbog globalnog zagrevanja.

VREME ZA TRGOVINU: “Lideri samo treba da odluče o malim stvarima i učine da se dese”, kaže jedna Dankinja dok parkira svoj bicikl kod poznatog šetališta u Njuhevnu, izražavajući nerazumevanje

za politička zatezanja oko sporazuma. Tokom nekoliko poslednjih dana širom Evrope su simultano organizovani protesti kojim su ekološke organizacije pokušale da upozore političke lidere na ozbiljnost problema globalnog zagrevanja. Ekološki protesti se sada nastavlja u samom Kopenhagenu, a najavljene su i globalne demonstracije, u svim gradovima sveta za 12. decembar, pred završnicu samita.

Od završnice, kad u Kopenhagen posle delegata budu došli nadležni ministri iz svih zemalja, a potom i sami šefovi država, očekuje se mnogo. Uprkos tolikim pripremama, još nije izvesno hoće li se svetski lideri dogovoriti o neophodnom smanjenju emisije gasova staklene bašte, a i na samom početku samita su pojedini delegati (uglavnom iz islamskih zemalja) podsećali na skandal sa uhakovanim e-mailovima klimatologa koji su, navodno, podešavali rezultate svojih istraživanja.

Trenutno, prema stanju u ovoj godini, ljudi u atmosferu ispuštaju oko 47 milijardi tona ugljen-dioksida, što je taman iznad kritične granice. Ako se ništa ne bi promenilo, do 2020. godine svet bi ispuštao oko 54 milijarde tona CO₂, što bi u najmanju ruku značilo katastrofu. Kako bi globalno zagrevanje ostalo u podnošljivim granicama, potrebno je da se ispuštanje CO₂ smanji na 44 milijarde tona godišnje. Da li je moguće dostići takav cilj?

I pre dolaska, razne države su već poslale svoje ponude o procentu smanjenja emisije CO₂ do 2020. godine, a kako se svaki procentni poen meri milionima i milijardama evra troškova, kao i smanjenjem energetskog sektora i usporenjem razvoja privrede, očekuju se žestoki i teški pregovori o zajedničkom planu. U suštini, cela stvar je na glavnim zagađivačima – Kini, SAD, Evropskoj uniji i Indiji, od kojih zavisi koliko će smanjenje biti i na koliko odricanja su oni spremni da se obavežu.

DOGOREVANJE SVEĆE: Lepa vest je stigla na samom početku jer je američki predsednik Barak Obama, kao lider uticajne sile koja do sada nije prihvatala Kjoto protokol, pomerio svoj dolazak za kraj samita. Bilo je predviđeno da on u Kopenhagenu samo zastane na putu za Oslo na dodelu Nobelove nagrade za mir, pa je Obamin dolazak na kraj samita (kad tu budu i ostali šefovi država) protumačen kao znak njegove rešenosti da se nešto zaista dogovori i promeni u Kopenhagenu.

Pored njega, dolazak su najavili i drugi veliki zagađivači, Kina i Indija i gotovo svi ostali svetski lideri. Većina ovde prisutnih analitičara govori o tome da je sve na klackalici između interesa zapadnih sila i zemalja u razvoju čiji bi ekonomski napredak novi klimatski sporazum mogao usporiti. I sasvim je očekivano da dobiju neku nadoknadu od onih zbog čijeg je dosadašnjeg razvoja i došlo do klimatskih promena. U svakom slučaju, vruća trgovina oko globalnog zagrevanja obeležiće decembarske dane u hladnoj Danskoj.

Tinjava osvetljen ekološkim svetlima, sa štedljivim LED semaforima, ledeni Kopenhagen je i mimo samita grad energetske efikasnosti i ekološke svesti. Pored upotrebe energije vetra čak 20 odsto, Danci su sa automobila gotovo sasvim prešli na bicikle, a procenjuje se da više od 70 odsto stanovnika Kopenhagena na posao odlazi javnim prevozom ili biciklom.

Gradom prolaze električni automobili i hibridi, poput tri vozila iz Simensovog programa Edison – električnih automobila koji su tokom samita bili parkirani kod zabavnog parka Tivoli. Znatiželjni prolaznici ih zagledaju, a jedna grupa zelenih turista im čak i skandira. No, svi oni znaju da to nije dovoljno – odluka o budućnosti se tek mora doneti.

×

SLOBODAN BUBNJEVIĆ

RKKA

Ili: Radničko-seljačka Crvena armija, Raboče – krestjanskaja krasnaja armija (1918–1946)

Vikipedija kaže da njeno ime “simbolički ukazuje na krv prolivenu u borbi radničke klase protiv kapitalizma i verovanje da su svi ljudi jednaki”. Osnovao ju je 1918. narodni komesar Leon (Lav) Davidovič Trockij. A sad: votka. Ili “vodica”, po najčešćem tumačenju porekla te reči. Rуска imperatorka Jelisaveta je 8. juna 1751. objavila ukaz o vlasništvu nad destilerijama alkohola. Tu se, prvi put u pisanom obliku, pojavila votka, zarad jednostavnog obračunavanja poreza na alkoholna pića, tj. gotovo dve petine carskog budžeta. Podsticanje potrošnje votke dovelo je do toga da 1911. godine 90 odsto svega što Rusi piju – a piju mnogo – bude votka. Opet u vezi s prihodima, car Aleksandar III rešio je da 1894. pitanje “šta je votka” postavi ocu periodnog sistema elemenata, Dmitriju Ivanoviču Mendeljejevu (“Votka: 38 odsto alkohola, i voda”). Suvišno je pitanje kakve veze votka ima s Crvenom armijom. Flaširana (i) u obliku topovske granate s etiketom Red Army, ona je danas samo deo marketinga započetog i pre Miše Sergejeviča Gorbačova, da se od netržišne a sentimentalne prošlosti – pravi brend. To jest, pare.

Aleksandar Ćirić

MARTA SUMONJA ĆIRIĆ

TVRDNJE, STAVOVI I GLEDIŠTA

Međunarodni sud pravde izdao je 27. novembra saopštenje u kome se veoma oštrim rečima protestuje zbog izvrtanja u medijima reči njegovog predsednika Ovade, kojima se implicira da savetodavno mišljenje ovog suda o legalnosti unilateralne deklaracije Privremenih kosovskih institucija samouprave o nezavisnosti (Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self-Government of Kosovo) neće biti jasno “da” li “ne”. Kaže se da su takve nečuvane tvrdnje (*outrageous allegations*) bez osnove i da mogu da potkopaju kredibilitnost najvažnijeg sudskog organa UN-a. Naglašava se da je od najveće važnosti da se sudu dozvoli da obavlja svoju dužnost s maksimalnom nepristrasnošću i diskrecijom. Da ta opomena možda i nije upućena samo medijima pokazuju i dosadašnja saslušanja pred sudom, koja odslikavaju raniju političku konfrontaciju i igru moći u vezi s tim pitanjem, dalekosežnim po implikacijama: Legalnost unilateralne deklaracije o nezavisnosti Kosova podržale su: Albanija (nemački ekspert koji

je predstavljao Albaniju tvrdio je da ne postoji međunarodni zakon koji zabranjuje secesiju kao takvu); Bugarska, po oceni naše delegacije čak jače od Albanije; Hrvatska; Nemačka, tvrdnjom da je princip efektivnosti jedini primenljiv na slučaj Kosova i da je pravo naroda Kosova da se otcepi od Srbije proizašlo iz decenije sistematskog kršenja ljudskih prava; Austrija, stavom da ne postoji pravilo koje zabranjuje deklaracije o nezavisnosti, i secesiju; Saudijska Arabija, Burundi... Stav Srbije da je kosovska nezavisnost u suprotnosti sa međunarodnim pravom podržale su: Argentina, koja smatra da secesija Kosova prethodi uništenju međunarodnog poretka; Azerbejdžan, stavom da se entiteti koji kršeći unutrašnje zakone države proglašavaju secesiju ne mogu smatrati državama; Belorusija; Bolivija, konstatacijom da Kosovo nije bilo kolonija niti je bilo pod stranom okupacijom; Španija, uz podsećanje da usvajajući Rezoluciju 1244 Savet bezbednosti nije glasao u korist nezavisnosti Kosova, niti da tadašnja SR Jugoslavija izgubi suverenitet nad pokrajinom, već da se opredelio za mudru ravnotežu između interesa obe strane i dva osnovna principa

– teritorijalni integritet i suverenitet SRJ i pravo Albanaca da se samoopredele kroz organe samouprave i autonomije...

Zanimljivo je i ukrštanje gledišta velikih sila:

SAD su pozvale MSP da se ne bavi širim pitanjem samoopredeljenja u međunarodnom pravu, već da Kosovo posmatra kao poseban slučaj. SAD tvrde da Rezolucijom 1244 nije garantovan teritorijalni integritet Srbije, već SRJ, koja sada ne postoji, da deklaracija o nezavisnosti Kosova nije prekršila ni princip teritorijalnog integriteta zato što se njega moraju pridržavati samo države, a ne i unutrašnji entiteti.

Predstavnici Kine podsećaju da je jedan od osnovnih principa međunarodnog prava princip teritorijalnog integriteta i suvereniteta, a da je princip samoopredeljenja naroda strogo ograničen i primenljiv samo u određenim situacijama kolonijalne vladavine.

Uz naglasak da je ovaj slučaj prilika da se pokaže da međunarodno pravo važi, suprotno tvrdnjama da međunarodno pravo nije pravo, da se ne odnosi na izuzetke i da je moć pravo, Rusija je ocenila da Rezoluciji SB-a 1244, koja propisuje rešenje statusa Kosova pregovorima uz saglasnost obe strane, a zabranjuje jednostrane poteze, nije mogla biti preinačena odlukom izaslanika generalnog sekretara UN-a Martija Ahtisarija da okonča pregovore i preporuči nezavisnost kao jedino rešenje. Negirajući tvrdnje zemalja koje podržavaju Kosovo da međunarodno pravo ne reguliše deklaracije o nezavisnosti, predstavnik Rusije je podsetio da je Savet bezbednosti UN-a proglasio nelegalnim nezavisnost Severnog Kipra i Rodezije – zato što je secesija zabranjena van konteksta kolonija.

M. M.

TUŽBOM NA BLOKADU

REUTERS

Radnici GIK-a "Prvi maj" iz Lapova ponovo spavaju na šinama. Zatevaju isplatu 11 plata, penzionog osiguranja i nastavak proizvodnje u fabrici i odlučno odbijaju da deblokiraju prugu Beograd-Niš dok im se zahtevi ne ispune.

Ni najave generalnog direktora Velimira Radenovića da će protiv zaposlenih u protestu pokrenuti stečajni postupak neće ih, kako kažu, naterati da napuštaju koloseke. Zbog blokade je voz sa 400 tona petardi i raketa skoro deset sati bio zaustavljen u beogradskom naselju Resnik. Oko 17.30 krenuo je za Grčku preko Požege.

U noći između 7. i 8. decembra štrajkači su se podelili u tri grupe. Jedni su bili napolju uz vatru, drugi su se smestili uz električnu grejalicu pod šatorom, dok su se treći grejali uz furunu u čekaonici železničke stanice "Lapovo varoš". Tvrde da su pregovorima pokušali da od poslodavca dobiju makar dve minimalne plate umesto svih 11, ali ističu da on ni

na to nije pristao. Zbog toga su bili primorani na radikalni potez – da blokiraju železnicu i na taj način proizvedu veću materijalnu štetu nego što iznose njihova potraživanja. Time su konačno uspeali da pokrenu državu na akciju. I to kakvu.

Ministarstvo infrastrukture je izračunalo da su radnici "Prvog maja" u prethodne tri blokade pruge kod Lapova Železnicama Srbije naneli štetu od 50 miliona dinara. Zbog toga će ih država – tužiti. Kako je objasnio državni sekretar u Ministarstvu za infrastrukturu Slavoljub Vukićević, prvo će biti podnete krivične prijave protiv nepoznatih učinilaca, a kada se utvrdi identitet odgovornih za blokade (na čemu se intenzivno radi) protiv kolovođa će biti podnete i krivične prijave. Štrajkači poručuju da ne odustaju.

J. L.

KAD NAUKA ZABAVLJA

Puno belih mantila, epruveta, magneti, osmeha, transformatora, sijalica, lasera, aplauza, iluzija, mraka, dima, uzdaha, miševa, zadataka, mirisa i tako dalje na dva sprata bivše robne kuće "Kluz" plus prizemlje i podrum pomnoženo sa tri dana jednako 17 hiljada znatiželjnih glava, odnosno 34 hiljade širom otvorenih očiju, a najjednostavnije – Festival nauke, 100 posto. Uprkos ekonomskoj krizi i svinjskom gripu, na festivalu je učestvovalo 250 naučnika iz 22 naučne institucije i 30 gostiju iz inostranstva. Cilj im je bio da se kroz 28 različito zanimljivih postavki skrene pažnja na nauku. Osim u "Kluzu" posetioci su tokom 4. 5. i 6. decembra mogli da prate predavanja i filmove na temu nauke u Studentskom kulturnom centru. Iz 135 škola iz Srbije došlo je 4500 učenika, odnosno potencijalnih fizičara, informatičara, hemičara, biologa,

astronoma, genetičara, psihologa i geologa. Od 17 hiljada posetilaca, najviše ih je bilo iz Beograda, ali svratili su i radoznali iz Negotina, Čuprije, Šapca, Požege, Smedereva, Arandelovca, Niša. Mladen Petrović, osnivač najvećeg festivala ovakve vrste na Balkanu, zadovoljan je interesovanjem posetilaca, ali i Ministarstva nauke i Sekretarijata za obrazovanje Skupštine grada Beograda, kao i uspehom koji Festival svake godine postigne.

"U lepom pamćenju će nam ostati i utisci naših gostiju iz osam zemalja i njihovi komentari. Gosti iz Švajcarske i sa Tajlanda, koji su tri dana po deset sati bili na svojim postavkama kao demonstratori, umorni su ali presrećni zbog tolikog interesovanja mladih ljudi za popularizaciju nauke. Oni su potpuno fascinirani radoznalošću i strpljenjem posetilaca festivala", rekao je za "Vreme" Mladen Petrović.

Mirko Rudić

MIRKO RUDIĆ

KRAGUJEVAC

DELTA PARK

Svečanim polaganjem kamena temeljca prošle nedelje započeta je izgradnja Delta parka u Kragujevcu – prvog *retail* parka u Srbiji i regionu. Delta park predstavlja novi malo-prodajni koncept osmišljen tako da zadovolji potrebe celog domaćinstva na jednom mestu. U Delta

parku svoje mesto će naći i veliki broj malih prodavnica sa bogatim izborom raznovrsne robe. Gradiće se u dve faze, a objekat će se prostirati na 23.000 kvadrata. U prvoj etapi, do kraja 2010, biće izgrađeni Tempa hipermarket i velika prodavnica elektronike, zatim prodavnice obuće, sportske opreme, igraćaka i opreme za kuću. Druga faza izgradnje počće na proleće 2011. godine. Tada će biti

završena prodavnica sa konceptom "Uradi sam". Ukupna investicija u ovaj projekat, koji će otvoriti 600 novih radnih mesta, iznosi 25 miliona evra. "Delta Real Estate nastaviće da razvija koncept *retail* parkova i u Beogradu, Novom Sadu, Nišu, Podgorici, kao i u drugim većim gradovima u regionu", izjavio je Dejan Racić, direktor Delta Real Estatea.

Skupština članova Novinskog preduzeća "Vreme" d.o.o. Beograd je na sednici održanoj 30. novembra dosadašnjeg pomoćnika direktora Stevana Ristića imenovala na mesto direktora preduzeća.

PUT DO BALONA

Agencija DARPA, poznata kao osnivač interneta, a inače američka vojna agencija, na zanimljiv način obeležila je četrdeset godina otkako je internet prepustila civilima, to jest otkako je osnovan ARPANET. Prošle subote organizovali su internet nadmetanje. Postavili su deset meteoroloških crvenih balona, prečnika dva i po metra, u deset američkih gradova i pozvali korisnike interneta da ih lociraju. Nagrada za uspešno obavljen posao bila je 40.000 dolara, a DARPA je postavila rok od devet dana za okončanje potrage. Baloni su, inače, postavljeni na vidna mesta u gradovima. Cilj ove akcije bio je da se utvrdi koliko brzo i kako će se korisnici interneta organizovati u toj potrazi i na tragu je osnovne ideje o internetu. Imala je za cilj da se decentralizuje američka vojna komanda, odnosno da SAD mogu da vode rat i ako im neprijatelj uništi Pentagon i druge poznate komandne centre. Dakle, trebalo je ispitati brzinu kojom se sistem reorganizuje.

Rezultat je bio zapanjujuć, pobedio je tim sa MIT-a (Tehnološki fakultet iz Masačusetsa, verovatno najjača tehnološka škola na svetu) koji je balone pronašao za samo devet sati.

Kako im je to uspelo?

Primećeno je da su takmičari koristili slične taktike. Prvo su se organizovali u timove jer nije bilo realno da bilo ko sam može da pobedi. Potom su ili ponudili podelu nagrade sa onima koji im dojavu gde se baloni nalaze ili su najavili da će nagradu dati u dobrotvorne svrhe apelujući da im korisnici interneta pomognu u potrazi iz čistog altruizma.

Tim sa MIT-a napravio je najbolji model. Onome ko im javi tačnu lokaciju balona ponudili su nagradu od dve hiljade dolara. Ali, ponudili su i hiljadu dolara onome ko je tog "glasnika"

uključio u igru, 500 dolara onome ko je uključio tog što je uključio i tako dalje, po pola od prethodne sume svakom sledećem.

Dakle, regije

strujete se na njihovom sajtu i pošaljete linkove svim svojim prijateljima sa porukom da traže balone u svom vidokrugu.

Ako neko od njih pronađe balon, neka para će i vama da kane jer će linkovi voditi do vas. Što ste bliže, to je lova veća. Ukupan budžet po balonu bio je, dakle, četiri hiljade dolara, što kada se pomnoži sa deset daje ukupnu nagradu. Od svakog balona ostajalo bi, u najgorem slučaju, 250 dolara što je bilo namenjeno za dobrotvorne svrhe.

Pokazalo se da je na internetu moguće napraviti brzu organizaciju samo ako postoje dobar motiv i dobar model organizovanja. Još zanimljivije je to što su se pojavili oni koji su se pojavili

kušali da miniraju ubacujući netačne podatke, lažne dojave, ali ih je "sistem" prepoznao i izbacivao iz igre. Konačan zaključak je da je internet stabilan sistem na koji se možemo osloniti u vanrednim situacijama, ali i da je čovečanstvo razumno i generalno pozitivno orijentisano. Nije malo za samo četrdeset godina.

ICT Consulting • Services • Education

Milentija Popovića 9, Sava Centar, tel: 3111-527, 3111-824: www.cpu.co.yu

10/12/09 – 16/12/09

PROGNOZA VREMENA

09/12/09
<http://www.meteos.co.yu>

min°C	max°C	ČETVRTAK		PETAK		SUBOTA		NEDELJA		PONEDELJAK		UTORAK		SREDA							
BEOGRAD	3		5	1		4	0		1	-2		0	-3		-1	-2		0	-4		2
VOJVODINA	3		5	1		3	-1		1	-4		0	-5		0	-4		-1	-3		1
CENTRALNA I JUŽNA SRBIJA	2	KI	5	1		4	0		2	-2		-1	-3		0	-3		0	-2		2

BROJ NEDELJE:

40.000

Predsednik Srbije Boris Tadić i dvoje državnih funkcionera kažnjeni su sa po 40.000 dinara zbog ispijanja šampanjca na stadionu posle fudbalsku utakmice Srbija-Rumunija.

lgbt
SOS

(011)
3290 846

utorkom i četvrtkom 19-22h

PROBLEMI SA KONCENTRACIJOM

REUTERS

Pred tribunalom u Hagu nastavljeno je suđenje bivšem šefu državne bezbednosti Srbije Jovici Stanišiću i njegovom zameniku Franku Simatoviću koji se terete za zločine srpskih policijskih i paravojnih snaga tokom ratova u Hrvatskoj i BiH. Šestonedeljna pauza prouzrokovana Stanišićevim lošim zdravstvenim stanjem i iznenadnom smrću Simatovićevog advokata prekinuta je prošle nedelje, ali se Stanišić ni tada nije pojavio u sudnici. Prvi put od početka suđenja u junu ove godine, pristao je da raspravu prati putem video-konferencijske veze iz Pritvorske jedinice. Pojavio se na ekranu neobrijan, bled i iscrpljen, sa dugim brkovima koje nikada ranije nije nosio. Tokom suđenja je sve vreme ćutao, osim što je potvrdio da prima sliku i zvuk iz sudnice, i rekao da mu praćenje rasprave teško pada posle sedam meseci provedenih u krevetu.

Pošto se požalio lekaru Pritvorske jedinice da "ima problema sa koncentracijom" i da ga podsećanje na rat čini "izuzetno emotivnim", lekar je preporučio da se dnevne rasprave ograniče na tri, umesto na četiri i po sata koliko inače traju.

Tako bivši šef Miloševićeve tajne policije suđenje može da prati do 45 minuta u kontinuitetu, sa polusatnim pauzama između seansi.

Osmog decembra iskaz je dao nekadašnji komandant odbrane Škabrnje, kod Zadra, Marko Miljanić. Miljanićev svedočenje o napadu Martićevih i drugih srpskih snaga na to selo 1991. godine počelo je prethodne sedmice.

J. L.

>> Likidelo >

NATA MESAROVIĆ

predsednica Vrhovnog kasacionog suda

TANJUG

Osnovni podaci: Nata Mesarović je rođena 19. juna 1950. u Beogradu. Završila je Pravni fakultet 1974. godine. Karijeru je započela u Privrednom sudu, a od 1976. do 1985. godine radila je kao sudija za prekršaje. Kada je birana za sudiju Četvrtog opštinskog suda u Beogradu, gde ostaje 12 godina, do 1997. i prelaska za sudiju beogradskog Okružnog suda. Za sudiju Vrhovnog suda izabrana je 11. aprila 2003. godine, i s tog mesta je delegirana za sudiju Posebnog odeljenja za organizovani kriminal Okružnog suda u Beogradu do 1. januara 2008, od kada je sudija Krivičnog odeljenja Vrhovnog suda Srbije.

Kao sudija krivičar tog suda radila je najteže slučajeve, bila je predsedavajući sudija na prvom suđenju za ratne zločine, u slučaju poznatom kao "Sjeverin", za zločin nad 16 muslimana, kao i u slučaju bivše direktorke Beogradske banke Borke Vučić. Njeno veće je septembra 2003. izreklo i osuđujuću presudu četvorici pripadnika jedinice "Osvetnici". Osim odbrane, zbog te presude su protestovale i nevladine organizacije.

U Vrhovnom sudu Srbije raspoređena je u Veće za ratne zločine.

Na funkciju vršioca dužnosti predsednika Vrhovnog suda postavljena je 9. marta 2009. godine. Nata Mesarović izabrale su njene kolege sudije na Opštoj sednici VSS-a za vršioca dužnosti i to bez protivkandidata, jer je dotadašnja predsednica Vida Petrović-Škero odbila kandidaturu.

Od aprila 2009. je predsednica Visokog saveta sudstva.

Na čelo Vrhovnog kasacionog suda, koji će biti najviša sudska instanca u Srbiji od 1. januara, izabrana je na sednici održanoj 30. novembra 2009, i s ponosom kaže: "Dobila sam podršku 133 poslanika Narodne skupštine od 135 prisutnih."

Udata je i ima sina, koji je sudija u Četvrtom opštinskom sudu u Beogradu. Ima i unuke.

U slobodno vreme piše poeziju. Voli pop muziku, rado sluša Džimija Hendriksa, ali voli i klasičan balet i putovanja u gradove Istoka. Oni koji je poznaju tvrde da je veoma duhovita, energična i hrabra.

Po čemu je poznata: Nata Mesarović je 2003. godine delegirana za sudiju u tročlano veće Specijalnog suda koje je vodilo "suđenje veka" za ubistvo premijera Zorana Đinđića. Bila je član tog veća do septembra 2006. godine, kada je dotadašnji predsedavajući Marko Kljajević zatražio razrešenje. Sudija Nata Mesarović je od tada do maja 2007. godine vodila proces i izrekla presudu kojom su Milorad Ulemek Legija i Zvezdan Jovanović, dvojica prvooptuženih, osuđeni na kazne od po 40 godina zatvora.

Tokom suđenja Nata Mesarović je primila niz pretnji. Na pragu njene vikendice ostavljene su tri crvene ruže (što je simbol JSO-a), pretili su joj telefonom, a dobila je i pisano upozorenje od "Srba iz Čikaga". "Ni mene ni ovo veće ne možete uplašiti", rekla je Ulemeku kada je on u majici sa slikom vuka razapljenih čeljusti stao za govornicu i počeo svoju završnu reč. "Ne mogu da kažem da sam Supermen, da se ničeg ne bojim, ali se osećam prilično sigurno."

Optuženima za ubistvo premijera je prvostepenom presudom 23. maja 2007. godine izrečeno ukupno 378 godina zatvora.

U anketi lista "Blic" 2007. stavljena je na listu 100 najmoćnijih žena Srbije i to na petom mestu – kao žena koja je presudila atentatorima.

Po završetku suđenja presudom su bili podjednako nezadovoljni kako osuđeni tako i advokati ubijenog premijera.

Tako je advokat Srđa Popović, zastupnik porodice Đinđić, izjavio: "Gospođa Nata Mesarović je vrlo neprofesionalno završila postupak."

Šta kaže o toj presudi: "Mislim da nesigurni ljudi ne donose presude i ne izriču kazne za najteža krivična dela. Najvažnije je da sudija, u trenutku kada donosi odluku, bude potpuno siguran u tu svoju odluku."

Ugled sudstva: "Mislim da sudije i svi zaposleni u pravosuđu mogu mnogo da doprinesu tome da se ugled sudstva poboljša, tako što će u svim predmetima postupati savesno, poštovati zakon i donositi odluke u rokovima koji su za to određeni."

Nezavisno sudstvo: "Mislim da će predstojeća reforma uticati na to da se poboljša položaj pravosuđa u Srbiji, da se učvrsti sudska nezavisnost, da pravosuđe dobije mesto koje mu pripada i da sudska vlast bude treća grana vlasti. Mislim da sudije pojedinačno mogu tome mnogo da doprinesu. Jer, ako nemamo nezavisno i nepristrasno sudstvo, onda nismo ni rešili probleme u društvu na pravi način."

Dragoslav Grujić

ŠLAG NA MINISTARS

Zašto je prvi revizorski izveštaj o trošenju novca poreskih obveznika izazvao političku buru, zašto se ministri ne osećaju prozvanim i da li će biti i kakvih posledica

Bahato trošenje novca građana Srbije u kafanama – 56 miliona dinara ili 700.000 evra – kršenje odredaba Zakona o javnim nabavkama, milionski troškovi koji su podvođeni pod “reprezentacija”, neopravdani ugovori o delu, astronomski honorari, “savestan” i “vredan” rad ljudi u pojedinim zdravstvenim centrima koji su bili toliko savesni da su radili, i naravno naplaćivali svoj rad u trajanju i do 30 sati dnevno... Ovo je samo sažetak nekoliko detalja iz izveštaja o reviziji budžeta za 2008. godinu koji je Državna revizorska institucija (DRI) izradila pregledom malog dela dokumentacije 14 ministarstava, tri uprave i Direkcije za imovinu Srbije.

Na spisku onoga što je šokiralo javnost nalazi se i plaćanje troškova kupovine štampe za prestolonaslednika Aleksandra Karadorđevića, kao i podatak da je iz budžeta za potrebe dvora u 2008. godini isplaćeno 30 miliona dinara. Najveći problem ovde je to što prestolonaslednik nikad nije predao nadležnom Ministarstvu kulture nikakav izveštaj o tome kako troši novac koji dobija od građana, što je obavezan da uradi. Osim toga, i Ministarstvo kulture je davalo novac bez ikakvog plana, programa i projektna dokumentacije, a Nadica Momirov iz Ministarstva kulture to je ovako objasnila: “Tamo se često dešavaju i izložbe i neki drugi kulturni sadržaji koje mi finansiramo. Pre svega se odnosi na programe, na kulturne sadržaje i na održavanje kompleksa. Videli smo da postoji problem i reagovali smo i tražili dodatno objašnjenje, precizno, i revizija je potvrdila da je to tako dobro kako smo mi tražili.”

ŠIROKO I OPUŠTENOST: Sve u svemu, osim pomenutih, u izveštaju DRI-ja se navodi još mnogo ozbiljnijih i manje ozbiljnih propusta. Predsednik DRI-ja Radoslav Sretenović

je, predstavljajući 27. novembra pomenuti izveštaj, objasnio i da su otkriveni nedostaci u računovodstvenom sistemu, posebno u pogledu podataka iz glavne knjige trezora koja nije pravilno vođena. Sretenović je dodao da interna revizija i kontrola, takođe, nisu organizovane u skladu sa zakonom, da ne postoji kompletna i ažurirana evidencija državne imovine, a da je DRI naišao na nepravilnosti kada su u pitanju kratkoročna potraživanja i obaveze. Još jedan od zanimljivih “detalja” jeste i to da je iznos iskorišćenih donacija manji za 380 miliona dinara u odnosu na ukupno pristigle donacije u budžet. Ministarka finansija Srbije Diana Dragutinović je kasnije objasnila da je nepoznanica šta se desilo sa tih 380 miliona dinara i gde su utrošeni.

Vezano za, kako su brojni građani ovih dana komentarisali, uvredljivo i šokantno ponašanje državnih funkcionera prilikom trošenja narodnog novca, treba napomenuti da je ovo prva revizija budžeta izvršena posle 2001. godine. Oni čije su finansije kontrolisane, unapred su mogli pretpostaviti da će njihovo trošenje novca u 2008. godini biti predmet revizije. Zato nisu nevažna pitanja – mada na njih verovatno nikad nećemo dobiti odgovor – o tome kako je država trošila pare svojih građana ranijih godina, kada DRI nije bio ni u planu. Takođe, valja podsetiti da se o potrebi za državnom revizijom godinama samo govorilo, a da je tek septembra 2007. usvojen zakon kojim je ova institucija osnovana. Scenario je nadalje isti kao i prilikom osnivanja drugih antikorupcijskih ustanova: čekalo se da se izaberu revizori, koje su predlagale političke partije, potom nije bilo kancelarija u kojima bi DRI mogao da radi, pa niko nije želeo da radi u ovoj ustanovi zbog preniskih plata... Poslovnik o radu te institucije Skupština je usvojila tek

u januaru 2009. godine, kada su se konačno stekli uslovi da DRI počne da obavlja poslove iz nadležnosti. Revizija budžeta za 2008. godinu započeta je tek sredinom maja. Iako je predviđeno ukupno 117 zaposlenih, DRI je tada imao 22 revizora koji su sedeli u jednoj sali Doma Narodne skupštine. Tek pre dva meseca DRI je na privremeno korišćenje dobio 10 kancelarija u vlasništvu Narodne banke Srbije. Zbog svega toga DRI nije bio u mogućnosti da da mišljenje o reviziji budžeta koju je uradio.

Treba još napomenuti i da su revizori pregledali samo “uzorke izvršenih transakcija”, dakle ne i kompletan finansijski život kontrolisanih ustanova. Osim 18 ustanova koje su kontrolisane, postoji više od 8000 njih koje podležu reviziji, među kojima su i javna preduzeća, što znači da su revizori ove godine samo “zagrebali” po površini državne kase.

KOJ TORTI

TEK ZAGREBALI PO POVRŠINI: Predsednik Državne revizorske institucije Radoslav Sretenović

NISAM JA: Odmah po objavljivanju izveštaja, predstavnici pojedinih ministarstava izašli su u javnost sa kritikama na račun rada DRI-ja, tvrdeći da neki delovi izveštaja nisu tačni. Prednjačilo je Ministarstvo rada i socijalne politike Rasima Ljajića, čiji su predstavnici, kako su naveli, “iznenađeni načinom na koji je izveštaj predstavljen javnosti”. Državni sekretar u Ministarstvu rada i socijalne politike Zoran Martinović, napominjući da to ministarstvo u potpunosti podržava rad DRI-ja, rekao je na konferenciji za novinare da izveštaj DRI-ja ima određene korisne primedbe, ali da one nisu dokaz “bilo kakvih zloupotreba u finansijskom poslovanju”.

U isto vreme, reagujući na izveštaj DRI-ja, saopštenjem se javilo i Ministarstvo zdravlja, koje tvrdi da u potpunosti radi u skladu sa zakonom. Ministarstvo je pokušalo da

objasni i opravda navode izveštaja u kom piše da nisu radili u skladu sa propisima i da su nenamenski trošili novac iz budžeta. “Troškovi za ugostiteljske usluge i reprezentaciju Ministarstva zdravlja najviše obuhvataju organizaciju stručnih skupova i konferencija za predstavnike sistema zdravstvene zaštite sa teritorije Srbije, koji se najčešće organizuju u prostorijama u vlasništvu države”, saopštilo je Ministarstvo zdravlja, objašnjavajući zašto u izveštaju DRI-ja stoji da je na ugostiteljske usluge potrošilo 3,3 miliona dinara, a da čak nema ni dokaza da je taj novac potrošen u “poslovne svrhe”.

Kako bilo, o značaju ovakvih izjava govori i to što su, kako je Sretenović objasnio, “svi korisnici budžeta koji su bili predmet kontrole DRI-ja u postupku pripreme izveštaja imali priliku da dostave svoje primedbe pre nego što je napravljen konačni izveštaj”. On

je u razgovoru za agenciju Beta precizirao da pre nego što je objavila konačan izveštaj, Državna revizorska institucija je dva puta dostavljala svoje nalaze ministarstvima koja sada osporavaju nalaze državnih revizora. “Naknadne primedbe ministarstava ili bilo kojih drugih budžetskih korisnika državni revizori neće razmatrati. Takvo ponašanje tumačimo kao pokušaj da se u javnosti ospore nalazi DRI-ja i naruši njegov kredibilitet”, rekao je Sretenović.

U međuvremenu, mediji su nastavili da objavljuju podatke iz izveštaja DRI-ja, a prozvani su se pravdali, sve dok nije reagovao predsednik Srbije Boris Tadić ističući da podržava rad DRI-ja, da se njen izveštaj “mora uzeti sa punom ozbiljnošću”, da nije zadovoljan radom pojedinih članova Vlade i da će zbog toga Vlada Srbije u narednom periodu morati veoma ozbiljno da analizira rad pojedinih ministarstava.

“Pažljivo sam pogledao izveštaj revizora koji govori o prekomernom trošenju sredstava u oblastima koje su potpuno izlišne u okolnostima svetske finansijske krize, kao što su reprezentacija ili slično”, rekao je Tadić i dodao da je bahato i neodgovorno ponašanje državnih institucija “veoma opasno za ekonomske okolnosti u kojima se nalazi Srbija”. Mada je Tadić upotrebio i termin “rekonstrukcija vlade” (objasnio je da je rekonstrukcija vlade pre svega u nadležnosti premijera, ali da je on spreman da da svoj doprinos kao prvi čovek jedne od vladajućih stranaka), premijer Srbije Mirko Cvetković je njegovu izjavu ublažio objašnjenjem da “tim koji pobeđuje ne treba menjati”, a koalicioni partneri Demokratske stranke, ministri iz G17 plus i SPS-a pojasnili su da rekonstrukcija ne znači nužno izmenu članica vladajuće koalicije već i samo kadrovske promene.

Premijer Cvetković je, govoreći o izveštaju DRI-ja, dodao da će obaviti razgovore sa svim ministrima zajedno, a zatim i sa svakim pojedinačno.

KOD PREMIJERA: Nekoliko mini anketa koje su sprovele dnevne novine među ministrima vlade Mirka Cvetkovića, pokazale su >>

Ima se, može se: Iz revizorskog izveštaja

Ministarstvo zdravlja za usluge javnog zdravlja (inspekcija i analiza) u 2008. platilo je 919.433.000 dinara. Testom, na uzorku od 436.651.000 dinara, obuhvaćeno je osam zavoda i instituta. Zavod za javno zdravlje Požarevac je na ime ostvarenih sati rada po izvršiocima prikazivao mesečno angažovanje u trajanju od 230 do 650 sati mesečno. To znači da su neki od zaposlenih prekovremeno radili i do 22 sata dnevno, uz uobičajeno radno vreme, i to i subotom i nedeljom. DRI je utvrdio da 15 izvršilaca ima više iskazanih sati, od čega troje za svih 12 meseci. DRI je utvrdio da su u Republičkoj direkciji za imovinu skoro svi zaposleni svakog meseca radili prekovremeno. Isplaćen im je dodatak za prekovremeni rad u iznosu od 7.972.000 dinara, ali dokumenta potrebna za isplatu prekovremenog rada nisu potpisana od strane ovlašćenog lica, a i o tome se ne vodi evidencija.

Ministarstvo prosvete nije sproveo javnu nabavku usluge štampanja testova za kvalifikacioni ispit za upis učenika u srednje škole za školsku 2008/2009. godinu. Ugovor vredan 5,7 miliona dinara je sklopljen bez javne nabavke s Prosvetnim pregledom d.o.o. iz Beograda.

Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja zaključilo je ugovore o delu za stručne usluge u iznosu od 66.380.000 dinara. DRI je testirao rashode u iznosu od 24.880.000 dinara i utvrdio da je s fizičkim licima sklopljeno 59 ugovora, od kojih su mnogi obnavljani tokom cele godine. Među 59 lica bilo je 12 kurira. DRI je zaključio da se za ove i druge poslove koje je na ovaj način sklapalo Ministarstvo, ne može zaključivati ugovor o delu.

Ministarstvo zdravlja je za stručne usluge u 2008. platio 90.636.000 dinara. Testirani su rashodi u iznosu od 40.249.000 dinara za ukupno 48 lica. Od tih 48 testiranih lica, za 34 lica isplata je vršena za svih dvanaest meseci 2008. godine po ugovorima o delu koji su zaključivani iz meseca u mesec, za istu vrstu posla, tokom cele godine. Na godišnjem nivou, neto ugovorena naknada kretala se od 63.000 dinara za čišćenje prostorija do 1.543.000 dinara za poslove tehničkog direktora projekta. Većina ugovora nije ni smela da bude zaključena jer se poslovi za koje su te osobe angažovane po sistematizaciji već obavljaju u Ministarstvu zdravlja.

Budžetski rashodi usluga za domaćinstvo i ugostiteljstvo u 2008. godini iznosili su 111.653.000 dinara. Izvršeno je testiranje iznosa od 56.396.000 dinara kod ministarstava rada, zdravlja, ekonomije, Ministarstva za Kosovo i Metohiju, Ministarstva finansija i prosvete.

Ministarstvo rada i socijalne politike za ugostiteljske usluge potrošilo je 4.095.000 dinara. DRI je utvrdio da za ugostiteljske usluge ne postoje izveštaji ili dokazi da su korišćene u svrhu posla i poslovnih odnosa.

Ministarstvo zdravlja potrošilo je 3.305.000 dinara. DRI je zatražio od ovog ministarstva odgovarajuće izveštaje o ovim troškovima, a dato je objašnjenje u kome se navodi da su sredstva korišćena "od strane zaposlenih u Ministarstvu prilikom održavanja poslovnih sastanaka i prijema stranaka uz prethodnu usmenu saglasnost pretpostavljenih starešina".

Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja na ugostiteljske usluge potrošilo je 2.011.000 dinara, Ministarstvo za Kosovo i Metohiju 3.319.000 dinara, Ministarstvo finansija u iste svrhe potrošilo je 1.903.000 dinara, a Ministarstvo prosvete 6.027.000 dinara.

Uvidom u dokumentaciju za plaćanje usluga fizičko-tehničkog obezbeđenja i higijensko-tehničkih usluga sa preduzećem Sigurnost Vračar iz Beograda, utvrđeno je da je Uprava za zajedničke poslove republičkih organa tokom cele godine vršila nabavku navedenih usluga bez sprovođenja javne nabavke i platila preduzeću Sigurnost Vračar 53.570.000 dinara, i to za higijensko-tehničke usluge 27.412.000 dinara, i 26.158.000 dinara za usluge zaštite imovine.

Uprava za zajedničke poslove republičkih organa iskazala je izdatke za benzin i dizel gorivo u iznosu od 110.850.000 dinara. Utvrđeno je da Uprava za zajedničke poslove nije sprove-la postupak javne nabavke za nabavku bonova za gorivo u tom iznosu, kako je to predviđeno Zakonom o javnim nabavkama. Nabavka bonova je vršena bez zaključenog ugovora od dobavljača NIS – Jugopetrol.

da se niko od ministara – a gotovo svima je u izveštaju DRI-ja pronađen bar neki "greh" – ne oseća odgovornim, niti se prepoznao u poruci predsednika Tadića da nije zadovoljan radom pojedinih članova Vlade.

Ministar policije Ivica Dačić rekao je novinarima "Danasa" da svi treba da se plaše premijerovog poziva na razgovor, "ali od

drugih državnih organa, koji za to umesto političkih prekora izriču mnogo strože kazne". Ministar zdravlja Tomica Milosavljević izjavio je da se to ministarstvo "nije prepoznalo" u kritikama, ali da svako treba da radi svoj posao bolje. Žaleći se da na prigovore na izveštaj DRI-ja nisu dobili nikakve odgovore, Milosavljević je objasnio da se o izveštaju

moralo diskutovati u parlamentu, kao i da mediji nisu na adekvatan način preneli podatke DRI-ja vezane za Ministarstvo zdravlja.

Verica Kalanović, ministarka za Nacionalni investicioni plan, tvrdi da je resor na čijem je čelu u prethodnom periodu radio veoma dobro i da su postignuti rezultati zadovoljavajući, a Snežana Samardžić-Marković, ministarka omladine i sporta, koja se takođe ne oseća prozvanom, rekla je da je bolje da novinari pitaju predsednika "na koga je mislio". Svojim radom je zadovoljan i Srđan Srećković, ministar dijaspor, koji je rekao da je njegovo ministarstvo dobilo podršku članova Vlade za novu politiku prema dijaspori.

Ministarstvo telekomunikacija Jasne Matić takođe nije prozvano, kaže ova ministarka, dodajući da je rad njenog ministarstva javnost ocenila najvišom ocenom. Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Saša Dragin, kome su "pronađena" tri ugovora o kupovini sredstava za borbu protiv ambrozije, krpelja i komaraca sklopljena u aprilu 2008. po hitnom postupku, iako prema oceni DRI-ja za to nije bilo potrebe, spreman je da razgovara samo o poljoprivredi, a ne i da odgovara na politička pitanja.

Ministar za ljudska i manjinska prava Rasim Ljajić, čije je ministarstvo u 2008. imalo između ostalog neke problematične javne nabavke, rekao je za "Večernje novosti" da kod njega u ministarstvu nema korupcije, već samo tehničko-administrativnih propusta. Mladen Dinkić je ranije objasnio da se ne oseća prozvanim, ali da je izveštaj DRI-ja u nekim segmentima tendenciozno i čak netačno prikazan javnosti. Ministar Milutin Mrkonjić izjavio je za "Večernje novosti" da bi ispravio sve nedostatke i propuste u radu u svom resoru, ali da ih nije bilo. "Razgovaram redovno sa državnim revizorom Sretenovićem i cenim njihov rad. Njegova institucija je utvrdila da smo sve radili prema propisima", rekao je Mrkonjić. Ostali ministri takođe su imali slične odgovore, osim ministra spoljnih poslova Vuka Jeremića koji je prihvatio kritiku predsednika Tadića i poručio da bi bilo bolje "da se svi osećaju prozvanim, pošto svako može i više i bolje". Sudeći po svim ovim izjavama, bitnije promene u načinu raspolaganja novcima građana – biti neće.

EPILOG: Mada je predsednik Tadić naglašavao da Vlada Srbije treba da utvrdi da li je kod trošenja sredstava bilo samo nepravilnosti ili kršenja zakona, a premijer Cvetković

Bez oštrog zaokreta

Kada bismo iz budžeta za 2010. isključili dotacije fondu penzijskog osiguranja izašlo bi da država planira da potroši tek nešto oko 5,5 milijardi evra. U takvoj konstrukciji – mogli bismo čak reći da imamo suviše skromnu državu

Već prvi pogled na Predlog budžeta Srbije, koji je Vlada usvojila pre sedam dana, upućuje na zaključak da se u 2010. godini ne očekuje ozbiljniji ekonomski napredak, ali da će se učiniti napor da se obezbedi nešto više sredstava za državne investicije u kapitalne infrastrukturne projekte i da će se nastaviti politika subvencionisanja posrnulih privrednih grana, kako krhki ukupni privredni oporavak ne bi bio ugrožen.

Osnovne cifre iz Predloga budžeta za iduću godinu – ukupni prihodi 655,9 milijardi dinara (oko 6,85 milijardi evra), ukupni rashodi 762,9 milijardi dinara (oko 7,96 milijardi evra) i budžetski deficit od 107 milijardi dinara (1,12 milijardi evra) – praktično su rezultat jesenjih pregovora sa Misijom MMF-a, pa otuda ne predstavljaju nikakvu novost. Ipak i sada treba primetiti da je “skok” budžetskog deficita koji se projektuje za iduću godinu, u odnosu na onaj koji je bio projektovan za ovu, 2009. godinu, od 42,5 odsto, dobar pokazatelj šta se dogodilo tokom ove godine u domenu prikupljanja fiskalnih prihoda, pa se ta neugodna okolnost morala ugraditi u Budžet 2010.

Ministarka finansija Diana Dragutinović, koja je imala nesreću da svoj ministarski debi odigra baš u jednoj objektivno katastrofalnoj finansijskoj godini (pa je valjda zbog toga svaki čas neko proziva kao onu koja nije zadovoljila Predsednikova očekivanja i koja “treba da se popravi”) sada pokušava da Budžet za 2010. godinu predstavi kao “razvojni” ističući da se naspram zamrznutih penzija i plata ide na više kapitalnih ula-

ganja (za Koridor 10. oko 9 milijardi dinara i za NIP 12 milijardi dinara), a zadržava se i visok nivo subvencija i podsticaja (43 milijarde dinara), kao i značajan volumen sredstava za “meko kreditiranje” konjunktura (24,3 milijarde dinara). Naravno, sve je to suviše skromno, a pitanje je i da li se može podeliti dovoljno racionalno, s obzirom na maglovitost kriterijuma.

Suštinski problem je u tome što očekivani BDP Srbije u 2010. godini, od oko 33 milijar-

S BUDŽETOM PRED SKUPŠTINU: Mirko Cvetković

de evra, u suštini nije dovoljan da istovremeno pokrije nadoknadu proćerdanih penzionih fondova u vreme Miloševićevog režima i finansiranje reformisanja državnog aparata. Zbog toga se i u budžetu za 2010. godinu planira pomoć socijalnim fondovima od ukupno 263,3 milijarde dinara (samo Penzionom fondu 215 milijardi dinara), a za plate u javnom sektoru izdvojiće se 182,6 milijardi dinara. Kada se saberu ove dve stavke (445,6 milijardi dinara) odmah se preskoči pola budžeta projektovanog za iduću godinu. Tačnije rečeno, kada bismo iz budžeta za 2010. godinu isključili dotacije fondu pen-

zijskog osiguranja (zato što je on devastiran devedesetih godina proteklog veka), koje u normalnim zemljama i ne postoje – izašlo bi da država Srbija, sa “efektivno” oko osam miliona stanovnika, planira da potroši tek nešto oko 5,5 milijardi evra. U takvoj konstrukciji – mogli bismo čak reći da imamo suviše skromnu državu. Nažalost, čak i “u najboljim namerama”, bahato se mogu trošiti i najmanja sredstva – što pokazuje i prvi izveštaj državne revizije.

Kada se pogleda prihodna strana projekcije budžeta za 2010. godinu, u kojoj dominiraju PDV (29 odsto) i akcize (20 odsto), vidi se da se očekuje sakupljanje 35 milijardi dinara više nego u ovoj godini (28 milijardi dinara više nego što će PDV dati ove godine). Određene fiskalne reforme koje za iduću godinu najavljuje Ministarstvo finansija, sa idejom da se makar malo uveća učešće poreza

na dohodak građana u budžetskim prihodima (koji sada donose samo 12 odsto tih prihoda), možda bi trebalo da dobiju veći prioritet. Kao i svi drugi potezi koji bi građanstvo uverili da se teži pravednijem poreskom sistemu.

Ako ostavimo po strani ove i druge “najave” Ministarstva finansija (kojima nedostaje obnavljanje najave da će se konačno krenuti i u donošenje zakona o restituciji), ostaje neizvesnost da li će se 2010. namaknuti i relativno skromno

planirani fiskalni prihodi. Sve to zavisi od očekivanog minimalnog privrednog rasta (1,5 odsto porasta BDP-a). Naravno, ako i taj mali rast izostane, cela budžetska konstrukcija se može nakriviti, što bi bilo veoma opasno za Vladu – s obzirom da će iduća godina biti druga zaredom sa zamrznutim nivoom penzija i plata. Zbog toga je pitanje pokretanja konjunktura, takozvano “egzistencijalno pitanje” i sadašnje vladajuće koalicije. Čini se da je Vlada toga već svesna, pa planira povećanje državnog “javnog duga” sa manje od 7 na blizu 11 milijardi evra.

×

DIMITRIJE BOAROV

unapred pojasnio da se “sa sigurnošću može reći” da u izveštaju DRI-ja nisu evidentirani prekršaji koji zahtevaju krivičnu odgovornost, o ovome će, kako bar zakon propisuje, odlučiti Državna revizorska institucija. Predsednik DRI-ja Sretenović objasnio je da bi do kraja godine trebalo da bude poznato

da li će biti podnete prijave, prekršajne ili krivične, zbog nepravilnosti koje se pominju u izveštaju. DRI, inače, ima mogućnost da obavesti javnog pravobranioca o utvrđenim nepravilnostima, kako bi pokrenuo postupak protiv institucija i pravnih lica koji su nezakonitim poslovanjem sa budžetskim

korisnicima naneli štetu državi. Zakon obavezuje sudove, tužilaštvo, MUP i druge organe da na zahtev DRI-ja odgovore u roku od 30 dana, odnosno da tu instituciju obaveste o merama koje su preduzeli. Revizori su sada na potezu.

×

MARIJA VIDIĆ

NI KRALJEVIĆ NI PROSJAK

Medijska obrada izveštaja Državne revizorske institucije, između ostalog, u prvi plan izbacila je kraljevsku porodicu Karađorđević. Loše svetlo upereno u dvor na Dedinju neće mnogo promeniti u njihovom statusu, samo će možda još jednom biti postavljeno pitanje šta se zaista dešava sa ostacima monarhizma u Srbiji

Nekako čoveku bude žao. Mada smo svedoci da u savremenoj Evropi imamo mnogo kraljeva i prinčeva koji nimalo ne izgledaju drugačije od činovnika koji sede u javnoj upravi, nekako je tužno kada vidiš kralja koji ne liči na onu predstavu koju nosimo u sebi, predstavu koja nam je stvorena kroz obrazovanje bilo kućno bilo školsko. O televiziji da ne govorimo.

Ova tuga postane još veća kada pogledamo šta se dešava sa časnim potomcima osnivača nove srpske državnosti – vožda Karađorđa. Porodica princa Aleksandra od 2001. godine živi u Beogradu, ima "srpske papire", ali i dalje je daleka od građana Srbije, usamljena u svom dvorcu na vrhu beogradskog Dedinja. Znamo da tamo gore postoje dva dvora, da Aleksandar, umirovljeni pilot engleske vojske, igra neku vrstu kustosa dvorskog kompleksa, da ima ženu koja učestvuje u humanitarnim akcijama i da ima trojicu sinova koji bolje govore srpski od oca, ali to je daleko od bilo kakve slike kraljevske porodice i glamura kao žanrovske karakteristike dvorjana.

Poslednjih dana ta se daljina pomalo skratila kada su vredni mediji, nadahnuti borbom za pronalaženje krivaca odgovornih za trošenje narodnog novca bez (fiskalnog) računa, otkrili da država, to jest mi njeni poreski obveznici, troši velike pare na izdržavanje ove porodice. Istraživačko novinarsko pero hladno je prenelo rezultate izveštaja državnog revizora: za kupovinu novina i časopisa princu Aleksandru Karađorđeviću Ministarstvo kulture prošle godine platilo je 57.000 dinara, 466.000 dinara za održavanje

voznog parka njegovog kraljevskog visocanstva, 341.000 za nabavku kancelarijskog materijala, 136.000 za poštanske usluge, 424.000 za kupovinu i održavanje kompjutera i 519.000 za nabavku baštenske opreme i održavanje parka u Belom dvoru.

Tu se nije stalo. Mediji su zvali Ministarstvo kulture da se objasni kako to Dvor ne izveštava o načinu na koji troši narodne milione, a predstavnici uprave su odgovorili da će to biti ispravljeno, da odgovornosti u upravi nema i da se čekaju računi. Ni kriv ni dužan, ali u veoma lošem svetlu, pred Srbijom se pojavio njen nesuđeni monarh, Aleksandar, 64 godine, da narodu objašnjava kako i zašto su utrošili novac o kome se ovde govori. On to javno nije učinio niti će, ali su za njega progovorili oni koji su bliski dvoru i koji važe za zagovornike monarhije u Srbiji. Istoričar Čedomir Antić je suvislo reagovao kazavši da održavanje dvorskog kompleksa jeste državna obaveza i da je normalno da se u tu svrhu izdvaja novac. Takođe, njemu je zasmetalo što se pominju takve svote kada se zna "da je porodica Karađorđević kroz različite humanitarne programe donela u Srbiju nekoliko miliona evra pomoći", prebacio je loptu na drugu stranu Antić.

KOČNICA: U ovoj stvari, čini se da su i jedni i drugi u pravu, kako je imao običaj da kaže raniji srpski političar Nikola Pašić. Galama od nekoliko dana oko toga koliko novca dajemo Aleksandru, koji sebe doživljava kao prestolonaslednika prestola kojeg nema, opravdana je iz perspektive običnih ljudi, ali taj novac nije toliki da bi se njegovim

usmeravanjem u nešto drugo stvar u drugoj oblasti mogla da promeni. Naročito je bilo zgodno za medije da kažu kako mu građani kupuju novine, kao to je vrhunac neodgovornog trošenja novca. Valjda bi štampa trebalo da se veseli da je ovaj podvižnik slupao skoro hiljadu dolara u srpsku štampu (valjda nije na "Fajnenšel tajms", "Ekonomist" i slično), a ne da se pojedini pitaju, čini se cinično, da to znači da je Aleksandar konačno savladao neman srpskog jezika.

Taj jezik, čini se, najveća je kočnica "preporodu monarhizma" u Srbiji jer smo svedoci da razne birokrate koje službuju po Beogradu za godinu dana ovlađaju srpskim jezikom bolje od čoveka koji bi trebalo da na glavu stavi "krunu Nemanjića". "Ja sam vaša krlj", ili tako nešto sa nekog DEPOS-ovog mitinga, ostaće večna uspomena koju prosečni Srbin ima kada je reč o Aleksandru, sinu Petra II i unuku Aleksandra I Karađorđevića, kralja Jugoslavije. On se pojavio u Srbiji sa "povampirenjem" srpskog osećanja da su Srbi i da su ugroženi, osećanjem kojim je vešto upravljao Slobodan Milošević skoro deceniju i po. U Srbiju ga je dovela osvećena opozicija, sećamo se samo dočeka koji mu je organizovao SPO predvođen tadašnjim prvim čovekom opozicije Vukom Draškovićem. Ljudi u Srbiji su mogli da vide jednog dežmekastog gospodina, blede puti, koji nije bio siguran kako se šta govori i kada se šta govori na srpskom, a koji je trebalo da bude onaj koji će vratiti srpsko dostojanstvo i pomoći Srbiji da zauzme "zasluženo mesto u porodici starih evropskih naroda".

Naravno, ništa od toga nije bilo moguće. Čovek je živeo “negde napolju” imao je decu da odgaja – iz braka sa prvom suprugom princezom Marijom da Glorijom od Orleana i Bragance, sinove Petra, Filipa i Aleksandra, i sa svojom sadašnjom suprugom Katarinom bio je u Srbiji 1991, 1992, 1995. i 2000. godine. Oni koji su u otadžbini zagovarali uspostavljanje monarhije nikada nisu imali dovoljno podrške “u narodu”. I danas, poslednja istraživanja govore da je nešto preko 15 odsto građana “za monarhiju” što ni nekakva “dinkićevska kampanja” ne bi mogla da pretvori u većinsko opredeljenje ako bi nekad do takvog referenduma došlo. Ipak, Aleksandar, rođen u londonskom hotelu Kleridžis, koji je, navodno, Čerčil bio proglasio za teritoriju Jugoslavije da bi se dečak rodio u svojoj zemlji i tako mogao da nasledi krunu 17. jula 1945. godine, pristajao je da bude sve vreme uz srpsku opoziciju i znao je da koristi svoje veze u svetu i dobar engleski za promovisanje alternative Miloševiću.

PRESTO I SAVETNICI: Ostaće za beleženo da je u zimu 2000. godine sa predstavnicima srpske opozicije pohodio Milorada Dodika u Banjaluci i da je aktivno učestvovao, u meri u kojoj je mogao, na pripremanju obaranja Miloševića. U to vreme je zagovarao tezu da je prvo potrebno “uvesti” demokratiju u Srbiju i poboljšati život građana, a tek onda pričati o njegovom statusu. “U novembru 1999. godine prestolonaslednik je sazvao u Budimpešti veliku konferenciju demokratske opozicije. Posle Budimpešte, usledio je sastanak u Banjaluci u januaru 2000. godine. U aprilu iste godine prestolonaslednik je sazvao veliki ključni skup u prestonici Grčke, Atini. Ovi sastanci doveli su do ubedljive izborne pobeđe tadašnje srpske opozicije na septembarskim izborima 2000. godine”, piše u Aleksandrovoj zvaničnoj biografiji. Dok je njegov stric Tomislav živeo na Oplencu i sticao “ljubav u narodu” posle svog trajnog povratka u Srbiju, Aleksandar se tek ponekad pojavljivao u

srpskoj javnosti i po pravilu ti nastupi nisu uspevali zbog problema sa jezikom. Teško je bilo članovima njegovog krunskog saveta da objašnjavaju ideju monarhije kada je kandidat bio toliko nesolidan.

U Krunskom savetu i Krunskom veću okupila se “kulturno-naučna” elita Srbije: od arhitekta Acovića, preko književnika Kovačevića, Bečkovića, Velmar-Jankovićeve, do

diplomate Batakovića te pravnika Nikolića i Parivodića. Oni se postavljaju kao brana jednom “sistemu vrednosti” po kome Srbija treba da bude monarhija jer je valjda to njeno prirodno stanje i samo sa takvim uređenjem može doći do oporavka društva. Nije potrebno nabrajati mesta na kojima se o ovome u javnosti govori sporadično, ali se ta debata često seli na teren rasprave o partizanima i četnicima te uloži Srbije u antifašističkom pokretu. S druge strane, nova srpska država, formirana po osamostaljivanju Crne Gore u rano leto 2006. godine i definisana Ustavom iz 2006. godine, ima sve simbole monarhije, što dodatno zbunjuje, ali i daje nadu monarhistima da šansa za krunu još postoji. Ovakva “simbolistička zbrka” po kojoj je Srbija republika obučena u monarhističke odore dovodi do osećanja da mi još nismo rešili šta smo, kakvi smo i kakvima želimo da nas vide.

U intervjuu CNN-u, u zimu prošle godine, Aleksandar je objasnio da nije odustao od krune i od ideje da Srbija bude ponovo kraljevina kakva je bila u vreme njegovog pradede Petra I.

“To bi dovelo do stabilizacije političkih prilika jer kralj nikada ne bi bio ni uz jednu stranku”, razmišljanja su prinčeva dok se sa reporterom iz SAD šeta po terasi jednog od dvorova. Ovakav stav bi verovatno naišao na razumevanje i podršku građana Srbije samo još kada bi ga čuli na tečnom srpskom, rekli bi oni skloni cinizmu.

Međutim, pre nego se povede ozbiljna debata, ako do toga nekad dođe, o povratku na monarhističke grane, Aleksandar ima mnogo toga da uradi u sopstvenoj kući. Nevezano od ove mini kampanje povodom trošenja narodnog novca, kraljevsku kuću Srbije, >>

Besplatni razgovori za dvoje do kraja 2010. godine

i novi album Robi Vilijamsa na tvom telefonu!

Sony Ericsson
make.believe

Sony Ericsson
W508

Sony Ericsson
W395

Novi album na vašem telefonu!
robbiewilliams.com

Samo u Telenoru besplatno dobijaš novi album Robi Vilijamsa i tri meseca pretplate na Telenor muziku - opcija Bez limita

Kupovinom jednog od ova dva telefona besplatno dobijaš tromesečnu pretplatu na opciju Bez limita u okviru Telenor muzike, kao i novi album Robi Vilijamsa koji možeš da skineš sa Telenor WAP portala. Uživaj u omiljenoj muzici i besplatnim razgovorima do kraja 2010. godine!

Maksimalna mesečna potrošnja 1000 minuta.

Kontakt centar: 063/9863 • <http://besplatnozadvoje.telenor.rs>

Mnli lepše. Vidi dalje.
telenor

kako vole sebe da predstavljaju, potresalo je sporadično niz skandala koji su zapravo tipični za sve dvorove i dobra su tema u "porodičnim" magazinima. Najpre, oko samog NJKV-a postoje kontroverze, koje nisu vezane za njegovo znanje srpskog jezika. Prema nekim istraživačima on sebe ne može zvati prestolonaslednikom iz nekoliko razloga: jedan je ranije objasnio Acović kada je rekao da je on zapravo kralj od trenutka kada je Petar II, njegov otac, preminuo 1970. godine; protivnici ovakvog stanovišta tvrde da ne može biti kralj sin onoga koji je abdicirao sa pozicije kralja Srbije, a ide se i dotle da je samo krunisanje Petra II bilo "nelegalno" i protivno procedurama jer niti je on bio punoletan (punoletstvo je bilo sa napunjenom 21 godinom, a njega su proglasili punoletnim sa 18 godina) niti je mogao da na takav način u vanrednim okolnostima zauzme kraljevski tron; takođe jedna struja govori i o tome da bez Jugoslavije nema ni prestola jer je Aleksandar I bio prvi kralj Jugoslavije, čime je srpska monarhija ukinuta.

Prema Aleksandru i onom što je na internet prezentaciji njegove porodice, njegov otac Petar nikada nije abdicirao, to se ponavlja na više mesta i to je dovoljan dokaz da za sebe tvrdi da je srpski kralj. U njegovoj zvaničnoj biografiji piše da on nije hteo da se nazove kraljem posle smrti oca Petra u Denveru (savezna država Kolorado), sahranjenog u Libertvilu (Illinois), jer "je verovao da ne predstavlja mnogo dok je u egzilu. U isto vreme, jasno je stavio do znanja da se ne odriče titule niti dinastičkih prava na tron". Kome je to stavio do znanja tu se ne navodi, ali glasine koje su dolazile iz SAD, gde je njegov otac provodio poslednje dane, ne idu Aleksandru u prilog: naime, prema nekim izvorima, Petar nije dozvolio Aleksandru da bude ni prestolonaslednik niti da sebe docnije zove kraljem.

DVOROM I KROVOVI: Kako god bilo, Aleksandar se uz pomoć nekih odluka nove vlade Srbije 2001. godine vratio u Srbiju "za stalno" i od tada je redovni učesnik proslave Dana državnosti 15. februara u Maričića Jaruzi, raznih humanitarnih akcija i raznih proslava. On se uselio u Stari dvor, ali je korisnik i Belog dvora. Ovaj dvorski kompleks na Dedinju okružuje imanje od više desetina hektara i razumljivo je da je potreban novac za njegovo održavanje. Svečarski dani u kojima se kraljevska porodica vratila u Srbiju nisu dozvoljavali da se o tim "sitnicama" razmišlja i raspravlja nego je sastavljen neki dokument tadašnje savezne vlade kojim su porodici dati

na korišćenje Stari i Beli dvor, a Vojislav Koštunica je doneo uredbu, kao predsednik savezne države, kojom je ukinuta odluka nove vlasti posle rata da se porodici Karađorđević oduzme imovina i uskrati pravo na povratak u zemlju. To je čini se bio prvi čin rehabilitacije u Srbiji, procesa koji poslednjih godinu dana izaziva brojne kontroverze.

Kada su dani slavlja i ponosa prošli, neko je video da prokišnja krov, da su vrtovi neuređeni, da velike kuće treba održavati i da je za to potreban novac. Pored toga, oni koji nose prezime Karađorđević i dalje su, bogu hvala, brojna grupa pa su pomislili da bi i njima trebalo da pripadne nešto od dvorskog kompleksa na Dedinju. U Srbiji je Aleksandrova rođaka Jelisaveta imala sjaajan status, čak je bila kandidat na izborima za predsednika Srbije 2004. godine. Ona je još 1989. godine došla u Srbiju i posetila Beli dvor u kome je rođena. Princeza Jelisaveta je svoju medijsku poziciju uspela da iskoristi protiv Aleksandra i da na neki način spreči izglasavanje zakona o dvorskom kompleksu, koji je stigao

od Aleksandra u kabinet ondašnjeg premijera Zorana Živkovića. To je za posledicu imalo da joj Aleksandar, kao i drugima koji nisu iz njegove porodice, zabrani boravak na Dedinju. Jelisaveta opisuje u jednom intervjuu "Ilustrovanoj politici" 2003. godine kako je izbacivanje izgledalo.

"Rekao je da ako se ne sklonim iz njihove blizine, da će da se sveti. Osveta je ružna i vulgarna reč. Katarina je počela da viče na mog Dragana, a on nije hteo da razgovara sa njom i okrenuo se. Njih dvoje su i pre dvanaest godina vrištali na mene: 'Zašto ti ideš u Beograd stalno', 'Koga tamo viđaš', 'Šta je tvoj cilj'... Rekla sam im da niko nema prava da viče na mene, da nemam vremena da pričam sa glupim i bezobraznim ljudima. Okrenula sam se i otišla kod princa Čarlsa i ledi Dajane. Njihova kola su me ispred čekala. Tada sam im oprostila zbog naroda, ali više neću. Nikada. I da ne zaboravim: moj otac je platio Aleksandrovo školovanje u Švajcarskoj. Ima jedna francuska izreka: 'Zašto me mrziš kada ti nikada nisam pomogao?' Ljudi ne vole da budu zahvalni. Kada vam neko duuguje pare, stidi se da vam se javi ili dođe kod

vas. Zato ja više volim da poklonim novac i zaboravim na to, nego da nekome pozajmljujem", objasnila je princeza.

Ona je otišla iz dvora na kome je rođena i za koji Aleksandar svake godine dobija neku sumu koja mu služi za odžavanje velikog kompleksa. Kada je predlagao zakon, mislio je da on i njegovi ukućani budu trajni korisnici dvorova čime bi osiguralo vlasništvo nad imovinom na neki način, ali je ostala sumnja i nejasno je čija je zapravo imovina (koja se procenjuje u milionima evra), čije su slike, drugi umetnički predmeti i ko se stara da li se oni nalaze gde treba i da li su tretirani na pravi način. "Srpski Versaj",

kako vole u vodičima da predstave dvorski kompleks, otvoren je za posetioce, ali je zaštićen za širu rodbinu porodice Aleksandra Karađorđevića.

Jelisaveta je rekla da bi vlada trebalo da bude odlučnija i da omogući porodici da koristi imovinu svojih predaka, ali je Aleksandar odneo pobjedu argumentom da su se oni ranije odvojili od

porodice i formirali svoje kuće.

"Niko ne priznaje tog samozvanog šefa porodice. On se izdaje za takvoga po nekom kraljevskom pravilniku iz 1938. i zaboravlja da ta kraljevina ne postoji. To je svetska ujdurma i prevara koju je smislio samozvani šef i njegovi savetnici da bi sam mogao da uživa u nasleđstvu sa njegovom Katarinom i porodicom Batis", objašnjava Jelisaveta.

Ipak, prema onome što stoji na prezentaciji kraljevske porodice, ova kneginja, kćer namjesnika Pavla, nema nikakva nasledna prava kada je u pitanju imovina Karađorđevića u Srbiji iako je rođena u Belom dvoru.

Sam Aleksandar, nesiguran pred domaćim kamerama i mikrofonima, nije mnogo govorio o ovoj temi, a i nekako mu ne priliči. Čini se da mu ni samom možda nije jasno šta radi na Dedinju, ali da i dalje uživa u pomisli da bi mogao da stavi krunu jednog dana i da bi parada kroz Beograd, u nekim modernim kočijama, bila lep završetak jednog životnog lutanja. Makar zbog toga morao dodatno da usavršava srpski jezik čitanjem srpske štampe koju je platio iz svog džepa. ×

SLOBODAN GEORGIJEV

Naprednjaci napred, demokrate stoj

Da li je trijumf naprednjaka zaista trijumfalan, kakva računica predstoji demokratama i šta da radi Mlađan Dinkić

SLAVLJE VOŽDOVAČKIH POBEDNIKA: B. Crnčević, A. Vučić i T. Nikolić

ODLUKOM NEŠTO VIŠE od 23.000 punoletnih stanovnika Voždovca, Tomislav Nikolić i Aleksandar Vučić, iskusni političari na čelu mlade stranke, dobili su u nedelju uveče priliku da rezultate izbora jedne gradske opštine proslave pesmom: "Pada vlada!"

Likovanju Nikolića i Vučića doprineli su, doduše, i njihovi glavni politički konkurenti, koji su (kao i naprednjaci, uostalom) trećoj ovogodišnjoj predizbornoj kampanji na Voždovcu pristupili koristeći sva raspoloživa sredstva, kao da je reč o glasanju za republički nivo vlasti. Silna primamljiva obećanja prvih stranačkih liga, međutim, uspela su da na birališta izvedu samo nešto preko 40 odsto birača. Što bi mogao biti i glavni rezultat poslednjeg merenja raspoloženja Voždovčana.

Teoriju da je opština Voždovac, sa 149.360 građana upisanih u birački spisak, zapravo, "Srbija u malom", te da se iz voždovačkih izbornih rezultata mogu izvlačiti zaključci o raspoloženju cele Srbije i daljem razvoju političkog života u državi, nikada nisu podržali objektivni podaci. Za izborne gubitnike – a na tom spisku, s obzirom na početne pozicije, svakako se nalaze vladajuća Demokratska stranka i njen partner na republičkom nivou,

G17 plus – to ne bi trebalo da predstavlja naročitu utehu i razlog za odustajanje od izvlačenja pouke nedeljnih izbora.

"Mi sada pozivamo one koji su na vlasti i direktno predsednika Demokratske stranke, koji vodi Srbiju u svim granama vlasti, da razmisli dobro dokle može da se održi ovako nelegitimna Skupština Srbije i da građane u parlamentu predstavljaju oni koji nemaju dva ili tri odsto uporišta u biračkom telu", samouvereno je poručio lider pobedničkog SNS-a nakon objavljivanja izbornih rezultata – pozivajući se upravo na teoriju o Voždovcu kao "Srbiji u malom". Te reči Nikolić je izgovorio samo

dva-tri dana nakon što je Boris Tadić, predsednik Srbije i lider DS-a, nagovestio mogućnost rekonstrukcije vlade, a potom i najavio promene u stranci koju vodi (u pravcu centralizacije). A dok je to govorio, krajem prošle nedelje, Tadić je svakako imao uvid u podatke iz istraživanja javnog mnjenja, koji su najavili trijumf naprednjaka u opštini koja se prostire do centra Beograda. I kojom je u poslednjih 13 godina vladao upravo DS.

STRANAČKE RAČUNICE: Šta su, zaista, poručili građani Voždovca, osim što su dali priliku za formiranje opštinske vlasti koju će, prema najavama datim već u nedelju uveče, činiti Nikolićevi naprednjaci i narodnjaci Vojislava Koštunice? I osim što su, od ukupno 14 ponuđenih izbornih lista, propusnicu za ulazak u opštinski parlament udelili samo predstavnicima četiri liste? Osim demokrata i G17 plus, ta enigma, sudeći prema rezultatima izbora, posebno temeljno biće rešavana i u pritvorskoj jedinici Haškog tribunala u kojoj već godinama živi Vojislav Šešelj, lider (propadajuće) Srpske radikalne stranke.

Od nešto više od 62.000 građana Voždovca koji su izašli na birališta (41,95 odsto biračkog tela), najviše je bilo onih koji su podržali naprednjake: 37,05 odsto (tih nešto više od 23.000 glasova značajan je napredak u odnosu na junske izbore, kada je SNS podržalo nešto preko 14.000 birača). Koalicija "Za bolji Voždovac", koju su, u ovom slučaju, činili DS, nova stranka Rasima Ljajića i stari SPO Vuka Draškovića i DHSS Vladana Batić, dobila je 28,45 odsto glasova (odnosno nešto ispod 18.000, što je za oko 4.000 glasova više nego u junu, kada je Ljajić nastupio samostalno, a "društvo" DS-u pravila je stranka Mlađana Dinkića). Treće mesto pripalo je koaliciji DSS-NS, koja je osvojila 8,57 odsto glasova (nešto preko 5.000 glasova i svega nekoliko stotina glasova manje nego u junu, kada je na toj listi bila i Narodna partija Maje Gojković). U Skupštini Voždovca

Kostolac: Pobeda stare ljubavi

Na izborima za opštinsku skupštinu Kostolca, prema preliminarnim rezultatima objavljenim u ponedeljak, najviše glasova osvojili su socijalisti, a slede demokrate. Nakon obrađenog kompletnog uzorka, SPS je osvojio 18,14 odsto glasova birača, DS 12,61 odsto, a na trećem mestu je SNS sa 12,47 odsto glasova. G17 plus dobio je podršku 9,02 odsto birača, LDP je osvojio je 7,93 odsto, a DSS 6,73 odsto glasova. U lokalni parlament ući će i grupa građana sa osvojenih 6,64 odsto, kao i SPO sa podrškom 5,20 odsto birača. U SPS-u u Kostolcu je rečeno da će u budućem sazivu skupštine opštine ta stranka imati pet od ukupno 21 mandata, dok će DS imati četiri, a G17 plus dva mandata. Predsednik požarevačkog odbora SPS-a Miomir Ilić rekao je da očekuje da će u Kostolcu biti formirana većina po ugledu na republičku i onu u Skupštini grada Požarevca, čiji je Kostolac deo. Pravo glasa imalo je 11.175 građana, a na izborima je učestvovalo 17 lista – 10 stranaka, dve koalicije i pet grupa građana, sa ukupno 309 kandidata za odbornike.

sedeće još samo odbornici koalicije SPS-JS-PUPS, za koje je glasalo 6,54 odsto izašlih birača (nešto više od četiri hiljade, što je za oko sedamsto glasova lošiji rezultat nego u junu – prema nekim tumačenjima, birači su odlučili da kazne socijaliste zbog toga što u junu nisu omogućili formiranje vlasti sa naprednjacima i narodnjacima).

Ispod crte ostali su Liberalno demokratska partija (4,73 odsto, odnosno nešto ispod 3000 glasova, što je za nekoliko stotina glasova bolji rezultat nego u junu), G17 plus (4,4 odsto glasova, odnosno oko 200 glasova manje nego LDP) i radikali (3,57 odsto, odnosno nešto više od 2000 glasova, što je pad u odnosu na jun, kada se ta stranka bila približila broju od 3000). Razumljivijim jezikom rečeno, zahvaljujući rezultatima izbora, SNS će moći da računa na 26 odborničkih mandata, DS na 20, narodnjaci na šest, a socijalisti na četiri. A da je u junu postignut međustranački dogovor o formiranju vlasti, u odborničkim klupama sedelo bi 18 predstavnika SNS-a, 17 kandidata DS-a i prijatelja, sedam narodnjaka, šest socijalista, po troje radikala i liberalnih demokrata i dvoje predstavnika Ljajićeve "Liste za toleranciju".

Stranački stratezi verovatno su već u nedelju uveče izvukli još neke računice: recimo, da su stranke vladajuće koalicije na republičkom nivou, koje su na Voždovcu nastupile u tri kolone, ukupno osvojile blizu 25.000 glasova... što je i dalje lošiji rezultat od, recimo, zbira glasova naprednjaka i narodnjaka (nešto preko 28.000) ili zbira glasova naprednjaka i radikala vernih Šešelju (nešto preko 25.000).

Negde među tim brojkama moglo bi biti

skriveno i pitanje o daljoj političkoj sudbini Dinkićeve stranke, koja na Voždovcu nije uspela da pređe cenzus, ali jeste u Kostolcu, gde su istog dana održani izbori: tamo je za Dinkića i prijatelje glasalo čak 9,02 odsto izašlih birača. Na to teško pitanje odgovor će pre svih svakako tražiti Dinkić (čija je akcija formiranja regionalne partije zapala u probleme), ali će se istom temom morati pozabaviti i same demokrate.

UKRUPNJAVANJE SCENE: Pred ovim društvom, suočenim sa najavom o centralizaciji stranke, mogla bi se naći još jedna tema za razmišljanje: pre samo mesec i po dana, održani su i lokalni izbori u Vrbasu, dugogodišnjem radikalskom uporištu, a njihov ishod bio je drastično različit od nedeljnog voždovačkog rezultata. U Vrbasu je, naime, pobedila koalicija oko DS-a (bez Dinkića, što je naročito naglasio Bojan Pajtić, lider vojvođanskih demokrata) i to sa osvojenih čak 37 odsto glasova. Drugi su bili socijalisti (19,35), dok su naprednjaci morali da se zadovolje trećim mestom (14,15 odsto glasova). U kampanji za Vrbas, međutim, isticalo se pokrajinsko rukovodstvo, a ne centrala DS-a. Dinkićevci su u tom vojvođanskom gradu ostali ispod cenzusa.

Stranački matematičari imaju zadatak da ispitaju različite modele koalicionog udruživanja u budućnosti. Ni kreatorima stranačkih politika neće biti baš lako, čak ni ako nose političke dresove SNS-a: voždovački pobednik nije se baš proslavio ni u Vrbasu (14,15 odsto) pre mesec i po dana, ni u Kostolcu u nedelju (12,47 odsto) što baca solidnu senku nad nedeljno likovanje zbog osam i po procentnih poena prednosti nad DS-om na Voždovcu.

Energično i relativno jeftino

"Što se mene tiče, neka ponište i ove izbore – možda će u novoj kampanji konačno da reše problem parkiranja u Vojvode Stepe", kaže izvesni vozač sa Voždovca.

Sve stranke se slažu da je kampanja bila "jaka" i da se "uz minimalna sredstva ulagalo mnogo energije."

"Mnogo energije" jesu govorili puni obećanja. Od vrata do vrata" su, osim lokalnih aktivista, volontera, omladinaca i budućih odbornika, išli i ministri, gradonačelnici i razni visoki partijski funkcioneri. Radikali su obelodanili da ambulanta u Zucu, koju je svečano otvorio DS, u stvari ne radi jer nije završena.

"Minimalna sredstva" su relativna stvar. DSS je da poklonio jedan računar, dok su vladajuće stranke sugrađanima pomagale tako što su koristile "svoj autoritet" da ubrzaju birokratske procese. Pored popularnog asfaltiranja voždovačkih ulica, DS je, između ostalog, sa penzionerima Doma u Kačerskoj ulici snimao emisiju "Kuvati srcem", članovi SPS-a su sadili drveće u Kumodražu, a SNS je omogućio pribavljanje dokumenata preko interneta i najugroženijima poklanjao građevinski materijal.

M. R.

Daleko teže, ipak, biće demokratama, koji, zaokupljeni visokom politikom (Evropa, Kosovo) imaju sve manje reči bliskih uhu i srcu običnog, za svoj opstanak zabrinutog, građanina Srbije.

Ako voli izazove, najviše razloga za radovanje imaće Mlađan Dinkić, koji je dobio idealnu priliku da dokaže staru tezu da je "marketiški genije", sposoban da ispovrti najneverovatnije argumente za ubeđivanje birača da mu poklone poverenje (odnosno, da još jednom ispregovara svoje učešće u koaliciji koja bi mogla predstavljati dobitnu kombinaciju). A što se radikala tiče – oni su verovatno shvatili da ih izuvanje, kletve i ostali skandali nikuda ne vode, ali se ne nazire junak koji bi o tome mogao da obavesti centralu u Hagu. A imao bi, taj junak, i nekoliko dobrih primera koji govore o tome kakvi se sve benefiti mogu izvući iz naučenih lekcija: ako Šešelj baš i ne voli da mu se kao pozitivan primer pominje političko propiranje tandema Nikolić/Vučić, tu je uvek Ivica Dačić, koji je posle promena iz 2000. bio viđen za političku penziju, da bi danas bio ministar proevropske vlade i lider stranke sposobne da pređe cenzus čak i na Voždovcu. U zemlji u kojoj je, reklo bi se, u toku ukрупnjavanje političke scene, to nikako nije zanemarljiv podatak.

×

VERA DIDANOVIĆ

Nijedan od ponuđenih odgovora

Na poslednjem, 14. mestu glasačkog listića u opštini Voždovac, nalazila se zanimljiva opcija: Nijedan od ponuđenih odgovora (NOPO). Uprkos duhovitosti, stranka gotovo nepoznata široj javnosti ostala je ispod crte, osvojivši 517 glasova.

Prema objašnjenju objavljenom na Blogu B92, NOPO je stranka koju predvodi Nikola Tulimirović. Blogerka Ana Radmilović objasnila je da je reč o čoveku koji, za razliku od stanja na fotografiji koju je objavila, "sad ima kratku kosu i obrijao je bradu, i izgleda baš fino (majke mi)".

"Ima metar i devedes' pet, oko sto deset kila, studirao je u Engleskoj, programer je, ima para ko blata (ovo nije trebalo da napišem) i dobar smisao za humor... U slobodno vreme svira klavir (to nisam smela da zaboravim), jako je pristojan mada oće i da se bije :)", stoji u nastavku opisa lidera NOPO-a.

Tulimirović je, prema internet-enciklopediji Vikipedija, partiju osnovao 15. oktobra 2008. I nije baš da je u pitanju originalna ideja – takav način izražavanja nezadovoljstva političkom ponudom već je isproban u raznim američkim državama, ali i u nekad susednoj Grčkoj.

Ideja najverovatnije potiče iz filma *Brusterovi milioni*, koji je Volter Hil snimio još 1985. godine. U Hilovoj komediji, od glavnog junaka zahteva se da, pod određenim uslovima, potroši 30 miliona dolara za 30 dana. Bruster se priključuje trci za gradonačelnika Njujorka i troši najveći deo novca na kampanju kojom birače poziva da glasaju za "Nijedan od ponuđenih odgovora" i stiče ogromnu popularnost...

Svi vikendi Ivica Da

Protekli vikend, računajući od petka 4. decembra do nedelje 6. decembra, odlična je ilustracija za to šta Ivica Dačić radi dok ostatak sveta odmara i kako je širok spektar aktivnosti kojima se bavi

Ako na domaćoj političkoj sceni postoji čovek za kog se može reći da je personifikacija rada na terenu, onda je to svakako ministar policije Ivica Dačić. Nijedan član Vlade Srbije ne provodi toliko vremena van kabineta kao on. Po posvećenosti poslu mogao bi da mu konkuriše možda još samo Rasim Ljajić, ministar za rad i socijalnu politiku, ali između njih dvojice postoji velika razlika u pristupu terenskom radu. Ljajić na teren odlazi po potrebi, najčešće tamo gde je "tvrdo" i gde je hitno potrebna njegova intervencija. Dačićev pristup je kreativniji: on ne čeka priliku da izađe među svet – sam je kreira. Protivno onome što bog zapoveda, Dačićeva radna nedelja traje svih sedam dana, pa i praznicima. Ako ništa drugo, ministar će o Božiću ili Uskrsu obići graničare i solidarisati se saanima za koje crkveni i svi drugi kalendari ne važe, kada je o neradnim danima reč.

Protekli vikend, računajući od petka 4. de-

cembra do nedelje 6. decembra, odlična je ilustracija za to šta Ivica Dačić radi dok ostatak sveta odmara i kako je širok spektar aktivnosti kojima se bavi.

U petak je na rasporedu imao obilazak Policijske uprave Užice. Međutim, osim što je poznat po radnim vikendima, kod Dačića se podrazumeva da se, kad se negde zaputi, ne zadržava samo na tome, već usput svrati još kojekude. I u izjavi za medije osvrne se na još koješta. U Užicu je Dačić, osim što je obišao Policijsku upravu, stigao da se vidi i sa gradonačelnikom Jovanom Markovićem i da podrži njegovu inicijativu za izgradnju autoputa Požega-Užice-Višegrad. "Veoma je važno da se Srbija ravnomerno razvija. Ja sam iz dela Srbije koji nije Beograd i Vojvodina, a koji se takođe oseća zapostavljenim. Nije logično da kad god Srbija treba da se brani, treba da se oslanja na te krajeve, a kad god se razvija u miru, onda prednost imaju neki drugi. Bitan je autoput, ne

samo ka Crnoj Gori već i prema Republici Srpskoj, odnosno BiH", rekao je tim povodom, dodavši da podržava i korišćenje aerodroma Ponikve u civilne namene, izgradnju regionalne deponije Duboko i druge velike projekte u Užicu. Potom je zajedno sa gradonačelnikom obišao gradilište Gradskog razvojnog centra.

U vikend-posete i obilaske Dačić nikada ne odlazi nepripremljen i uvek se osvrne na neku od tema aktuelnih za kraj u koji je došao. Ovog puta, koncentrisao se na požar od 3. decembra u fabrici municije "Prvi partizan", tri meseca nakon velikog požara u kom je poginulo sedam radnika. "Brine me činjenica da je u toj fabrici, posle tragedije od 3. septembra u kojoj je poginulo sedam radnika, ponovo došlo do požara, koji je na svu sreću prošao bez posledica, kako po ljudske živote tako i bez materijalne štete, ali se mora utvrditi odgovornost zašto je došlo do incidenta", rekao je Dačić.

BEZ PREDAHA: Ivica Dačić na snimanju filma sa Draganom Bjelogrićem; kumovanje devetom detetu; sa Ralfom Fajnsom; na splavarenju

ČIĆA

BOG TE VIDEO: U subotu, dan nakon posete Užicu, Dačić je na rasporedu, između ostalog, imao proslavu 19. rođendana beogradskog odbora Socijalističke partije Srbije, održanu u Sava centru. “Mi ne žalimo za prošlošću i nismo se vratili na vlast, već želimo da imamo novi početak SPS-a, da budemo moderna stranka levice, članica Socijalističke internacionale koja će odvesti Srbiju u Evropu”, rekao je, ovoga puta kao predsednik SPS-a, a ne kao ministar unutrašnjih poslova ili kao prvi potpredsednik-zamenik predsednika Vlade. Zanimljivo je da čovek sa najdužom radnom nedeljom ima i najdužu (po broju reči) funkciju u Vladi Srbije. Složićete se, treba vremena da se izgovori: “ministar unutrašnjih poslova i prvi potpredsednik-zamenik predsednika Vlade Srbije”.

Rođendanska proslava beogradskog SPS-a bila je zanimljiva jer je Dačić na njoj rekao ponešto u ime svake svoje funkcije. Predsednik SPS-a Ivica Dačić govorio je o budućnosti partije. Potpredsednik Vlade Dačić pitao je “da li u ovoj državi postoji samo elita od nekoliko desetina najbogatijih koji su opljačkali i kupili Srbiju ili postoje milioni onih koji su je stvarali”. Kao ministar unutrašnjih poslova, poručio da su javni red i

mir važni, ali je socijalista u njemu poručio okupljenima da ima razumevanja i trudi se da se reše problemi zbog štrajkova i demonstracija radnika, jer smatra da su uglavnom svi ti zahtevi opravdani. “Prvo bi trebalo pohapsiti one koji su te radnike otpustili i opljačkali im fabrike, a onda govoriti o rasterivanju radnika sa ulice”, istakao je i, uzgred, dotakao još neka važna pitanja, od prava radnika preko problema Roma koji ne mogu da izvade lična dokumenta jer nemaju trajno mesto prebivališta, do sknavljenja katoličkog groblja kod Bečeja. Političar Dačić, spektrom tema koje je pokrio te večeri, demonstrirao je svoju političku veštinu, spretnost i okretnost, što su mu neosporni kvaliteti, bez obzira na lični stav o njegovom liku i delu.

Pre nego što je u Sava centru u subotu zasijao u punom sjaju, Dačić je u prepodnevnom satima stigao da kao specijalni gost ode na stadion FK Dorćol i obiđe snimanje serije i filma *Montevideo, Bog te video*, čiji je pokrovitelj Ministarstvo unutrašnjih poslova, koju režira Dragan Bjelogrić. Dačić se o ovom projektu – o prvom svetskom prvenstvu u fudbalu 1930. u Urugvaju, kada je Jugoslavija osvojila treće mesto – izrazio pohvalno: “To je bilo prvo svetsko prvenstvo na kome smo ostvarili najveći uspeh u specifičnoj situaciji. Iako je država bila Kraljevina Jugoslavija, svi fudbaleri su bili iz Srbije. Ovaj projekat je i dodatni podsticaj da i naša reprezentacija na predstojećem fudbalskom prven-

stvu ponovi ovakav uspeh.” Prilikom posete filmskom selu, Dačić je dao izjavu povodom pretnji novinarki B92 Brankici Stanković i obećao da će policija doći do onih koji zaista stoje iza upućenih pretnji i svi će biti sankcionisani. Obećanje je počeo da ispunjava, jer poslednja informacija o tim pretnjama glasi da je policija privela sedam osoba, od kojih su tri maloletne, zbog sumnje da su ugrozile sigurnost autorke “Insajdera”. Dačić je i ovog puta podsetio da će MUP i policija maksimalno zaštititi sve one koji se bave poslom od javnog značaja, kao što je novinarska profesija, i naglasio da se zalaže, u saradnji sa novinarskim udruženjima, da se pronađe forma kako bi se još više istakao značaj novinarske delatnosti.

Poslednjeg dana vikenda Dačić se zaputio u Kinu, gde je s ministrom javne bezbednosti Meng Đianđuom u Pekingu potpisao sporazum o saradnji dva ministarstva, što je prvi takav sporazum, saopštio je MUP Srbije. Dačić je izjavio da se sporazum pre svega odnosi na razmenu informacija, iskustava i dostignuća u domenu tehničko-tehnološkog razvoja policijskih struktura i zajedničkoj obuci i usavršavanju kadrova.

KRŠTENJA I DAVLJENJA: Ispunjen vikend i neobičan gemiš tema i aktivnosti u životu ministra Dačića nisu ništa neobično. Protekli vikend samo je dobar primer, jer je jedan od burnijih i po šarenilu aktivnosti raznovrsniji nego inače. Ipak, samo letimičan pregled Dačićevih vikend-aktivnosti u po- >>

slednjih godinu dana pokazuje da je tu bilo svega i svačega: od prijema i dočeka holivudskih superstarova, preko kumovanja na krštenjima do zaista kritičnih situacija.

Jedan od najzanimljivijih datira iz novembra prošle godine, kada je u Mačvanskim Metkovićima, opština Bogatić, u pratnji visokog savetnika Vlade Divca, krstio deveto dete porodice Mijatović. Sveštenik koji je krstio dete poželeo mu je da kao ministar dočeka i venča dvogodišnju Jovanu, na šta su prisutni povikali: "Daće bog!" Nedelju dana kasnije, Dačić je, u svojstvu potpredsednika Vlade, organizovao prijem za Ralfa Fajnsa, britanskog glumca, reditelja i dobitnika Oskara, koji planira da počne snimanje filma u Srbiji. Filmska zvezda i ministar dogovorili su se i da Fajns za potrebe filma renti-

tribunalom i načinima na koje SE može da pomogne Ministarstvu unutrašnjih poslova.

CRVENA SLOVA: Osim što mu je gotovo svaki vikend ispunjen aktivnostima, Dačić često odsustvuje od kuće i za praznike. Prošle godine, 27. aprila, na Uskrs, posetio je Pečku patrijaršiju, a već 1. maja pružio podršku sindikalnom protestu u Beogradu. Srpsku novu godinu, 14. januara 2009, Dačić je dočeka sa pripadnicima žandarmerije u kopненоj zoni bezbednosti u bazi Tabalije na administrativnoj liniji prema Kosovu i Metohiji. Ministar je čašom kivanog vina nazdravio pripadnicima žandarmerije koji su se okupili oko vatre. Saradnici ministra, pripadnici žandarmerije i novinari beogradskih redakcija smestili su se ispod šatora, a štimung je dopunio policijski orke-

OBILASCI POLICIJSKIH JEDINICA: Dačić na sve stiže

ra nekoliko jedinica policije, plus konjičku brigadu.

Ovaj novembar, za razliku od prošlog, nije bio ispunjen tako veselim aktivnostima. Ministra, već naviknutog da radi u neradne dane, više puta su baš tokom vikenda u poslednjih nekoliko meseci snašli nesrećni događaji i situacije koje su zahtevale njegovo pojavljivanje. U subotu 8. novembra na reci Tisi prevrnuo se čamac sa sedam osoba, a dvoje je stradalo. Akcija "Morava" u kojoj je uhapšeno više desetina dileru droge, počela je u subotu 31. oktobra. No, ni nepredviđeni događaji ne mogu omesti Dačića u njegovom gusto isplaniranom rasporedu: dan pre nesreće na Tisi boravio je u Beču gde je sa saveznom ministarkom unutrašnjih poslova Austrije Marijom Fekter potpisao sporazum o saradnji u oblasti bezbednosti, dok je dan nakon nesreće primio Žan-Luja Lorana, generalnog direktora Direktorata za demokratiju i politička pitanja Saveta Evrope (SE), sa kojim je razgovarao o saradnji sa Haškim

star. Ministar je prethodno obišao kontrolne punktove Rudnica, Batnjik, Mehov krš na granici sa Crnom Gorom i kontrolni punkt Tabalije na administrativnoj granici sa Kosovom i Metohijom.

Na Arandelovdan, 21. novembra, Dačić je bio gost Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ). U bazi SAJ-a gosti su, pored Dačića, bili episkop bački Irinej, vladike Grigorije i Longin i direktor policije Milorad Veljović. "Ova policija je pokazala da može da bude sastavni deo naroda i pomogne u organizaciji sahrane patrijarha Pavla bez svog vidljivog prisustva. To je možda najbolje pokazalo da u našem društvu postoje neke vrednosti koje su iznad svega", istakao je Dačić. Kako je naveo, pripadnici policije i Specijalne antiterorističke jedinice upravo se bore za te vrednosti, da vlada mir među ljudima, da nema nasilja, da nema kriminala, korupcije, da zaštite narod od terorizma i svega lošeg što predstavlja zlo savremenog sveta.

Čak je i Vuk Drašković, predsednik

Srpskog pokreta obnove i dugogodišnji politički protivnik Ivice Dačića, u julu ove godine, povodom Predloga zakona o informisanju, izjavio da je "nama, 'evropejcima', Ivica Dačić održao lekciju koju smo i zaslužili".

Drugi to osporavaju i dokazuju kako je "Dačić u proteklih godinu dana, zbilja najbolje od svih ministara upotrebljavao i zloupotrebljavao svoje funkcije, zarad lične i partijske promocije". Kao argument navode to što je gotovo svakog dana bio prisutan u medijima, i da se na prste jedne ruke mogu izbrojati dani kada ga nije bilo u vestima, bez obzira da li se pojavljivao kao predsednik SPS-a, ministar unutrašnjih poslova ili potpredsednik Vlade. Najviše kritika "popio" je u julu ove godine, nakon što je (jednog vikenda) svečano otvorio obnovljenu zgradu Klinike za urologiju u Kliničko-bolničkom centru "Dr Dragiša Mišović - Dedinje", koja je uništena tokom NATO bombardovanja 1999. Međutim, istu zgradu prošle godine otvorili su tadašnji ministar za Nacionalni investicioni program Dragan Đilas i ministar zdravlja Tomica Milosavljević. Dr Đorđe Bajec, bivši direktor KBC-a "Dr Dragiša Mišović", danas direktor Kliničkog centra Srbije, objasnio je da je bolnica sada opet otvorena, "ali na drugačiji način nego pre godinu dana. Prvi put je klinika bila otvorena samo građevinski, a sada je otvorena i u funkcionalnom smislu."

Ivica Dačić je tvrdio da otvaranje bolnice nema veze sa političkim marketingom: "Ne znam da li je neko ranije otvarao ovu kliniku?! A ako neko tvrdi da jeste, evo ja ga otvoreno pitam, ako je to tačno, zašto od maja prošle godine do danas u nju nije ušao nijedan pacijent?! A da ovaj događaj nema veze sa politikom i SPS-om, govori i činjenica da je u petak, pored ambasadorke Češke, otvaranju prisustvovala i gradska sekretarka za zdravstvo Dragana Jovanović."

U tvrdnjama da se Dačić previše slika i da nije baš najjasnije kada nastupa u svojstvu predstavnika vlasti, a kada kao predsednik SPS-a, ima istine. Ali, s druge strane, šta sprečava druge ministre da sebi isplaniraju aktivnosti koje će im omogućiti veće medijsko prisustvo? Za razliku od većine koja se aktivira prema potrebi, Ivica Dačić se svakog dana ponaša kao da su izbori sutra. A to je odlika talentovanog političara, kakav god on bio ministar i šta god mislili o njegovoj ideologiji.

×

JOVANA GLIGORIJEVIĆ
i Dokumentacioni centar "Vreme"

Vip postpaid

0 din u mreži, zauvek!

Pričaj, pričaj, pričaj

Ponuda važi od tarife Postpaid 150 i ograničena je na ukupno ostvareni mesečni saobraćaj od 1000 minuta.
Za više informacija pozovite Korisnički servis na 060 1234 ili posetite www.vipmobile.rs.

Tvoje reči vrede više

vip

Ubiti za domovinu i Tačija

Naim Blaca, koji tvrdi da je za račun Hašima Tačija likvidirao čitav niz ljudi, otvorio je Pandorinu kutiju u koju se malo ko na Kosovu dosad usudio da zaviri

U SLUŽBI GOSPODINA PREMIJERA: Hašim Taçi i Naim Blaca

VEROVATNO NAJNEOBIČNIJA KONFERENCIJA za novinare koju je Priština dosad videla održana je 29. novembra ispred zgrade kosovskog parlamenta. Zvezda oko koje su se sjatili novinari bio je Naim Blaca, tridesetdvogodišnji bivši tajni agent i – po sopstvenom priznanju – višestruki ubica. Blaca je rekao kako je između 1999. i 2003. za račun Hašima Tačija i njegove Demokratske partije Kosova (PDK) učestvovao u sedamnaest slučajeva ubistava, pokušaja ubistava i maltretiranja ljudi koji su iz raznih razloga smetali Tačiju, kao i da je spreman da sve detalje ispriča istražiteljima Euleksa, evropske pravosudno-policijske misije na Kosovu. Sutradan, nakon što je

osvanuo na naslovnim stranicama svih prištinskih novina, Blaca je uhapšen i posle kraćeg boravka u policijskoj stanici smešten u kućni pritvor, pod teškom stražom Euleksa. Prema rečima portparola Euleksa Kristofa Lamfalusija, istraga je u toku, i do njenog okončanja novih informacija o ovom slučaju neće biti.

Ovim, međutim, nisu ublažene posledice političkog zemljotresa koji je Blaca izazvao, uprkos brojnim pokušajima kontrole štete. Taçi je, preko portparola svoje stranke, odbacio optužbe kao “pokušaj nekih stranaka da steknu političku korist”. Nekoliko dana kasnije, Taçi se pred novinarima pojavio rame

uz rame sa predsednikom Kosova Fatmirom Sejdiuom, i pozvao građane i sve političke faktore da sačuvaju mir i stabilnost. Ovo mora da je za obojicu bilo neprijatno, jer je većina navodnih Blacinih (odnosno Tačijevih) žrtava pripadala Demokratskom savezu Kosova (LDK), stranci koju je osnovao Ibrahim Rugova, a koju danas predvodi Sejdiu. DPK i LDK su za sada još uvek u koaliciji, ali taj politički savez, kako izgleda, neće dugo potrajati.

CRNA HRONIKA: Blacina priča, to jest njeni delovi koji su obelodanjeni putem konferencije za novinare i video-diska, koji je ranije dostavljen medijima, ubedljiva je i konzistentna. On tvrdi da je kao pripadnik ŠIK-a (Tačijeve partijske tajne policije, koju ne treba brkati sa istoimenom službom Republike Albanije) bio operativac za područje Lip-ljana, Štimlja, Uroševca i Vitine, a da se njegov glavni zadatak sastojao u eliminisanju Tačijevih rivala iz redova LDK-a, kao i svedoka protiv Fatmira Ljimaja, Tačijevog dugogodišnjeg bliskog saradnika (Ljimaj je bio optužen za ratne zločine, ali je na haškom sudu oslobođen). Blaca kaže da je u početku verovao u priču koju su mu servirali nadređeni, da su mete izdajnici Kosova i došnici srpske tajne službe, ali je vremenom shvatio da je njihov jedini greh to što su se nečim zamerili Tačiju. “Mislio sam da je sve što sam učinio za dobrobit domovine, ali nije bilo tako”, rekao je Blaca pred parlamentom. Nakon što je počeo da se koleba, nuđen mu je novac, a kada ga nije prihvatio, počele su pretnje. Blaca je pobegao u Hrvatsku, a kada je shvatio da ni tamo nije siguran, vratio se na Kosovo i sve ispričao Euleksu. Oni su otpočeli istragu i dodelili mu zaštitu, ali kada ni posle mesec dana nisu

preduzeli ništa konkretno, odlučio je da izađe u javnost. Tako je i došlo do pomenute konferencije za novinare, kojom je očigledno postignut željeni efekat.

Blaca je odbio da javno navede imena ljudi koje je navodno ubio, mada je pomenuo dvojicu koje je pratio i zastrašivao: poslanike Adema Saljihaja i Ganija Gecija (koji su se u međuvremenu otcepili od LDK-a i formirali Demokratski savez Dardanije). Međutim, kada se pogledaju crne hronike sa posleratnog Kosova, imena verovatnih Blacinih žrtava lako se nalaze: samo tokom 2000. godine ubijeno je nekoliko visokih funkcionera LDK-a, uključujući Rugovinom šefa

obezbeđenja Dževata Makolijja, njegovog zamenika Besima Dujakua, predsednika LDK-a za Srbicu Bekima Kastratija... Spisak je podugačak.

Kao direktnog nalogodavca svih ubista-va i svog neposrednog nadređenog, Blaca je označio Azema Sulju, bivšeg načelnika Glavnog štaba UČK-a i bivšeg ministra odbrane u Tačijevoj vladi. Osim Sulje optužio je i potpredsednika PDK-a Džavita Haljitija, zamenika ministra unutrašnjih poslova Fatmira Dželjiljija, Fatmira Ljimaja, šefa ŠIK-a Kadrija Veseljija, te još nekolicinu funkcionera i poslanika Tačijeve stranke.

PARALELNA STRUKTURA MOĆI: Tu je dirnuo u osinje gnezdo: Sulja, Haljiti i Veselji nisu samo ratni veterani i bliski Tačijevi saradnici nego osnivači UČK-a, koji su zajedno sa Tačijem formirali još 1993, na tajnom sastanku u Drenici; sva trojica su pre toga pripadali ekstremističkoj emigrantskoj organizaciji osnovanoj u Švajcarskoj pod nazivom Narodni pokret Kosova (LPK), koja je iznikla iz "marksističko-lenjinističkog" kosovskog studentskog pokreta osamdesetih. Reč je o ljudima vičnim radu u dubokoj ilegali, sa razgranatim vezama u mnogim tajnim službama, uključujući i albansku; Tači, koji je po godinama i iskustvu mlađi od njih, više je njihov eksponent nego nadređeni. Džavit Haljiti je prema mnogobrojnim izvorima bio glavni organizator pogroma od 17. marta 2004. (Unmik je protiv njega vodio istragu, koja je okončana bez rezultata), dok je Veselji bio organizator bombaškog napada na Rugovu iste godine. Reč je, dakle, o samom vrhu paralelne strukture moći na Kosovu, koja je iz duboke senke godinama vukla konce političkog nasilja i organizovanog kriminala.

Sada je, zahvaljujući Blaci, ta struktura prvi put javno ogoljena. Ono što njegovoj priči daje posebnu težinu jeste okolnost da se ubistva koje je priznao (za razliku od ubistava Srba) ne mogu, čak ni u očima najzadrtijih nacionalista, pravdati nikakvim patriotskim motivima i pričama o pravednoj osveti. Reč je o zločinima iz čistog koristoljublja i vlastoljublja, dakle iz niskih pobuda.

Sada se postavlja pitanje šta i kako dalje. Euleks je iz istrage isključio kosovsku policiju i tužilaštvo, što je logično s obzirom na Tačijev uticaj u tim organima, a time što su Blacu smestili u kućni pritvor indirektno su priznali da ni kosovski zatvori nisu bezbedni za nezgodnog svedoka. Azem Sulja je prošle nedelje pozvan na informativni razgovor,

odakle je posle nekoliko sati izašao vidno neraspoložen; najavio je da će tužiti Blacu za klevetu, što će mu teško pomoći jer je Blaca neke svoje razgovore sa njim snimio i dostavio Euleksu. Ostali koje je Blaca označio mudro čute, a Euleks je, u međuvremenu, ispitao i Adema Saljihaja, nesuđenu žrtvu.

A ŠTA SAD: Istraga, međutim, teče pipavo i polako, što je donekle razumljivo, s obzirom na činjenicu da mnogi osumnjičeni imaju poslaničke imunitete i veliki uticaj u politici i u podzemlju. Euleks se nalazi na teškom ispituu: ako istragu dovede do kraja, i optuži ljude koje je Blaca pomenuo, suočava se sa mogućnošću nasilnog odgovora u vidu bombi, atentata i nasilnih demonstracija – ljudi koji su pokušali da uklone Rugovu dok je bio na vrhuncu popularnosti neće se ustezati da krenu na međunarodne sudije i tužioce, a možda i na šefove diplomatskih misija. To bi moglo da bude vrlo neprijatno, naročito u predstojećoj godini tokom koje NATO planira da zbog navodno poboljšane bezbednosne situacije povuče glavninu snagu sa Kosova.

S druge strane, ukoliko istraga završi u nekoj fioci, Euleks može da se oprosti od ugleda i bilo kakve ambicije da na Kosovu uvede nešto nalik pravnoj državi. Bio bi to težak poraz, ne samo evropske misije nego i EU u celini. Ono što daje izvesnu nadu jeste okolnost da je i Albancima na Kosovu odavno dosta siledžija, lopova i ubica koji ih pod maskom ratnih heroja i oslobodilaca već godinama pljačkaju i maltretiraju – zanimljivo je da niko, osim funkcionera DPK-a, nije stao u Tačijevu odbranu ili Blacinu priču protumačio kao rezultat nekakve srpske zavere.

Što se političkih posledica tiče, najveći gubitnik je Tači, bez obzira na krajnji ishod istrage. On će posledice osetiti već u drugom krugu lokalnih izbora (u prvom se njegova stranka nije proslavila), gde će teško moći da računa na savezništvo sa LDK-om. Sem toga, neće moći da računa da će ŠIK, kao do sada, eliminisati ili zastrašivati kandidate rivalskih stranaka. "Nema ŠIK-a, nema ni Tačija", kaže jedan prištinski analitičar, koji za ovu priliku želi da ostane anonimn.

Najveći dobitnik je Ramuš Haradinaj, čija će Alijansa za budućnost Kosova (AAK) u savezništvu sa LDK-om formirati sledeću kosovsku vladu, najverovatnije već početkom sledeće godine. Tako će Haradinaj po drugi put seći u premijersku fotelju, uprkos tome što i on ima gomilu kostura u ormanu. Njegov Naim Blaca, naime, još nije na vidiku. ×

DEJAN ANASTASIJEVIĆ

svi telefoni za 1 dinar

Nokia 2700
Postpaid 150
1 din

Samsung C3050
Postpaid 150
1 din

Sony Ericsson W205i
Postpaid 150
1 din

060 1234 www.vipmobile.rs

Izaberi telefon iz fenomenalne
Vip postpaid ponude za samo
jedan dinar. I... Pričaj, pričaj, pričaj!

Cena telefona od 1 dinar važi samo uz određene tarife,
do 31.01.2010. Ponuda važi dok traje zaliha.

Tvoje reči vrede više
vip

Begunci od zakona

Od oko 400 lica za kojima se traga po međunarodnim poternicama iz Srbije godišnje se uhapsi između 40 i 50, a najmanje deset su osobe koje su optužene za ubistva. Samo hapšenje i kasniji postupci, međutim, opet zavise od pojedinih država

“OSUMNJIČENI U BEKSTVU”, “počinilac krivičnog dela nedostupan organima gonjenja”, reči su koje često prate vesti iz crnih hronika. Poslednji takav slučaj koji je privukao pažnju javnosti je istraga protiv osumnjičenih za učešće u ubistvu navijača francuskog fudbalskog kluba Tuluz Brisa Tatona. Od trinaest osumnjičenih, u bekstvu su Đorđe Prelić i Dejan Puzigaća i za njima su raspisane poternice, a njih dvojica se sumnjiče da su organizovali napad na francuske navijače. To što su u bekstvu baš “organizatori” nije čudno. U svim oblastima kriminala, “izvršioci” mnogo lakše padaju nego krupnije zverke, čije skrivanje obično traje mnogo duže.

Bekstvo počinilaca krivičnih dela koji ranije nisu imali kriminalni dosije najčešće je kratkog daha. Možda je najbizarniji primer na ovim prostorima Milan Koprivica, vozač Delta banke, koji je 6. marta 2002. opljačkao čak 5,6 miliona evra koje je doveo iz filijale te banke u Šapcu za Beograd. U trenutku kada su radnici banke odneli deo novca, on je rekao policajcima da ide po gorivo, a zatim je pobjegao sa novcem u kamionu. Koprivica je istog dana sa prijateljima Danilom Jovanovićem i Markom Milovanovićem otišao kod rođaka u selo Biljevac kod Užica, gde je već sutradan uhapšen.

Za razliku od “amatera”, iskusni kriminalci ozbiljnije organizuju svoje skrivanje. O tome se, doduše, ne sazna u javnosti mnogo čak ni kada dopadnu zatvora – veze i jataci se čuvaju za druge prilike. Posle predaje Milorada Ulemeka Legije u maju 2004. godine, on sam je tvrdio da se 14 meseci krio u sopstvenoj kući, mada su do tada regionom kružile vesti da je viđan po Zapadnoj Hercegovini i drugim krajevima bivše Jugoslavije. Inostranstvo, i bliže i dalje, za mnoge kriminalce je najsigurnija luka.

Miloš Oparnica, direktor Nacionalnog centralnog biroa (NCB) Interpola Beograd, za “Vreme” kaže: “Kada postoji informacija da je lice u inostranstvu, ta informacija se dostavlja sudu koji traga za navedenim licem,

sud dostavlja potrebnu dokumentaciju policiji koja kompletira korisne podatke – otiske, fotografiju, identifikaciona dokumenta koja lice koristi... To sve dolazi kod nas i Ministarstvo pravde daje saglasnost. Nakon toga se sam čin raspisivanja međunarodne poternice meri minutima, a poternica se istog sekunda vidi u svim zemljama na koje se odnosi.”

Prostorno važenje poternice Interpola je različito od slučaja do slučaja. Neke važe samo za susedne zemlje, neke samo za Evropu, neke za ceo svet, ali postoji i mnogo drugih modaliteta. Ako neka poternica važi samo za susedne zemlje, a postoji saznanje da se lice nalazi, na primer, u Austriji, NCB Interpola može zahtevati od Ministarstva pravde saglasnost da se prostorno važenje poternice proširi i na tu zemlju.

STANJE NA TERENU: Samo raspisivanje poternice Interpola, ma koliko ozbiljno zvučalo, ne znači i da će osoba koja se na toj poternici nalazi biti automatski uhapšena u zemlji u kojoj se nalazi i deportovana u zemlju koja je traži. Javnost je često zbunjena činjenicom da su, posle gromoglasnih objava da su se neka poznata imena našla na poternicama, ta lica u određenim zemljama nastavila da žive bez problema. Najpoznatiji primeri su Mirjana Marković i Marko Milošević, supruga i sin pokojnog Slobodana Miloševića, koji mirno žive u Rusiji iako su njihova imena na poternicama Interpola od 2003, odnosno 2007. godine. Nezvanično, oboje su u Rusiji dobili azil. Na poternicama su i Slobodan Radulović, bivši direktor C marketa (kao zemlje u kojima se nalazi pominju se Španija, Crna Gora), Bogoljub Karić (Rusija, Crna Gora, Kosovo...), Zvezdan Terzić, bivši predsednik Fudbalskog saveza Srbije (Crna Gora)...

Stanko Subotić Cane je uhapšen u Moskvi u aprilu 2009, ali je pušten zbog navodne zastarelosti postupka o švercu cigareta za koji je optužen pred Specijalnim sudom u Srbiji. Njegovo hapšenje i izručenje prethodno je odbila Švajcarska. Jezdimir Vasiljević, bivši vlasnik Jugoskandika, uhapšen je 4. aprila 2009. po srpskoj poternici u Holandiji, ali je 19. oktobra pušten iz ekstradicionog pritvora.

Miloš Oparnica smatra da je važno naglasiti da su odluke, poput one o puštanju na slobodu Stanka Subotića, isključivo odluke sudskih organa. “Policija raspisuje poternice, hapsi i dovodi. Policija Rusije je uhapsila

NEDOSTUPNI SRPSKOM PRAVOSUDJU: Zvezdan Terzić, Stanko Subotić, Mirjana Marković i Marko Milošević, Slobodan Radulović i Jezdimir Vasiljević

Stanka Subotića i mi smo zadovoljni zbog toga. Time je misija i nas kao nacionalnog biroa i organizacije završena. Sudska odluka je doneta na osnovu propisa u Rusiji, a nigde u svetu policija ne tumači i komentariše, a kamoli da može da utiče na sudske odluke, pa tako i u ovom slučaju.” Oparnica kaže i da svaka država suvereno odlučuje da li će određena međunarodna poternica biti u njihovom nacionalnom sistemu, što je jedini pravni osnov da se neko uhapsi. “Česta je situacija da imamo saznanja da se neka osoba sa poternice nalazi u nekoj državi, ali postoje neki razlozi zbog čega ta država ne postupa po zahtevu. To mogu da budu pravni razlozi, da se krivično delo za koje je neko u Srbiji optužen ne smatra krivičnim delom po zakonu te zemlje, razlozi mogu biti i politički, verski...”

U nekim zemljama regiona dobijanje državljanstva je efikasan način da se pobjegne od pravde, a Branimir Glavaš, koji je od zatoru u Hrvatskoj utekao u Bosnu, najpoznatiji je primer. U našoj zemlji državljanstvo ne može dobiti lice za kojim je u trenutku podnošenja zahteva raspisana poternica u državi koja sa Srbijom ima ugovorni status o dvojnog državljanstvu.

I dok se navedena lista “poznatih” uglavnom tereti za kriminal finansijske prirode, drugu grupu čine oni koji su u bekstvu jer su osuđeni ili se sumnjiče za ratne zločine, ubistva, šverc droge... Dvojica najpoznatijih na poternicama raspisanim po zahtevu Haškog tribunala su Ratko Mladić i Goran Hadžić. Bar deo istine o tome kako i gde su se skrivali će se verovatno saznati tek kada (i ako) budu uhapšeni, poput Radovana Karadžića, koji je godinama živeo u Beogradu kao lažni iscelitelj Dragan David Dabić.

“MOST WANTED”: Zvanična lista “najtraženijih osoba” ne postoji, ali potraga za teroristima koji su izazvali smrt više lica, kriminalcima koji su izazvali veliko uznemirenje javnosti, poput Zemunskog klana koji je to učinio ubistvom premijera Đinđića i brojnim drugim krivičnim delima, licima optuženim za najteža klasična krivična dela kao što su ubistva i šverc droge, za policiju su ipak najbitnija.

Od oko 400 lica za kojima se traga po međunarodnim poternicama iz Srbije godišnje se uhapsi između 40 i 50, a najmanje deset su osobe koje su optužene za ubistva. Samo hapšenje i kasniji postupci, međutim, opet zavise od pojedinih država. “U jednoj državi imamo trenutno locirana i u postupku

četiri lica optužena za krivična dela ubistva. A imajući u vidu da je u toj državi veoma komplikovana procedura izručenja, čekamo njihovo izručenje već nekoliko godina,” kaže Miloš Oparnica.

Među najtraženijim beguncima iz Srbije, koji su na poternicama Interpola, još od 12. marta 2003. su pripadnici Zemunskog klana Miloš Simović, Sretko Kalinić, Vladimir Milosavljević, Ninoslav Konstantinović i Milan Jurišić. U bekstvu su i Željko Maksimović Maka, Nikola Maljković i Vladimir Jakšić Karlos, optuženi za ubistvo policijskog generala Boška Buhe 10. juna 2002. Željko Maksimović nikada nije ni bio uhapšen, za razliku od Maljkovića i Jakšića, koji su uhapšeni pa pušteni posle prvobitne oslobađajuće presude Specijalnog suda. Vrhovni sud je poni-

i dodaje da ljudi koji pobjegnu iz Srbije sa malo novca i slabo pripremljenim terenom bivaju veoma brzo uhapšeni.

NAČINI HAPŠENJA: Razrađeni sistemi međunarodne saradnje danas olakšavaju hapšenja begunaca od zakona. S jedne strane su korisne informacije od strane onoga ko je poternicu raspisao, s druge strane su međunarodne baze podataka lica i dokumenata za kojima se traga, i te baze podataka su dostupne policiji. Miloš Oparnica kaže da Interpol nije taj koji hapsi, već da samo omogućava preduslove i sisteme. “Sve informacije koje dobijamo su informacije od područnih policija, ljudi koji rade na terenu i ljudi koji tim informacijama vladaju. Naše je samo da te informacije kolektujemo, obradimo, prosledimo, i kao rezultat

REVOLUCIJU U HAPŠENJIMA IZAZVAĆE EVROPSKI NALOG: Miloš Oparnica

štio tu presudu, ali novo suđenje ne može da počne jer su trojica pomenutih u bekstvu. U bekstvu su i Dobrosav Gavrić i Milan Đuričić, osuđeni za ubistvo Željka Ražnatovića Arkana, Milenka Mandića i Dragana Garića, u beogradskom hotelu Interkontinental 15. januara 2000. godine.

Načini na koji se begunci od zakona skrivaju su različiti. U slučaju bekstva u neku drugu zemlju, neophodno je da begunac ima lažne dokumente koji će mu omogućiti putovanje, kao i nekoga ko će mu omogućiti da u toj državi ima sklonište. “Onaj ko beguncu obezbedi sklonište ima neki interes – ili pare, ili ceni sklonost, sposobnost begunca za ubijanjem, obijanjem ili nečim trećim. Osim toga, veliki broj naših ljudi živi u inostranstvu, pa postoje rodbinske veze i veze stečene kriminalom”, smatra Oparnica

imamo hapšenje.” O konkretnim metodologijama i načinima na koji se pronalaze lica u bekstvu se javno ne govori, da se ne bi na taj način “edukovali oni kojima su iznenađenja namenjena”.

Miloš Oparnica smatra da će revoluciju u broju hapšenja izvršiti takozvani evropski nalog za hapšenje i pristupanje Srbije Šengen sistemu. “Mogućnost provera će biti deset puta veća, sve će biti u sistemu i biće omogućeno da i srpski državljani budu isporučeni iz Srbije u drugu državu gde su izvršili krivična dela, neće biti zaštićeni činjenicom da naš ustav ne dozvoljava njihovo izručenje.” Osim toga, očekuje se da će nova, biometrijska dokumenta značajno smanjiti mogućnost falsifikovanja i suziti prostor beguncima od zakona.

×
MOMIR TURUDIĆ

MILOVAN MILENKOVIC

Grejanje za sva vremena

Prema građevinskim propisima za grejanje jednog kubnog metra stambenog prostora potrebno je 60 vati na sat, a koliko to košta zavisi od načina grejanja: da li je daljinsko ili individualno, ako je individualno, koji energent se koristi – lož-ulje, struja, gas, ugalj, drvo...

NESUMNJIVO JE DA je najskuplje grejanje na lož-ulje: litar košta 76,54 dinara (plus prevoz), a energetska vrednost tog litra je 11,6 kWh, ergo jedan kilovat-sat košta 6,5 dinara. Uprkos uvreženom mišljenju, odnosno tvrdnjama gradskih otaca, drugo na rang-listi po skupoci je daljinsko grejanje, bar kad je o Beogradskim elektranama reč, koje kilovat-čas isporučene toplotne energije cene 3,34 dinara.

Zanimljivo, grejanje "na struju" je "tu negde" sa daljinskim, pod uslovom da se za grejanje koristi isključivo "noćna" struja, koja u najskupljoj, crvenoj zoni košta 3,48 dinara. Za stan od 50 kvadrata, sa termoo-kumulacionim pećima od osam kW ukupne instalisane snage, u "crveno" se neće ni začiti, pa je grejanje na struju u tom slučaju znatno jeftinije od daljinskog. Naime, noćni plavi tarifni kilovat-čas košta 1,74 dinara.

Ni sa prirodnim gasom nije ništa bolje: trenutno kubni metar ovog energenta košta 31 dinar a, kako je najavio direktor Srbijagasa

Dušan Bajatović, od Nove godine "pašće" na 27. Energetska vrednost prirodnog gasa je 9,3 kWh, što će reći da gasni kilovat-čas sada košta 3,33 dinara, a od januara će biti 2,9.

JEFTINO, ALI PRLJAVO: Jedna od jeftinijih varijanti je grejanje na ugalj. Najkorišćeniji kod nas i jedini standardizovanog kvaliteta je sušeni lignit "Vreoci": tona košta oko 7000 dinara, energetska vrednost kilograma ovog uglja je pet kWh, što znači 1,4 dinara po kilovat-času energije. Ako se ta cena koristi stepenom iskorišćenja peći, cena kilovat-časa može da "poraste" i na dva dinara, što je i dalje znatno jeftinije od daljinskog grejanja, nešto manje od grejanja na gas, a sa grejanjem na struju po noćnim tarifama je barabar.

S druge strane, ugalj je najveći zagađivač atmosfere: pored ugljen-dioksida, produkt sagorevanja uglja su i oksidi sumpora zbog kojih imamo kisele kiše, onda čađ, pepeo i još podosta toga, pa još i smrdi. Zato u zemljama koje drže do zaštite okoline

– vazduha, vode i tla, kao što je Slovenija, ugalj ne može ni da se kupi.

Ekološki pogodnije gorivo je drvo. Istina, produkt sagorevanja drveta jeste ugljen-dioksid, ali taj ugljen-dioksid je drvo iz atmosfere uzelo, tako da je sagorevanjem drveta samo ciklus zatvoren. Ekološki problem je sagorevanje fosilnih goriva – uglja, derivata nafte i zemnog gasa. Stoga, kad neko kaže da je zemni gas ekološki pogodno gorivo, taj ne zna šta je rekao: zemni gas je samo manje štetan od fosilnih goriva – i ništa više.

MUKE S MERAMA: Za razliku od uglja, ogrevno drvo nije standardizovan proizvod: ne postoji propis ni za kvalitet niti za meru, već se i jedno i drugo određuje "odokativno". Recimo, drva za ogrev smeju da sadrže najviše 25 odsto vlage – tako bar piše u uputstvu za upotrebu peći/kotlova – ali nema načina da se vlaga na licu mesta izmeri, već se količina vlage određuje "na dodir", kao što se proverava da li je već suv ili ne. A to tako ne biva.

Jedina od koliko-toliko pouzdanih pokazatelja je datum seče: od momenta "obaranja" drveta do stavljanja u peć mora da protekne najmanje šest meseci. Dakle, ko kupi drva u aprilu, može računati da će do jeseni biti suva i to samo ako su debla odmah posle seče pocepana na "čekije" sa stranicom između 14 i 16 centimetara i složena na osunčanom mestu, ali natkrivena. Međutim, u ponudi nema drva pocepanih "na četvrt", već u najboljem slučaju "napola". Takođe, malo ko drva kupuje u proleće: najintenzivnija trgovina je u julu i avgustu, između žetve pšenice i berbe kukuruza. Tada je najintenzivnija i seča, suprotno svim propisima, ali za koje niko ne haj: drva se seku samo u mesecima koji u svom nazivu imaju slovo "r", dakle od septembra do aprila, s tim da se drva "ne lože" u sezoni sečenja, već tek sledeće.

Drugi problem je količina: jedinica mere za ogrevno drvo je "metar", odnosno kubik. Ne bi u tome bilo ništa sporno, jer metar je metar, da nije trgovačkih "caka": u "pakovanju" može da se zakine podosta, to se redovno i čini. Na strugarama je mera "ram", dok prodavci "sa kamiona" mere metar drva iz dvaput po pola metra, tobož je tako brže i lakše da odmah "istrupičaju". Dva puta pola jeste jedan, ali ne kad su drva u pitanju: vešt trgovac na ovaj način od 10 metara drva u "figuri" može da napravi čak 16. Inače, u "pravi" metar drva "ide" 70 već pomenutih "čekija". Sve manje od toga je prevara.

Kako god, metar drva košta oko (preko) 3500 dinara: pod uslovom da kupljeni metar nije (mnogo) manji od "pravog" metra i da je koliko-toliko suvo, grejanje na drva je najjeftinije: dva metra drva košta koliko tona sušenog lignita, ali sagoreva sa boljim koeficijentom iskorišćenja. Uzgred, za razliku od uglja, drvo lepo miriše... Jedino što ima mnogo posla, što nije za zanemari vanje: kad se kupi, mora da se iscepa, slož i u podrum/šupu, dobar domaćin će ga složiti prvo napolju da ga jesenje sunce dosuši pa tek pred početak grejne sezone uneti u podrum – znači dva preslagavanja, a – kad grejna sezona počne – onda mora da se loži, od ujutro do uveče, šest sledećih meseci. Pa ko voli, nek izvoli.

MALO BOLJE: U poslednjih nekoliko godina potrošačima čvrstog goriva ponuđen

je novi energent: briketirana piljevina. Naime, između 30 do čak 50 odsto drveta koje "uđe" u strugaru završi kao piljevina. Neka da je piljevina prosto odlagana na deponiju, ali zahvaljujući eko-direktivama Evropske unije, piljevina više ne sme da se "baca", jer truljenjem oslobađa metan, u gasnoj instalaciji poželjan gas, ali ne i u atmosferi. Kako su za komercijalnu proizvodnju metana od piljevine neophodni ozbiljno postrojenje i ozbiljna količina sirovine, za male strugare, kakvih je u Srbiji najviše, najisplativije rešenje je proizvodnja briketa: em ne krše zakon, em zarade.

Za razliku od ogrevnog drveta, briket je standardizovan industrijski proizvod, valjak prečnika osnove od šest i dužine deset cen-

pogodan za automatsko loženje: gorionik se sam pali kad je hladno i gasi kad je toplo, a pužni transporter dotura goriva baš koliko treba, isto kao gorionik za lož-ulje ili zemni gas.

Pelet je nešto skuplji od briketa – 10.000 dinara za tonu, utoliko je i grejanje skuplje, ali ako se uzme u obzir automatika i te kako se isplati, jer i rad valjda, nešto košta. Sve je na strani peleta, samo da nije jednog "ali": iako postoje četiri fabrike peleta u Srbiji, na stovarištima se teško nalazi. I opet Slovenija za primer: u svakom hipermarketu može da se kupi pelet, pa i onaj proizveden u Srbiji.

RASIPNIŠTVO: Samo četvrtina ukupne biomase, nusprodukta srpske poljoprivrede, ima energetske vrednosti ekvivalentnu

1.400.000 tona ulja za loženje, ili 1,75 milijardi kubnih metara prirodnog gasa. Na užas, najveći deo biomase biva spaljen na njivama.

S druge strane, godišnja potrošnja gasa u Srbiji, što za grejanje, što kao sirovina u proizvodnji veštačkog đubriva je oko 2,3 milijarde kubnih metara. O kakvom rasipništvu je reč, nije potrebno mnogo govoriti: u brojkama je celokupna priča. Ako bi se tome dodao i šumski otpad – grane, ogranci, "čičvar", kora drve ta, strugotina... i neka opet

bude samo četvrtina ukupne godišnje količine, jer baš sve se i ne može skupiti i prevesti do pogona za proizvodnju, bilo bi dovoljno za rad svih gradskih toplana u Srbiji i za sve individualne kotlarnice koje troše ugalj. Na stranu što bi u proizvodnji peleta bilo zaposleno hiljade i hiljade radnika, štaviše – desetine i desetine hiljada radnika, onih sa najnižim kvalifikacijama, koji do posla najteže dolaze. Novac leži po poljima i šumama, a niko da ga podigne.

Ali, ništa zato: ako pameti nema, biće opet neka direktiva, pa će nicati pogoni za proizvodnju peleta ko pečurke posle kiše, pa će i Gradsko zelenilo da briketira svu onu travu što po parkovima pokosi, ono lišće što po ulicama skupi, ono granje što oreže i sve tome slično, umesto u Vinču da ga odvozi. Setiće se tada neko i da PDV na brikete i pelet "spusti" sa 18 na osam odsto, ako ni zbog čega drugog, ono zbog vazduha.

×

ZORAN MAJGIN

PROBLEMI SA ISPORUKOM GASA: Sarajevska zima 2008/09.

timetara, vlažnosti najviše do deset odsto, a uobičajeno je dvostruko suvlji. Za razliku od drveta, briket ne mora da se cepa, ne mora da se suši, kupuje se u vrećama od 30 kilograma, ima pripadajuću deklaraciju, zna se i proizvođač, a u standardnom kvalitetu dostupan je tokom cele sezone.

Tona briketa košta nešto više od dva metra drva ili tone sušenog lignita, ima istu energetske vrednosti ali, budući da je "suv k'o barut" mnogo bolje sagoreva, sa mnogo manje pepela pa "greje" kao tri metra drva ili tona i po sušenog lignita. Jedino što mora ručno da se loži.

JOŠ BOLJE: Naprednija varijanta briketa je pelet: takođe se pravi od piljevine, ali i od svake druge biomase, ostacima u poljoprivrednoj proizvodnji – slami, šaši, stabljikama graška, boranije, pasulja, od svega što u biljnoj proizvodnji pretekne... Pelet je samo manji od briketa – šest milimetara u prečniku i 25 milimetara dužine, tako da je

**za samo
9.999 din*!**

Prošetaj Mobilni Internet uz novi Net Book računar

Specijalna ponuda laptop računara u partnerskim prodajnim mestima uz jedan od Surf paketa za samo **9.999 din***!

Ponuda obuhvata i mts modem za **samo 1 din**, a prve tri mesečne pretplate su po **samo 1 din**!

*Cena laptop računara je bez PDV-a (8%). Ponuda važi uz odgovarajući tarifni profil. Ugovor se zaključuje na minimum 24 meseca. Akcija traje dok traje zalihe.

imate prijatelje!

SURF
Easy

SURF
Classic

SURF
Pro

ACNStores

**ComTrade
SHOP**

handy

TehnMobile

Telefonika

Korisnički servis 064/789

www.mts.telekom.rs

Telekom Srbija

**ЗАВОД ЗА
УЧБЕНИКЕ**
Купћа знања

**Место и улога региона
у политичком и економском
систему Европске уније**

Бојан Ковачевић

БЕОГРАД

Обилићев беоц 5
тел. 011/2638-405

Косовска 45
тел. 011/3227-088

Краља Милана 19
тел. 011/3235-409

Вукасовићева 50
тел. 011/3594-835

НОВИ САД

Сремска 7
тел. 021/662-4433

НИШ

Трг краља Александра 3
тел. 018/511-428

КОСОВСКА МИТРОВИЦА

Владе Ђетковића 1
тел. 028/425-111

ИНТЕРНЕТ ПРОДАЈА

e-mail: prodaja@zavod.co.rs
www.zavod.co.rs

NOVI TRAMVAJI

VAROŠKA ŽELEZNICA U DRUGOJ BRZINI

Prvi od ukupno 30 niskopodnih tramvaja koje će španska kompanija za proizvodnju šinskih vozila KAF (CAF – Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles) isporučiti Beogradu naći će se na ulicama za nepune dve godine, još 11 vozila biće uključeno u saobraćaj do kraja 2011, a poslednju isporuku u kojoj će biti do 18 tramvaja Beograđani mogu da očekuju u toku 2012. godine

Ako je nešto bilo potrebno Beogradu, pored mostova, onda su to tramvaji. Nedavno je jedan strani umetnik našao inspiraciju u beogradskim tramvajima, koji su mu izgledali beskrajno romantični i vanvremenski, onako škriputavi, skućeni, ledeni u zimsko doba i zagušljivi u letnje. Stariji Beograđani pamte njihove slavne dane, ali se mala deca danas ustručavaju da uđu u njih, prepadnuti od cijkovanja koje tramvaji proizvode.

Danas svakodnevno saobraća 108 tramvaja, dok na inventarskoj listi Gradskog saobraćajnog preduzeća Beograd ima ukupno 218 šinskih kola, od toga je 190 zglobnih, tri "solo" tramvaja i 25 prikolica. Prosečna starost tramvaja je 25 a prikolica 56 godina, ali je ipak dobar deo tramvajske mreža saniran ili se rekonstruiše, a stižu i nova šinska vozila.

Tehnološko-estetsko tramvajsko čudo

KAF (CAF – Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles), kompanija sa devedesetogodišnjim iskustvom specijalizovana za proizvodnju lokomotiva, vagona i drugih delova za šinska vozila, u proteklih deset godina beleži veliki rast i jedan je od lidera na španskom tržištu. Proizvode gotovo sve vrste vozila za šinski saobraćaj od superbrzih vozovi, metro-vozova do niskopodnih tramvaja. Angažovani su na 34 projekta u 20 zemalja. KAF-ova rešenja su prisutna na ulicama najvećih gradova na svetu, poput Vašingtona, Hongkonga, Meksiko Sitija, Barselone, Amsterdama, Rima.

Niskopodni tramvaji poput onih koji stižu u Beograd već su u upotrebi u Bilbaou, Sevilji, Malagi, Saragosi i Edinburgu, a stižu i u Hjuston.

U Edinburgu su KAF-ovi tramvaji dočekani kao tehnološki i estetski najnapredniji na svetu, sa najmodernijim rešenjima za osobe sa posebnim potrebama. Za taj posao KAF je preporučilo dobro iskustvo sa njihovim vozovima na aerodromu Hitrou.

Većnica edinburške skupštine Dženi Lider smatra da KAF-ovi tramvaji za Edinburg znače brža putovanja, više investicija, pristupačniji javni prevoz i čistiji vazduh.

Aprila 2012. godine žitelji američkog grada Hjustona očekuju isporuku od 29 KAF-ovih tramvaja, koji su proizvedeni u CAF USA Inc., kćerci firmi španskog CAF Groupa.

"Po prvi put u SAD biće pušten u saobraćaj stoprocentno niskopodni tramvaj, novi tramvaji imaju šestora vrata i to će znatno ubrzati ulazak i izlazak putnika", izja-

vio je po potpisivanju ugovora između KAF-a i Hjustonskog

metroa, Skot Grogan, direktor saobraćaja Hjustonskog metroa.

"Trenutno na liniji glavne ulice imamo problem sa kapacitetom i kada dvesta ljudi na peronu čeka da uđe u tramvaj, veoma je važno obezbediti im brz ulazak i izlazak. Nova vozila će to omogućiti."

Izvesno je da ćemo za dve godine imati tramvaje kakvi dolikuju XXI veku: moderne, niskopodne sa rashladnim uređajima. Tender za kupovinu 30 novih tramvaja objavljen je 29. aprila ove godine, a ponude je trebalo dostaviti do 22. juna. Ponude su dostavile samo dve firme i to španski KAF i hrvatski "Končar električna vozila".

Dragan Đilas, gradonačelnik, objašnjava zašto se od dve ponude Beograd odlučio za španskog umesto za hrvatskog proizvođača. "Dobili smo dve ponude – jednu od španskog KAF-a, drugu od hrvatskog 'Končara'. Cena jednog tramvaja, koje kupujemo, od KAF-a direktno bez posrednika, jeste 2.125.964 evra. Cena tramvaja koju je ponudio 'Končar' iznosi 2.159.000 evra. Na tu cenu dodaju se troškovi rezervnih delova, specijalnih alata, obuke, isporuke, kontrole. Pre svega zbog viših cena transporta i obuke, ukupna cena KAF-a jeste 81.361.032 evra sa porezom, a cena 'Končara' 79.038.804,13 evra", kaže Đilas.

Da bi Beograd dobio zaista najbolje tramvaje, objasnjava gradonačelnik, oformljena je Komisija sačinjena od profesora Mašinskog i Tehnološko-metalurškog fakulteta u Beogradu, i stručnjaka iz Gradskog saobraćajnog preduzeća Beograd. "Bodovano je više parametara i imajući u vidu ocene stručnjaka, opredelili smo se za kupovinu kvalitetnijih tramvaja od proizvođača čiji se tramvaji inače nalaze na ulicama Malage, Hjustona u SAD, Valensije, Edinburga i drugih gradova, dok se 'Končarovi' tramvaji voze samo u Zagrebu. Sa našom odlukom saglasila se i Evropska investiciona banka", kaže gradonačelnik.

Prvi od ukupno 30 niskopodnih tramvaja koje će španska kompanija za proizvodnju šinskih vozila KAF (CAF – Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles) isporučiti Beogradu naći će se na ulicama za nepune dve godine, još 11 vozila biće uključeno u saobraćaj do kraja 2011. godine, a poslednju isporuku u kojoj će biti do 18 tramvaja Beograđani mogu da očekuju u toku 2012. godine. Dat je rok od 1035 dana od dana kada je potpisan ugovor o nabavci novih vozila za GSP Beograd koji su u Skupštini grada 3. novembra ozvaničili Marko Blagojević, direktor Agencije za investicije, i predstavnici KAF-a. U prisustvu Dragana Đilasa, gradonačelnika, i Inigoa de Palasija Španije, ambasadora Španije u Srbiji, gradski čelnici su istakli da je ovaj poduhvat deo projekta obnove Beograda koji podrazumeva rekonstrukciju tramvajskih pruga, kontaktne mreže, mostovskih konstrukcija i kolovoza, odnosno nabavku vozila i realizaciju sistema upravljanja saobraćajem.

"Jedan od osnovnih zadataka koje smo postavili pred sebe u gradu jeste poboljšanje kvaliteta prevoza", izjavio je tom prilikom gradonačelnik Dragan Đilas. Podsetivši da prvi utisak o gradu posetio formiraju na osnovu izgleda gradskog prevoza, Đilas je istakao da vozni park GSP-a Beograd naredne godine očekuju još neka "osveženja".

“Kada stignu, tramvaji će se kretati novim šinama čiju smo obnovu pojačali u poslednjih godinu dana jer bi sadašnje pruge samo oštetile ova vozila. Iduće godine Beograd će dobiti i 83 nova trolejbusa, a istovremeno ćemo ugraditi klima-uređaje u više od 200 autobusa koji se sada kreću ulicama i imaju mogućnost da se u njih postave rashladni sistemi”, objasnio je Đilas.

Prilikom potpisivanja ugovora predstavnici španskog proizvođača podsetili su na sopstvene reference iz poslova sa gradovima poput Malage, Bilbaoa, Sevilje, Antalije i Edinburga, istakavši da su tehnička rešenja primenjena za beogradski tramvaj u najvećoj meri isprobana na tržištima Evrope, Azije i Amerike (vidi okvir). Beogradski niskopodni tramvaji nalikovaće modelima koje je KAF isporučio španskom gradu Vitoriji. Oni će biti sastavljeni od pet putničkih segmenata odvojenih zglobovima, sa šest vrata, a sadržaće i klima-uređaje, podne grejače, mostove za pristup osoba sa invaliditetom, odnosno prostor za dečja kolica. Dužina tramvaja biće 33,16 metara, širina 2,3 metra a visina putničkog prostora 2,2 metra, imaće 72 mesta za sedenje plus 6 sedišta na rasklapanje i moći će da primi 242 putnika. Tramvaj pokreće šest motora ukupne snage od 652 konjske snage, a maksimalna brzina biće oko 60 kilometara na sat.

Saga o tramvaju

Prvi tramvaj s konjskom vučom u Beogradu krenuo je 14. oktobra 1892. godine, kada je svečano puštena u rad novosagrađena linija tramvaja od Slavije do Kalemegdana. Trasa “varoške železnice”, kako su Beograđani zvali tramvaj, prolazila je ulicom Kralja Milana, preko Terazija, pa ulicama Kolarčevom i Vasiinom. Već sledeće godine po izgradnji i puštanju u rad električne centrale na Dorćolu proradio je prvi električni tramvaj koji je prevozio putnike do Košutnjaka. Tako, dok su beogradskim ulicama tramvajdžije zvonom najavljivale prolazak tramvajskih vagona, u većini svetskih metropola fijakeri su još bili jedino sredstvo javnog gradskog prevoza.

Prosečna brzina tadašnjih tramvaja, zbog zadržavanja na stanicama, jedva da je bila nešto veća od brzine hoda, tek oko osam kilometara na sat. Ulazilo se isključivo na zadnja vrata, a izlazilo na prednja. Iznad sedišta bile su ispisane opomene: “Ne razgovaraj sa vozačem”, “Zabranjeno pušenje i pljuvanje”, “Za izlazak na prednja vrata pripremi se unapred”, “Pripremi sitan novac za kartu”, “Ustupi mesto starijem i slabijem”. Đacima je bilo strogo zabranjeno da sede ako je makar i jedan stariji putnik morao da stoji, a dimničarima, molerima i nosačima nije bilo dozvoljeno da uđu u tramvaj ako su bili u radnim odelima, da ne bi prljali ostale putnike. Takođe je bio zabranjen ulazak u tramvaj sa sladoledom u kornetu.

Do 1941. godine Beograđani su se prevozili tramvajima belgijskih proizvođača BBC i PPC, nemačkih Siemens i AEG, čeških Škoda, italijanskim Breda, ali i domaćim tramvajima proizvedenim u Prvoj jugoslovenskoj tvornici vagona, strojeva i mostova u Brodu na Savi (današnji “Đuro Đaković”) i Železari “Jasenice”. Centar Beograda tada je razgranatom tramvajskom mrežom dužine 81,4 km bio povezan sa Zemunom, Karaburmom, Zvezdarem, Dorćolom, Voždovcem, Senjakom, Crvenim krstom i Dedinjem.

Oktobra 1944. godine po oslobođenju Beograda u Upravi tramvaja i osvetljenja na spisku su bila 104 tramvaja u lošem stanju, većinom neispravna ili teško oštećena, uništeni su depoi i radionice, a upotrebljivo je bilo samo dva kilometra pruge.

Narednih decenija opšte obnove i izgradnje tramvaj je gubio primat kao najvažniji segment javnog prevoza glavnog grada. Prvi udarac je stigao od daljeg rođaka, “tramvaja na pneumaticima” – trolejbusa. Trolejbusi su se pokazali kao fleksibilni u saobraćaju, a bili su i manje infrastrukturno zahtevni, da bi nešto kasnije srce gradskih saobraćajnih planera osvojio autobus. Tek, tramvaj ponovo dobija na ceni u jeku naftne krize s kraja sedamdesetih.

Glavnu bitku, protiv superiornijeg takmaca – metroa, tramvaj u Beogradu dobio je 4. novembra 1982. kada je tadašnji predsednik Izvršnog odbora Skupštine grada Beograda Radoje Stefanović proglasio planove i projekte za metro “sramotom Beograda”, a stručnjake koji su radili na projektu beogradskog metroa i druge pristalice tog tipa rešenja za saobraćajni kolaps u gradu, za “klasne neprijatelje radničke Rakovice kojoj brane da u XXI vek uđe sa tramvajem”. Sektor za metro rasformiran je iste godine, deset godina nakon svog osnivanja. Uz objašnjenje kako je “samo vođenje rata skuplje od izgradnje metroa”, kreće se u probijanje tramvajske mreže, kako po centru grada tako i ka novim periferijskim pravcima. Na poduhvat “tramvaja za XXI vek” utrošeno je oko 200 miliona dolara prikupljenih u samodoprinosu građana 1982. godine.

Vantelesna oplodnja nije veštačka

Grad Beograd finansira drugi pokušaj vantelesne oplodnje parovima koji žele decu, imaju preporuku lekara i prebivalište u prestonici

Gradonačelnik Dragan Đilas i direktorka Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje (RZZO) Svetlana Vukajlović potpisali 18. decembra u Institutu za ginekologiju i akušerstvo Sporazum o finansijskom učešću Grada u realizaciji drugog pokušaja vantelesne oplodnje. Investiranje grada u rađanje beba počinje 2010. godine, a iz gradskog budžeta biće izdvojeno 100 miliona dinara, dovoljno za finansiranje 300 vantelesnih oplodnji.

Gradonačelnik Beograda kaže da je za njega "ovaj projekat podjednako važan kao i izgradnja mostova u Beogradu. "To je naš prioritet, budući da nema ničeg značajnijeg od omogućavanja nastanka novog života. Nacionalni program za vantelesnu oplodnju omogućio je 600 novih života u Srbiji. Ako procenat uspešne oplodnje bude veći od 30 odsto, što je sada slučaj, na 300 pokušaja koje bude finansirao Grad dobićemo 100 malih Beograđanki i Beograđana, čemu se unapred radujem", rekao je Đilas i istakao da je projekat o finansiranju drugog pokušaja vantelesne oplodnje potekao od člana Gradskog veća Miroslava Čučkovića, koji je, opet, ideju dobio od građana sa kojima se redovno sastaje svake nedelje u mesecu.

Svetlana Vukajlović, direktorka RZZO-a, kaže da

uslovi za učešće u ovom programu nisu restriktivni: "Uslovi za učešće u programu vantelesne oplodnje su da žena nema više od 38 godina, s obzirom na to da su nakon tog perioda šanse za uspešnost mnogo manje, da par nema decu i da postoji medicinska mogućnost za ovaj zahvat." Prema rečima direktorke RZZO-a Svetlane Vukajlović, Fond zdravstvenog osiguranja i Ministarstvo zdravlja uskoro će razmotriti finansiranje drugog pokušaja vantelesne oplodnje žena iz cele Srbije, budući da liste čekanja, koje su postojale do pre dve godine, danas gotovo da ne postoje. Zainteresovani parovi treba da se jave svom lekaru, gradskim institucijama ili RZZO-u.

"Parovi koji žele još jedan pokušaj vantelesne oplodnje i ispunjavaju ranije propisane uslove, mogu da se obrate direkciji Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje. Na prijavnici direkcije popuniće formular, odnosno dobiti potvrdu za drugi pokušaj vantelesne oplodnje, a nakon toga pomenute zdravstvene ustanove će kontaktirati s njima. Po dobijanju potvrde, parovi se takođe mogu i sami obratiti nadležnoj zdravstvenoj ustanovi", kaže za "Vreme Beograda" doc. dr Zoran Blagojević, sekretar beogradskog Sekretarijata za zdravstvo.

Ocenu o ispunjenosti uslova vršiće komisije za VTO u Institutu za ginekologiju i akušerstvo Kliničkog centra Srbije i Ginekološko-akušerskoj klinici "Narodni front", gde će se i sprovesti drugi pokušaj vantelesne oplodnje, dok će RZZO pružiti kompetentnu administrativno-tehničku podršku.

BIOLOŠKI POTPOMOGNUTA OPLODNJA: Godine 1978. rođena je Lujza Braun, prva beba iz epruvete, a od tada je zahvaljujući metodi vantelesne oplodnje na svet došlo preko 3,5 miliona dece širom sveta. Vantelesna oplodnja u Institutu za ginekologiju i akušerstvo u Višegradskoj obavlja se od 1990. godine, i na taj način rođeno je više hiljadu dece. Od kada je Ministarstvo zdravlja počelo da finansira vantelesnu oplodnju, urađeno je oko 2900 zahvata i rodilo se više od 600 dece.

Eksperti iz oblasti ginekologije i akušerstva skreću pažnju najpre medijima, a zatim i ostalima da izbegavaju upotrebu termina "veštačka" oplodnja zato što u načinu rađanja ovih beba nema ničeg veštačkog ni neprirodnog. Upotreba ovog pogrešnog termina prilično je uobičajena, što stvara predrasude kod jednog dela žena da je vantelesna oplodnja nešto protivno prirodi, a detetu može da uzrokuje ogromne probleme u emotivnom i psihološkom razvoju ukoliko raste u ubeđenju da je rođen "veštački".

I ja želim bebu

Pacijentkinja iz Beograda, koja želi da ostane anonimna, ispričala je da su se ona i suprug odlučili na vantelesnu oplodnju po preporuci lekara i raduju se što država i grad finansijski izlaze u susret parovima koji ne mogu da imaju dece. Još se nisu prijavili, ali su sigurni da će to uraditi u najskorije vreme. Ona ima 34 godine i zaposlena je u državnoj firmi, a njen muž kod privatnika. U braku su već 13 godina i nemaju dece. Njihovi ukupni prihodi nisu veliki, naprotiv, ne mogu sebi da priušte skupo lečenje. "Naravno da želimo dete, ali postoje zdravstveni problemi. Pre nego što smo se odlučili na taj korak, raspitali smo se o procentima uspešnosti, o lekarima koji obavljaju intervenciju i zaključili smo da ne moramo da idemo u inostranstvo da bismo uradili vantelesnu oplodnju. Imamo poverenje u naše stručnjake." Ona kaže da je njena prijateljica koja živi u Londonu dobila bebu metodom vantelesne oplodnje iz trećeg pokušaja. "U Engleskoj država finansira šest pokušaja vantelesne oplodnje, u Sloveniji tri, a u Hrvatskoj dva. Nisam nezahvalna, samo se nadam da ćemo i mi jednog dana moći da izdajemo više para u te svrhe", objašnjava ona.

DOBIĆEMO STO MALIH BEOGRADANA: DIREKTORKA RZZO-A I GRADONAČELNIK

Stručni termin glasi “biološki potpomognuta oplodnja”, o čemu postoji i zakon. Prema oceni stručnjaka, uspešnost biološki potpomognute oplodnje zavisi od godina žene, i premda nije pravilo, fertilnost žene opada s godinama. Lekari objašnjavaju da je vantelesna oplodnja najuspešnija kod žena do 35 godina, dok su šanse za uspešnu veštačku oplodnju kod žena starijih od 38 godina veoma male. Nezvanično je procenjeno da trenutno u Srbiji svaki šesti bračni par, odnosno 200.000 ljudi ne može da dobije decu zbog zdravstvenih problema. Osim toga, ni cena nije zanemarljiva u srpskim uslovima – procedura

veštačke oplodnje košta od 220.000 do 290.000 dinara. U cenu su uključeni i troškovi lekova, anestezika, hormona, medijuma krvi, krvnih derivata, sanitetskog i ostalog potrošnog materijala koji će Grad Beograd platiti zdravstvenim ustanovama za svaki ponovljeni pokušaj vantelesnog začeća.

Zahvaljujući sve savremenijoj opremi, vantelesna oplodnja pokazuje visok stepen uspešnosti, koji se kreće od 22 do 40 odsto iznetih trudnoća po jednom pokušaju. Zahvaljujući vantelesnoj oplodnji, od kada je 1992. godine u proceduru ušla metoda mikrofertilizacije (intračelijske injekcije spermatozoida – ICSI), danas je konačno razrešen i problem steriliteta muškarca.

Začeće nastalo vantelesnim putem ima svoje specifičnosti: znatno je veći broj višestrukih trudnoća, znatno je intenzivniji nadzor i veći broj prenatalnih invanzivnih postupaka. Parovi koji se odluče na ovaj korak moraju znati da su upornost i strpljenje ključni faktori uspeha procedure.

Američki stručnjaci sa Mičigenskog državnog univerziteta utvrdili su da je procenat dečaka rođenih vantelesnim putem manji nego uobičajeno, ali nisu otkrili uzrok toj pojavi. Onima koji dugo čekaju rođenje prvog deteta, nebitna je ova američka statistika. Dečak, devojčica, bližanci, trojke – samo da budu živi i zdravi.

BESPLATNI PROGRAMI ZA UČENIKE

U koji kamp ideš za raspust?

Gradske vlasti Beograda pokrenule su besplatne programe za učenike tokom zimskog i letnjeg raspusta još 2004. godine, i čini da svake godine broj zainteresovanih đaka raste. Koliko su daci informisani o tome i da li oni znaju koje im se opcije nude, govore naši sagovornici

Možda će ove godine veći broj beogradskih učenika nego inače zimski raspust provesti na bezbednoj udaljenosti od epidemije, pandemije i svetske ekonomske krize, takoreći kod kuće. U tom slučaju, nije loše biti informisan da u Beogradu postoje razne aktivnosti koje vreme mogu da prekrate na zanimljiv način. Grad Beograd je za finansiranje besplatnih programa tokom zimskog raspusta izdvojio preko 16 miliona dinara, kojima će omogućiti učestvovanje preko dvadeset hiljada beogradskih učenika u različitim sportskim i edukativnim programima.

U mini anketi koju smo sproveli u dve viračarske škole, saznali smo da učenici mahom znaju za besplatne kampove, radionice i ostale sadržaje tokom raspusta. Dejana (13) je prošle godine sa svojim mladim bratom išla na rekreativno klizanje u obližnji sportski centar. Njeni drugari iz razreda išli su u “neki sportski kamp”, ona misli

da su išli na košarku. Teodora Muslulin (8,5), učenica trećeg razreda OŠ “Jovan Miodragović”, kaže da joj je vreme provedeno u letnjem kampu u Gradskom centru za fiziku kulturu (Stari DIF) “događaj koji se pamti” zato što je tada naučila da pliva! Školu plivanja je pohađala sa dve školske drugarice, Nađom i Irinom. Ona, baš kao i Dejana, planira da se prijavi za školu klizanja koja će biti organizovana za zimski raspust.

Ostali odgovori koje smo dobili manje-više su slični: devojčice znaju da imaju pravo besplatnog korišćenja programa namenjenih njihovom uzrastu (mada ne znaju ko ih finansira), a dečaci misle da je to organizovala škola.

Interesovanje beogradskih učenika za besplatne programe tokom letnjeg ili zimskog raspusta je veliko, a prema rečima Ace Kovačevića, sekretara Gradskog sekretarijata za sport i omladinu, prošle godine jedva da je bilo dovoljno mesta u školama slikanja. “Ove godine uključile

ACA KOVAČEVIĆ,
GRADSKI SEKRE TAR ZA
SPORT I OMLADINU

su se i lokalne samouprave koje pomažu da se što veći broj učenika uključi u ove programe”, objašnjava sekretar, koji je mišljenja da je izuzetno važno da se deca i mladi bave sportom zbog njihovog pravilnog psiho-fizičkog razvoja. Pozitivna reakcija beogradskih osnovaca i srednjoškolaca za besplatne i redovne školske sportske programe (u akciji “Sportish” svake godine učestvuje preko 130.000 đaka), učvrstila je volju i nameru gradskih čelnika da ubuduće ulažu još više sredstava u razvoj sporta za mlade.

Sportski duh mladih ljudi Grad Beograd pokušava da razvije, između ostalog, i sufinansiranjem sportskih klubova. “Budžetom grada za 2010. godinu predvideli smo

finansijsku pomoć za određeni broj sportskih klubova rangiranih prema kriterijumima Sportskog saveza Beograda. Jedan od kriterijuma biće masovnost sporta – mladi ljudi su izuzetno zainteresovani za košarku, odbojku, rukomet, džudo...”, kaže sekretar Kovačević. Osim toga, školski sport je izuzetno važan, a prvi i osnovni uslov su opremljene fiskulturne sale. “Grad Beograd preko Sekretarijata za obrazovanje ulaže velika sredstva u rekonstrukcije i izgradnju modernih fiskulturnih sala u svim beogradskim školama i nabavku rekvizita i sprava.”

Zimski raspust beogradski đaci mogu da provedu u sportskim kampovima, školama plesa, plivanja, vaterpola, biciklizma, šaha, klizanja, fitnesa, stonog tenisa, bori-laćkih veština, streljaštva, u umetničkim radionicama, na izletima, sa planinarskim društvima u prirodi, u skladu sa svojim afinitetima. Prema rečima gradskog sekretara, prilično su popularni celodnevni programi na Adi (obebeđeni prevoz i užina) i na Avali.

Na Starom DIF-u ovi programi ustalili su se od 2004. godine, a ove godine ponudiće zimski sportsko-rekreativni kamp: škola klizanja, rekreativno klizanje i zimska škola plivanja. Sunčica Mitrović, iz službe marketinga ove sportske institucije, kaže da je kroz ove programe prošlo preko 3500 učenika. “U kampovima tokom raspusta imamo 400-500 učenika. Najmasovniji su rekreativno klizanje i škola klizanja.” U vračarskoj školi “Kralj Petar Drugi” biće organizovan košarkaški kamp, a prijavljivanje traje od 15 do 30. decembra. Miroljub Jovanović, sekretar Sportskog saveza Vračara, kaže da je ova opština nekad imala bogatu košarkašku tradiciju, kada su se održavale lige mesnih zajednica. “To je naš cilj: da se vratimo vračarskoj tradiciji.”

Najpopularniji sportovi među beogradskom omladinom svakako su tenis i plivanje. “Kad god naši čuveni sportisti ostvare dobar rezultat na svetskim rang-listama, interesovanje naglo poraste”, kaže Kovačević, koji ističe da je Grad Beograd počeo revitalizaciju bazena u SC “11. april” i “Milan Gale Muškatirović”.

Vesna Zirić, načelnica za programe sporta gradskog sekretarijata, navodi da su predlozi za besplatne programe trenutno u proceduri usvajanja. “Pretpostavljamo da će se navedeni predlozi prihvatiti, a u decembru će biti javno prezentovan na sajtu Grada Beograda (www.beograd.rs) sa detaljnim informacijama o organizatorima, mestu i terminima ponuđenih programa.”

Spisak predloženih aktivnosti tokom zimskog raspusta je dugačak, ima svega u svim opštinama i u skoro svim sportskim centrima. Savet đacima i njihovim roditeljima: raspitajte se u svojoj školi ili opštini za besplatne programe, posetite sajt Grada Beograda i saznate gde, šta i kako. Požurite, prijavljivanje samo što nije počelo. I ne zaboravite da ponesete đачku knjižicu kad krenete na klizalište, bazen ili u neki od kampova.

Škole za mlade dame

Za tinejdžere koji su prerasli kampove, Grad Beograd nudi zanimljiv sadržaj. Specijalni programi namenjeni su zainteresovanoj i talentovanoj deci, mladima iz marginalizovanih društvenih grupa kao i mladima sa posebnim potrebama. Programi su raznovrsnog sadržaja: ikonopis, slikanje uljem na platnu, modelarstvo, kaligrafija, keramika, škola novinarstva, škola stripa, astronomija u praksi i svakodnevnom životu, škola za mlade dame, a izviđači, ferijalci i planinari će organizovati jednodnevne izlete van Beograda.

Raspust na Hipodromu

Prošle godine je na beogradskom hipodromu, u realizaciji Konjičkog kluba “Aleksa Dundić”, organizovan letnji program besplatnog jahanja za učenike osnovnih i srednjih škola sa teritorije Beograda. Program koji će se realizovati tokom zimskog raspusta obuhvatiće obuku u jahanju, upoznavanje sa konjima i osnove rada sa njima, vožnju saonicama i u zaprezi, sve osnovne elemente kursa jahanja. Program je namenjen svim učenicima od petog do osmog razreda osnovne škole, kao i svim srednjoškolcima sa teritorije Grada, i besplatan je za sve učesnike. Traje tokom čitavog zimskog raspusta, a kako saznajemo u upravi Hipodroma, planirano je proširenje programa i tokom školske godine.

Na beogradskom hipodromu je 3. decembra zvanično otvoren namenski građen objekat za terapeutsko jahanje u Srbiji. Izgradnja ovog manježa daće veliki doprinos uključenju ovih osoba u normalne životne tokove, a mnogima od njih biće od pomoći u ubrzanju rehabilitaciji i socijalizaciji.

Preventivno i pre poledice

Grad Beograd uputio je Opštini Stari grad 15 tona soli za predstojeću zimsku sezonu. Miodrag Joksimović, načelnik Odeljenja za komunalne poslove i komunalnu inspekciju, kaže da je Opština podelila 3000 džakova soli Domu zdravlja Stari grad i svim zdravstvenim stanicama, predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i fakultetima. Predsednik Skupštine stanara zgrade u Gospodar Jevremovoj 46a, Rade Obradović, došao je u Opštinu Stari grad da preuzme džakove soli. "Pohvaljujem i zahvaljujem gradu i opštinu jer su ove godine podelu soli počeli pametno, na vreme. Preventivno i pre poledice. Nama to mnogo znači jer u mom ulazu živi skoro sedamdeset odsto starijih ljudi i dobro će nam doći u nastupajućem zimskom periodu. Stanari će industrijsku so posipati na trotoaru Jevremove, ispred ulaza zgrade i po stepenicama, kako bi sprečili klizavicu, padove i eventualne neželjene posledice po sugrađane", kaže predsednik skupštine stanara Rade Obradović.

što je više nego dovoljno za sve eventualne padavine koje nas mogu zadesiti do kraja godine. Za predstojeću zimu grad će ukupno nabaviti 15.000 tona industrijske soli", kaže Anđelković. Određena količina industrijske soli (hiljadu tona u pakovanjima od pet kilograma) biće podeljena skupštinama stanara.

JP Beogradske elektrane obezbedile su dovoljne količine energenata – tečnog goriva – mazuta, kao i čvrstog goriva, dok je sa Srbijagasom sklopljen ugovor o redovnoj isporuci prirodnog gasa. "To znači da ne očekujemo probleme vezane za snabdevanje energentima u ovoj grejnoj sezoni. Podsećamo, preduzeće je prošle godine dokazalo da zna da prevaziđe probleme i zagreje stanove Beograđana čak i ukoliko dođe do vanrednih međunarodnih okolnosti na osnovu kojih je ugroženo snabdevanje prirodnim gasom", kaže za "Vreme" Igor Krasnić iz službe za informisanje Beogradske elektrane.

"Na osnovu toga, ali i broja reklamacija koje su do sada upućene Dispečerskom centru preduzeća, može se zaključiti da je grejna sezona 2009/10. uspešnije startovala, poredeći rad postrojenja u proteklih desetak godina", kaže Igor Krasnić. Prema njegovim rečima, nema sistemskih problema dok pojedinačni slučajevi slabijeg kvaliteta grejanja ili curenja vode iz unutrašnjih instalacija, ekipe otklanjaju u roku.

U automatski rad pušteno je 4500 modernizovanih predajnih stanica koje se nalaze na grejnim područjima toplana "Novi Beograd", "Dunav", "Konjarnik" i "Voždovac" – sve predajne stanice rade u skladu sa spoljašnjom temperaturom vazduha koja vlada u okolini samog objekta. Na taj način se racionalno i optimalno troše energenti i manje zagađuje okruženje, a ako znamo da jedan grejni dan u Beogradu pri povoljnim vremenskim prilikama (osam stepeni Celzijusa) košta milion evra, ušteda nije mala.

JAVNA PREDUZEĆA

Čekajući zimu u gradu

Iz iskustva znamo da kada sneg u velikom gradu zaveje, bolje je biti spreman i imati džak soli u podrumu

Iako dugoročne vremenske prognoze ne predviđaju dugi i oštru zimu, gradske vlasti su se pripremile za moguća iznenađenja poput novembarskih nenajavljenih padavina. "Grad Beograd potpuno je spreman za predstojeću zimsku sezonu 2009/10. Na jednom mestu u Čvorištu prikupljaćemo sve informacije i koordinirati sve aktivnosti sa Štabom zimske službe, gradskim centrom za obaveštavanje, uz maksimalnu koordinaciju svih javno-komunalnih preduzeća, koji su zaduženi da u uslovima predstojeće zime, obezbede nesmetano funkcionisanje grada i svih gradskih službi, prohodnost svih saobraćajnica i slično", kaže za "Vreme" Živorad Anđelković, pomoćnik gradonačelnika Beograda.

Okosnica aktivnosti Zimske službe u ovoj i prethodnim sezonama jeste JKP Beograd put koji ima najveću mehanizaciju na raspolaganju za čišćenje snega. Zimska služba Beograd puta spremna je za akciju od 15. novembra do 31. marta, s tim što ove godine pokriva pored 11 gradskih i šest nekad prigradskih opština: Obrenovac, Lazarevac, Sopot, Barajevo, Grocku i Mladenovac.

Zimska služba ulazi u sezonu sa 115 kiperi, 150 posipača, 150 raonika, 25 malih specijalizovanih vozila i 25 građevinskih mašina, a očekuje se da će angažovani podizvođači taj broj uvećati za još 20 kiperi sa kompletnom opremom i deset građevinskih mašina. Nabavka novih vozila, koja se već dugo očekuje, trebalo bi da bude okončana krajem januara kada se očekuje da će ova "flota" biti uvećana za još 15 kiperi sa kompletnom opremom, deset malih specijalizovanih vozila i tri zglobne višenamenske mašine.

Pored mehanizacije, pripreme se odnose i na obezbeđivanje osnovnih sredstava za borbu protiv leda ili snega. "Na zalihama imamo 7000 tona industrijske soli, 130 tona kalcijum-hlorida i oko 4000 tona kamenog agregata,

GRADE SE STANOVZA RASELJAVANJE

Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju Beograda i ove godine nastavlja izgradnju stanova za raseljavanje. Ovi stanovi ne nalaze se na slobodnom tržištu nekretnina, već su namenjeni raseljavanju korisnika zemljišta i vlasnika objekata čija se imovina nalazi na trasama važnih infrastrukturnih koridora. Na lokaciji Bloka 32a u toku je izgradnja stambeno-poslovnog kompleksa sa garažom. Do 2012. na tom mestu biće izgrađeno osam lamela sa 251 stanom, 227 garažnih mesta i 13 lokala, a ukupna vrednost investicije je dve milijarde dinara. Završena su i dva objekta između ulica Gružanske, Jovana Rajića, Karlovačke i Todora od Stalača, gde je izgrađeno 56 stanova, osam lokala i 42 garažna mesta. Direkcija je iz svojih izvornih prihoda za ove objekte izdvojila 350 miliona dinara. U takozvanom Azbestnom naselju na Belim vodama izgrađeno je sedam novih objekata, tri su u izgradnji, a tokom 2010. godine biće izgrađene još četiri zgrade – ukupno oko 350 stanova. Tokom ove godine, Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju Beograda izdvojiće oko 700 miliona dinara za izgradnju stanova za raseljavanje.

U BEOGRAD PRISTALO 409 LUKSUZNIH BRODOVA

Tokom ove godine u Luci Beograd registrovano je 409 pristajanja luksuznih turističkih brodova na kojima je bilo 49.500 gostiju, što je u odnosu na 2002. godinu za 20 odsto više. Beograd su u najvećem broju posetili turisti iz Nemačke, Amerike i Skandinavije. Ove godine prvi put se organizuje turistička poseta u vreme novogodišnjih praznika, kada će dva broda iz Amerike i Nemačke uploviti na Savsko pristanište. U anketi Turističke organizacije Beograda, Zavoda za informatiku i statistiku i Luke Beograd, od 655 ispitanika 74,6 odsto je prvi put posetilo Beograd, a 61 odsto je ocenilo da je glavni grad Srbije atraktivan za posetioce. Strani turisti su zadovoljni ugostiteljskom ponudom i kulturnim obeležjima grada, a najmanje im se dopala uređenost javnih površina koje su posetili. Na pitanje da li bi voleli ponovo da dođu u Beograd, 90,4 odsto turista je potvrdno odgovorilo. U anketi su učestvovali turisti iz Argentine, Austrije, Belgije, Engleske, Danske, Francuske, Kine, Mađarske, Nemačke, Novog Zelanda, SAD i Turske.

ASFALTIRANE 124 ULICE

U Beogradu su od početka ove godine asfalt prvi put dobile 124 ulice u ukupnoj dužini od oko 87,7 kilometara. S obzirom na to da je obnovljen i 66,1 kilometar saobraćajnica koje su ranije imale asfalt, jasno je da je ove godine akcenat stavljen na ulice koje nikada do sada nisu bile asfaltirane. Najviše ulica, gde je podloga bila zemlja, urađeno je na teritoriji opštine Grocka i to 33, u ukupnoj dužini od oko 24,5 kilometara. Slede Zemun sa 30 ulica, ukupne dužine oko 21,5 kilometara, Voždovac sa 18 ulica, ukupne dužine oko 11,8 kilometara, i Palilula sa 11 ulica, ukupne dužine 6,6 kilometra. Asfalt je prvi put dobilo i devet ulica na Čukarici, osam u Barajevu, po šest u Rakovici i na Zvezdari, dve u Surčinu i jedna u Novom Beogradu. Ukupna sredstva koja su utrošena da bi ove ulice prvi put dobile asfalt iznose oko 754,5 miliona dinara. Još oko milijardu dinara uloženo je u ulice koje su ranije imale asfalt ali je bio umnogome oštećen, ili da se izgrade nova parking mesta, koja su takođe od velikog značaja za građane.

DVA NOVA CENTRA NA ADI

Dva nova velika projekta čije se otvaranje očekuje na Adi Ciganliji tokom narednog perioda jesu centar za vodene sportove i sportska hala sa teniskim terenima. Centar za vodene sportove biće jedinstveni trening centar za sve vodene sportove. Objekat će imati jednu prostoriju koja će biti dodeljena službi Hitne pomoći, čime će se dodatno unaprediti rad ove službe, i prostoriju za realizovanje programa iz oblasti ekologije. Nova sportska hala nalazi se na levoj obali Savskog jezera preko puta terena za minigolf kod postojećih teniskih terena sa šljakom. Hala će se prostirati na više od 1000 kvadratnih metara i obuhvataće dva teniska terena sa pripadajućim tribinama. Tokom zime, kao i prošle godine, posetiocima će biti na raspolaganu veliko klizalište na otvorenom čije je korišćenje besplatno.

PIJACA-TRG, MESTO ZA SVE

Grad Beograd i JKP Gradske pijace planiraju da po konceptu pijaca-trgova preurede centralne gradske pijace – Bajlonijevu, Kalenićevu i Palilulsku pijacu. Projekat na osnovu kog će pijace biti preuređene trenutno se nalazi u fazi izrade plana. Koncept podrazumeva da se tradicionalni izgled i uloga pijaca sačuvaju, a da se tokom večernjih sati, kada se pijace zatvaraju, mobilne tezge sklone u podzemne garaže i prostor koristi za druženje i organizovanje kulturnih sadržaja. Više od tri četvrtine građana koji su glasali na internet stranici JKP Gradske pijace podržava ideju i koncept, a 20 odsto njih bi želelo da buduće pijace-trgovi u svoj sadržaj uključe organizaciju umetničkih događaja, pored sajamskih, namenskih, zabavnih i drugih. Najznačajnije koristi od pijaca-trgova su, po glasačima, doprinos izgledu Beograda, gradskim sadržajima i visok stepen čistoće i urednosti. Pogodnosti koncepta pijaca-trgova JKP Gradske pijace predstaviće prvo na primeru Zemunske pijace. Budući da je deo pijace i ranije bio trg, preuređenje ne iziskuje velika ulaganja, a građani će moći da uživaju na tom mestu u većim satima.

USKORO PODZEMNI KONTEJNERI

U okviru projekta uvođenja primarne separacije, na beogradske ulice postavljeno je prvih 40 reciklažnih ostrva, a taj broj će uskoro biti proširen, najavljuju iz JKP Gradske čistoće. Po četiri reciklažna dvorišta postavljena su sredinom juna ove godine na teritoriji deset gradskih opština, i po svemu sudeći, građani su svesni i vode računa o odlaganju otpada. Krajem novembra ovo preduzeće počće sa postavljanjem podzemnih kontejnera. Ovi kontejneri imaju veći kapacitet, od tri i pet kubnih metara, i biće postavljeni na teritoriji deset opština. Biće hermetički zatvoreni, u vodonepropusnim armirano-betonskim koritima, dok će u nadzemnom delu biti vidljiv samo deo sa sigurnosnim poklopcem odgovarajuće veličine, kojim će se sprečiti ubacivanje kabastog otpada.

Kakva su vaša iskustva sa studiranjem po Bolonjskoj deklaraciji?

Para vrti...

MIRA KARBASIL-KOŠTIĆ, NOVI SAD

POZITIVNE STRANE: SMANJEN je obim glomaznih ispita ili je organizovano polaganje iz delova. Ocenjuje se i prati rad studenata i na vežbama, predavanjima i slično. Studenti su više formalno uključeni u odlučivanje na fakultetu.

Negativne strane: sve se svodi na otimanje para od studenata (negde i doslovno: studenti moraju istu knjigu i dva puta da kupe da bi položili ispit). Kada se na fakultet student upiše kao samofinansirajući skoro je nemoguće preći na budžetsko finansiranje. Na početku godine se ne znaju jasni uslovi za upis sledeće godine. Master studije su toliko skupe da to i pored dobrog proseka retko ko može.

Moj primer: student sam druge godine Visoke poslovne škole u Novom Sadu, smer Finansije i računovodstvo. Prvu godinu upisala kao samofinansirajući student. Porodica mi je jedva platila školarinu, pa sam dala sve od sebe i sve ispite iz prve položila, očistila godinu u junu i skupila 60 bodova (prosek 8,4). Za mene je u oktobru bio šok što nisam mogla da pređem na budžet, odnosno morala sam da potpišem ugovor o plaćanju školarine u 10 rata, a obećano mi je usmeno da to nećemo platiti. Nisam jedina, većina nas se oseća bespomoćno, ništa ne zavisi od našeg rada, a jedino parama možete sve!

Nije lako ni profesorima

SMILJKA TOMANOVIĆ, ODELJENJE ZA SOCIOLOGIJU FILOZOFSKOG FAKULTETA, BEOGRAD

STUDENT SOCIOLOGIJE JE prilično verno opisao situaciju na našem odeljenju, kako se radi, šta se pruža a šta se traži. Spadam u one koji ne odbacuju Bolonju, mada imam podosta kritika. Mogu reći da se obim rada i zahteva prema predavačima umnogostručio, ko želi stvarno da radi valjano, mora uporno da osavremenjuje nastavu i metodama i saznanjima, a u tome smo ostavljeni uglavnom sebi, svojim resursima i motivaciji (država nas npr. dotira jednom u dve godine za učestvovanje na nekom skupu u inostranstvu, što može biti značajan izvor informacija o novinama u struci). Srećom, tu je internet pa se dovijamo na 1001 način da bismo bili u toku...

Na poziv "Vremena" da povodom dodatka "Obrazovanje za XXI vek – Bolonja: proces i posledice" ("Vreme", broj 987) podeli sa nama svoja iskustva sa studiranjem po Bolonjskoj deklaraciji, odazvao se gotovo jednak broj profesora i studenata. Sudeći po tonu većine pisama, i jedni i drugi imaju muke i probleme. Simptomatično je da, usled prilično trapave primene Bolonjskog sistema u Srbiji, niko od čitalaca nije izneo uopšte-nu ocenu takvog načina studiranja, već isključivo kako to izgleda u domaćoj izvedbi.

Ne može tako

IVAN NIKOLIĆ, BEOGRAD

AKO JE PRAVOSUĐU potreban Eliot Nes, onda su Univerzitetu potrebni Maršal Mekluan i Zona Vigotski.

Najranije kada sam ustao da bih krenuo na fakultet bilo je 5.30, a najduže što sam ostao bilo je 15 sati. Više puta. Ovo tek toliko da bih povratio kredibilitet kod profesionalnih profesora koji su i čitaoci "Vremena", a poljuljan ciničnim uvodom jer se "buni samo onaj ko ne radi".

Ono što bi Bolonja trebalo da podstakne (a Mekluan to naziva retrieval) jeste dijalog predavača i studenata. Međutim, u sistemu gde se andragogija uporno smatra istim što i pedagogija (pa i kao takva ostaje zarobljena samo u predgovoru udžbenika), teško je napraviti radno-akademska atmosferu u kojoj upisivanje ocena i prisustva predstavlja puku formalizaciju prisne saradnje tokom semestra. Pravni fakultet je nedavno formalizovao prisnost, ali to je nešto drugo.

Ipak, postoji odličan način da se emocionalna pristrasnost ukloni, a to su testovi. Ima puno kolokvijuma pa je, logično, vrlo lako spremiti ispit. Posle svakog dobijamo "evaluaciju", odnosno broj desetki, devetki... A bilo bi korisnije dobiti generacijsku prolaznost po pojedinačnom pitanju uz stepen njegove diskriminativne vrednosti. Ukoliko se pokaže da "škripi", onda to treba ponovo objasniti, eventualno zakazati "seminar" koji iz profesorskog ugla izgleda isto kao predavanje, a iz studentskog kao gubljenje vremena, posebno kada ga sprema kolega.

Od prve godine sam počeo po Bolonji a da u indeksu ni nemam odeljak za famozne bodove, što u neku ruku i nije loše jer ih računaju samo kada bi trebalo nešto da smanje, ali ne i obrnuto.

Ipak, mnogo češći slučaj je da se ocena određuje po formuli čije su varijable fluentnost, kombinatorika, sreća i raspoloženje ispitivača (kako profesionalno tako i emocionalno), a impresija se kasnije lako pretvori u te vrazje bodove.

S obzirom na to da predavači od najnižeg do najvišeg ranga ne poseduju formalnu edukaciju iz andragogije i metodike nastave, teško je očekivati da naprave svrsishodno predavanje iako poseduju dovoljne kompetencije za datu materiju. Sve se svodi na lične afinitete i talenat, što služi na čast pojedincima, ali nije način kako bi trebalo da funkcioniše sistem.

U Srbiji je Bolonja poznatija po vrsti špageta nego po prvom univerzitetu, a sva je prilika da će još dugo tako i ostati.

Sнове ostvaruju građevinci.
Planove stvaraju arhitekte.
Materijale obezbeđuje Knauf.

Knauf d.o.o.

Privredna zona Gornji Zemun, Zona 4, Zemun tel. (011) 2074 500, fax. (011) 2074 530
e-mail. info@knauf.rs, www.knauf.rs

kNAUF

INTERVJU SA MILUTINOM IVANOVIĆEM, DIREKTOROM KNAUF D.O.O. BEOGRAD I KNAUF ZEMUN D.O.O.

Vrhunski kvalitet – domaća proizvodnja

“**K**nauf je nemačko porodično preduzeće koje je osnovano 1932. godine. Ekspanziju na evropskim tržištima počeo je 1972. godine, otvaranjem proizvodnog pogona u Austriji. Nakon pada Berlinskog zida i otvaranja tržišta zemalja istočne Evrope, ovaj pogon je preuzeo organizaciju rada u svim istočnoevropskim zemljama, što mi popularno zovemo od Baltika do Tirane”, kaže gospodin Milutin Ivanović, direktor Knauf-a. “Odmah nakon potpisivanja Dejtonskog sporazuma 1995. godine, otvoreno je preduzeće u tadašnjoj SRJ, danas Republici Srbiji. Godine 2005. Knauf Insulation je uspešno privatizovao Vunizol u Surdulici, a 2006. smo doneli odluku da postanemo domaći proizvođači. Tako da danas sa ponosom kažemo da Knauf ima dva proizvodna pogona u Republici Srbiji – jedan u Surdulici, a drugi u Zemunu.”

Koliko je trajala izgradnja fabrike Knauf u Zemunu i kolika je bila vrednost investicije?

U fabriku u Zemunu smo investirali ukupno 13,5 miliona evra. Nažalost, ceo proces je predugo trajao. Od obezbeđenja zemljišta za gradnju, gradnje i nabavke svih dozvola za otpočinjanje proizvodnje proteklo je više od dve i po godine. Tako da smo počeli sa proizvodnjom u aprilu 2008. godine.

Koji asortiman nudite tržištu Srbije?

**TRUDIMO SE DA KVALITET
PROIZVODA KOJE IZNOSIMO
NA TRŽIŠTE BUDE NAJVIŠI
MOGUĆI, DA NI U ČEMU
NE ZAOSTAJEMO ZA ONIM
ŠTO KNAUF PROIZVODI U
CENTRALI U NEMAČKOJ**

Od 1995. godine na tržištu Srbije smo prisutni sa našim baznim programom koji je zasnovan na gipsu kao građevinskom materijalu. Ove proizvode za tržište Srbije obezbeđujemo iz naše dve najbliže fabrike koje se nalaze u Hrvatskoj i Makedoniji.

Paletu proizvoda koju nudimo tržištu Srbije iz naše proizvodnje u Zemunu delimo u dve grupe. Prvi segment proizvodnje su mašinski malteri za unutrašnje i spoljašnje malterisanje svih vrsta objekata u visokogradnji. Drugu grupu čine visokokvalitetni lepkovi za keramiku širokog spektra unutrašnje i spoljne primene.

Ove godine, pored standardne palete proizvoda, ponudili smo tržištu i dva proizvoda za

izvođenje kontaktnih fasada. Na ovaj način smo odgovorili zahtevima tržišta i potpuno prilagodili svoje proizvode uslovima izvođenja fasaderskih radova. Želim da istaknem da su prve reakcije sa gradilišta veoma pozitivne.

Šta možete da kažete o kvalitetu proizvoda koji izlaze iz fabrike u Zemunu?

Trudimo se da kvalitet proizvoda koje iznosimo na tržište bude najviši mogući, da ni u čemu ne zaostajemo za onim što Knauf proizvodi u centrali u Nemačkoj.

Sama proizvodnja u Zemunu je potpuno automatizovana, što nam obezbeđuje ravnomeran i kontrolisan kvalitet tokom celog

toka proizvodnje. Interesantno je da vazduh koji služi za sušenje našeg peska prolazi kroz četiri vrste filtera u našoj fabrici, a nakon procesa sušenja peska, vazduh se vraća u atmosferu, ali sada čistiji. Ponosni smo na to da nemamo reklamacije. Ove godine smo svoj sistem rada podvrgli kontroli kod eminentne kuće za uvođenje ISO standarda – Quality Austrija. Rezultat je bio dobijanje sertifikata 9001-2008.

Gde distribuirate proizvode koji se proizvode u novoj fabrici?

Pored celokupnog domaćeg tržišta, jednu četvrtinu proizvodnje

Pored toga, imamo i široki spektar proizvoda koji se odnosi na, nazovimo to uradi-sam-kupce, ljude koji su voljni da nešto sami kod kuće urade, prvenstveno što se tiče masa za razne vrste reparatura u stanovima. Često navodim primer da ukoliko nemate novca da zamenite keramiku koja je dvadesetak godina u vašem kupatilu, možete uz veoma malu investiciju da promenite fuge između keramike, što će vam omogućiti da se potpuno drugačije osećate u svom kupatilu.

Na koji način komunicirate sa svojom ciljnom grupom?

Pored sajta, koji se redovno ažurira i časopisa "Gipsware", koji izlazi tromesečno, naš osnovni način komunikacije na tržištu jeste direktno preko naših petnaest komercijalno-tehničkih savetnika. Svakodnevno držimo prezentacije na tržištu i svi su nam važni: majstori, izvođači, trgovci, arhitekte i investitori.

Knauf je od 2003. godine sufinansijer jednog obrazovnog profila u srednjim građevinskim školama u osam gradova u Srbiji, gde nastojimo da mlade ljude edukujemo i da ih, zajedno sa našim partnerima, kad završe školu, zaposlimo. Svake godine, dvesta novih klinaca koji su u praktičnom smislu spremni da odgovore izazovima gradilišta, izađe iz škole i završi u građevinarstvu.

Kakvi su planovi Knaufa za narednu godinu?

U 2010. godini planiramo da priđemo kupcima u logističkom smislu tako što ćemo mi preuzeti na sebe isporuku robe, kako džakirane tako i rinfuzne,

koju ćemo dostavljati u silosima i po potrebi dopunjavati cisternama na gradilištima.

Pored toga, planiramo uvođenje novih proizvoda. Trenutno se receptiraju proizvodi glet masa za unutrašnju upotrebu, univerzalni glet za zidove i podove, estrih i samoizravnavajuća masa za podove, a radimo i na razvoju završnih fasadnih nanosa. Pokrenućemo proizvodnju fug masa za obradu svih podnih i plafonskih površina bez obzira na to da li je reč o keramičkim, granitnim, mermernim ili drugim oblogama spoljašnjih ili unutrašnjih površina. U planu je investicija u mali roto-paker, koji će nam omogućiti da nove proizvode, za koje već imamo recepture, pakujemo u fabrici u Zemunu. ■

U 2010. GODINI PLANIRAMO DA PRIĐEMO KUPCIMA U LOGISTIČKOM SMISLU TAKO ŠTO ĆEMO MI PREUZETI NA SEBE ISPORUKU ROBE, KAKO DŽAKIRANE TAKO I RINFUZNE, KOJU ĆEMO DOSTAVLJATI U SILOSIMA I PO POTREBI DOPUNJAVATI CISTERNAMA NA GRADILIŠTIMA

izvozimo na tržišta okolnih zemalja, a najviše robe isporučujemo u Crnu Goru i Makedoniju. Možemo da se pohvalimo da smo u poslednjih nekoliko meseci ostvarili prve isporuke u Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Bugarsku. Od 2010. godine planiramo da naše proizvode plasiramo na tržišta Rumunije i Albanije.

Kome su namenjeni vaši proizvodi?

Prethodnih 14 godina našeg prisustva na ovom tržištu potvrđuje da možemo adekvatno da odgovorimo kako potrebama velikih građevinskih firmi tako i specijalizovanim građevinskim firmama za različite oblasti završnih zanatskih radova u građevinarstvu. S ponosom ističemo da je Knauf Zemun isporučio više od 10.000 tona svih naših materijala za objekte Univerzijade u Beogradu.

INTERVJU SA DEJANOM ČOLOVIĆEM, GENERALNIM DIREKTOROM PREDUZEĆA BANJA KOMERC

Banja komerc je porodično preduzeće, osnovano 1992. godine u Aranđelovcu. U sklopu firme, koja trenutno zapošljava 150 radnika, nalaze se dva kamenoloma kalcijum-karbonata i proizvodnja materijala za završne radove u građevinarstvu", kaže Dejan Čolović, generalni direktor preduzeća Banja komerc. "Godine 2002. sa švajcarskom firmom Bekament sklopili smo Ugovor o licenci za proizvodnju njihovih proizvoda u Aranđelovcu, i od te godine se na srpskom tržištu pojavljuju proizvodi kompanije Bekament."

Koji je asortiman proizvoda i koliki su proizvodni kapaciteti fabrike?

Proizvodnja materijala za završne radove u

Kvalitet je dugoročno isplativiji

“W&P Baumit d.o.o. je kompanija za proizvodnju građevinskog materijala. Član je velike austrijske kompanije Wietersdorfer Gruppe sa sedištem u Klagenfurtu i ima 3300 zaposlenih. Osnovna delatnost je proizvodnja cementa, hidrata kreča, građevinskih materijala, GFK-cevi i plastičnih cevi. Na srpskom tržištu je od marta 2002. godine sa prodajnim centrom u Beogradu, a sa proizvodnim pogonom u Aranđelovcu od novembra 2006. godine”, kaže gospodin Roland Hoholdinger, direktor kompanije W&P Baumit d.o.o.

Kakva je politika kompanije po pitanju standarda i kvaliteta?

Da bi proizvodni pogon W&P Baumit d.o.o. Aranđelovac imao standard proizvodnje i kvalitet proizvoda identičan matičnoj firmi, pored znanja i iskustva prenetog od strane matične firme, bila su neophodna i finansijska ulaganja od nekoliko miliona evra. Uložena su velika materijalna sredstva u modernizaciju postojeće opreme, a stepen automatizacije je na svim proizvodnim linijama podignut na veoma visok nivo.

Kada je reč o kontroli kvaliteta proizvoda, ona se vrši, i u našoj laboratoriji u Aranđelovcu i u laboratoriji u Austriji, kao i ostalim nadležnim austrijskim institucijama. Naši proizvodi moraju biti identični proizvodima matične kompanije.

“PONOSNI SMO NA PLAKETU SKUPŠTINE OPŠTINE ARANĐELOVAC ZA USPEŠNO POSLOVANJE I DOPRINOS RAZVOJU OVOG GRADA”

kvalitetom. Sa dobrim spektrom proizvoda, prvenstveno u domenu fasadnih sistema i mašinskih maltera omogućili smo svim strukturalima kupaca da nađu zajednički interes u saradnji sa nama. Sa rastom prodaje dali smo poseban značaj brzom i kvalitetnoj isporuci materijala.

Kako se ekonomska kriza reflektovala na vašu kompaniju?

Bez obzira na ekonomsku krizu ne samo da nismo imali gubitke, nego smo imali velike investicije u nove proizvodne linije i u izuzetno modernu i kvalitetnu mašinu za pakovanje proizvoda. Ujedno su uvećana mesečna primanja zaposlenima za nekoliko procenata, a uz pogodnosti programa Vlade Srbije primljena su i dva nova saradnika. Svetska ekonomska kriza nam je onemogućila realizaciju velikih planova za našu kompaniju i Srbiju, sve je pomereno za nekoliko godina unapred. ■

građevinarstvu uključuje sva građevinska lepila, dekorativne fasade, dekorativne boje, fug mase, glet mase, odnosno sve što je potrebno da se jedan dom opremi i za eksterijer i za enterijer. Jedan smo od najvećih proizvođača termoizolacionih sistema u Srbiji.

Trenutno je kapacitet fabrike oko 100.000 tona, a nakon završetka procesa automatizacije, koji je u toku, očekujemo povećanje kapaciteta na 200.000 tona na godišnjem nivou.

Na koja tržišta plasirate svoje proizvode?

Pored tržišta Srbije koje apsorbuje 60 odsto naše proizvodnje, prisutni smo u Crnoj Gori, Makedoniji, Bosni i Hercegovini i malo u Rusiji. U Hrvatskoj imamo svoju firmu koja je naš distributivni centar. Smatramo da je prednost

Kakva je struktura proizvodnje fabrike u Aranđelovcu?

U Aranđelovcu se proizvode građevinski malteri, lepkevi kao i beli specijalni proizvodi: glet mase, spoljne fasade i različite vrste belog lepka. Imamo negde oko 50 proizvoda. Sa ukupno 34, a u sezoni do 40 zaposlenih radnika u Aranđelovcu, W&P Baumit d.o.o. ostvaruje godišnji promet proizvoda u vrednosti od preko tri miliona evra.

Kakav je sistem distribucije i pokrivenost tržišta vašim proizvodima?

Osim što su naši proizvodi dostupni na celoj teritoriji Srbije, takođe ih i izvozimo, pre svega u zemlje članice CEFTE: Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Makedoniju, kao i u Grčku i Albaniju.

Od 2002. godine Baumit d.o.o. Beograd je nadležan za prodaju sa orijentacijom na veleprodaju. Danas Baumit realizuje najveći deo prometa preko svojih distributera, s tim da je značajan deo našeg angažovanja usmeren na izvođače, investitore, arhitekte, pa sve do krajnjih korisnika.

Kakvi su politika cena, uslovi i sistem prodaje?

Cene Baumitovih proizvoda u skladu su sa kvalitetom. Sa dobrim spektrom proizvoda, prvenstveno u domenu fasadnih sistema i mašinskih maltera omogućili smo svim strukturalima kupaca da nađu zajednički interes u saradnji sa nama. Sa rastom prodaje dali smo poseban značaj brzom i kvalitetnoj isporuci materijala.

Kako se ekonomska kriza reflektovala na vašu kompaniju?

Bez obzira na ekonomsku krizu ne samo da nismo imali gubitke, nego smo imali velike investicije u nove proizvodne linije i u izuzetno modernu i kvalitetnu mašinu za pakovanje proizvoda. Ujedno su uvećana mesečna primanja zaposlenima za nekoliko procenata, a uz pogodnosti programa Vlade Srbije primljena su i dva nova saradnika. Svetska ekonomska kriza nam je onemogućila realizaciju velikih planova za našu kompaniju i Srbiju, sve je pomereno za nekoliko godina unapred. ■

“MI SMO SIGURNO JEDINA FIRMA U SRBIJI KOJA IMA ZAKRUŽEN CIKLUS PROIZVODNJE, OD KAMENOLOMA, PRERADE KALCIJUM KARBONATA DO PROIZVODNJE”

kompanije Banja komerc – Bekament u dobrom odnosu cena i kvaliteta proizvoda.

Kakva su vaša očekivanja i planovi za 2010. godinu?

Pre svega, 1. marta 2010. godine otvorićemo novu fabriku. Pored toga, sledeće godine planiramo ozbiljniju marketinšku kampanju. Predstavićemo Bekapol boje i Bekaterm, a jedan spot smo pripremili o samoj kompaniji Banja komerc.

Da li očekujete pozitivne efekte od subvencionisanih stambenih kredita?

Mi već vidimo pozitivne rezultate. Čak očekujemo da će sledeće godine cene nekretnina porasti za deset procenata. ■

Partner na kog se možete osloniti

iskustva cele Holcim Grupe i tu je naša dodatna snaga.

Kako biste predstavili proizvodni asortiman kompanije Holcim?

Trenutno su u ponudi proizvodi za sedam aplikacija. Cement za individualnu gradnju namenjen izgradnji individualnih stambenih objekata i izgradnji poslovnih objekata manjih gabarita i spratnosti. Ovaj cement se pakuje u vreće težine 50 kg i najprodavaniji je proizvod u našem proizvodnom programu. Cement u rinfuzu za fabrike betona je namenjen proizvodnji gotovog betona. Ovaj proizvod omogućava postizanje širokog opsega marki betona uz izuzetnu kompatibilnost sa aditivima. Odlikuju ga i dobra ugradljivost i manje skupljanje, kao i njegovo olakšano negovanje. Cement za proizvodnju suvih maltera namenjen je za proizvodnju građevinskih lepkova i maltera. Cement za betone sa posebnim svojstvima namenjen je za proizvodnju superplastificiranog betona visokih čvrstoća i izradu prednapregnutih konstrukcija.

Osim cementa, Holcim proizvodi i veziva za tri različite primene. Vezivo za malterisanje namenjeno je za spoljašnje i unutrašnje malterisanje uz mogućnost ručnog ili mašinskog nanošenja. Vezivo za zidanje namenjeno je zidanju sa svim vrstama materijala uz visoke postignute čvrstoće. U skladu sa razvojem putne infrastrukture, Holcim u ponudi ima i vezivo za stabilizaciju puteva koje je namenjeno stabilizaciji nosećeg sloja kolovoza.

Kako ste organizovali distribuciju svojih proizvoda?

Jedna od usluga koju pružamo je i usluga transporta. Potpuno smo tehnički opremljeni i posedujemo veliki vozni park koji nam omogućava da izađemo u susret zahtevanim vremenima isporuke. Imamo iskustvo u velikim projektima i partneri smo na koga se kupci apsolutno mogu osloniti kada je u pitanju prevoz naših proizvoda.

Kakvi su vam planovi za 2010. godinu?

U sledećoj godini očekujemo spor oporavak privredne aktivnosti koji bi trebalo da dovede do porasta nivoa investicija. U iščekivanju smo i velikih infrastrukturnih projekata koji su Srbiji neophodni kako bi se stvorile osnove daljeg privrednog rasta. ■

Holcim je u Srbiji prisutan od 2002. godine kada je privatizovana fabrika cementa 'Novi Popovac'. Od 2005. fabrika cementa 'Novi Popovac' postaje punopravni član Holcim Grupe i stiče pravo da koristi kompanijski brend u svom poslovanju. U 2006. počinje sa radom fabrika betona u Beogradu, a 2009. godine je kupljeno preduzeće 'Kamenko Gagrčin' (Sombor) koje se bavi rečnim transportom i proizvodnjom agregata", kaže gospodin Gustav Navaro, generalni direktor Holcima Srbije. "Holcim trenutno zapošljava 439 ljudi, a do sada smo uložili više od 100 miliona evra u modernizaciju procesa, opremu najnovije tehnologije, edukaciju zaposlenih, projekte u lokalnoj zajednici i dr."

Kakva je politika kompanije kad je reč o standardu kvaliteta?

Holcim poseduje u Srbiji ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 17025. Pored ispunjavanja svih standarda koji su zahtevani da bi se poslovalo na određenom tržištu, Holcim poseduje i razvija sopstvene standarde koji su i zahtevniji od zakonom propisanih. U domenu kvaliteta proizvoda ispoštovani su svi srpski i evropski standardi a svaki od naših proizvoda ima potrebne sertifikate kvaliteta. Velika je stvar što kao deo multinacionalne korporacije možemo da koristimo ekspertsko znanja i

BRANISLAV JEŠEC

INTERVJU SA MARKOM JOKIĆEM, ZAMENIK GENERALNOG DIREKTORA KOMPA NIJE KARBON

Planiramo rast u 2010.

Kompanija Karbon je osnovana u Zagrebu pedesetih godina prošlog veka, kao velika državna firma za proizvodnju boja i lakova, a u svojoj paleti imala je stotine proizvoda. Godinama su otvarali fabrike širom tadašnje Jugoslavije, da bi 1982. otvorili fabriku u Arandelovcu u kojoj su proizvodili glet mase i lepkove za građevinarstvo. Firma je privatizovana 2003. godine kada je naša porodica kupila fabriku u Arandelovcu", kaže Marko Jokić, generalni direktor kompanije Karbon. Kompanija Karbon je na srpskom tržištu, u ovom obliku i na ovaj način, prisutna od 2006. godine, kada smo preselili proizvodnju u Topolu i otvorili potpuno novi proizvodni pogon. Trenutno imamo 70 stalno zaposlenih, dok je u sezoni njihov broj veći za 20 odsto.

Šta možete da kažete o asortimanu i standardima kvaliteta proizvoda kompanije Karbon?

Kapacitet fabrike je trenutno oko 60.000 tona godišnje. Proizvodni program čine glet mase, lepkovi, disperzije i fasade. O standardima kvaliteta proizvoda vodimo računa već prilikom nabavke sirovina, koje delom uvozimo iz Nemačke, Švajcarske i Italije.

Kakva je politika kompanije u pogledu politike cena i sistema distribucije?

Naš cenovnik je jedinstven kako za Srbiju tako i za zemlje u koje izvozimo naše proizvode (Crna Gora, BiH, Makedonija, Rumunija i Bugarska). U pogledu cena trudimo se da budemo fer, imamo rabatne skale po prometu koji ostvaruju naši distributeri. Naime, osim u Beogradu gde imamo svoje predstavništvo sa stovarištem, prodaju obavljamo preko regionalnih i lokalnih distributera. U svakom većem gradu imamo najmanje po jednog kupca.

Da li očekujete da će subvencionisani stambeni krediti imati pozitivan efekat na vaše poslovanje i kakvi su vam planovi za narednu godinu?

Ne verujem da će naša branša osetiti neke pozitivnije efekte od subvencionisanih stambenih kredita, s obzirom na to da po našim informacijama tih kredita neće biti dovoljno da bi se pokrenula gradnja stanova, a dosta završenih zgrada ispunjava uslove za te kredite. Generalno, očekujemo da će sledeća godina biti još teža za našu branšu. Međutim, naši planovi su tako skrojeni da Karbon očekuje pozitivan rezultat i u sledećoj godini. ■

Kvalitet za profesionalce

“Henkel je na tržište Srbije došao 2002. godine, kada je privatizovana fabrika ‘Merima’. Građevinska divizija, u čijem smo mi sastavu”, kaže Jovan Šarenac, direktor prodaje i marketinga adheziva u kompaniji Henkel, “zvanično je počela sa radom 2004. godine, otvaranjem fabrike građevinskog materijala u Kruševcu. Naša druga investicija u Srbiji je fabrika koja je napravljena 2007. godine u Indiji, a prošle godine smo otvorili fabriku za proizvodnju završnih maltera u termoizolacionim sistemima i boja. U ovoj kriznoj godini smo nastavili sa investicijama i nabavkom novih mašina sa kojima se proširila paleta naših proizvoda na domaćem tržištu. Ukupna dosadašnja investicija kompanije Henkel u Srbiji prelazi 60 miliona evra.

Kakva je politika kompanije po pitanju kvaliteta proizvoda?

Naš slogan je “Kvalitet za profesionalce”, mada često ističemo nemački kvalitet za profesionalce, ali iz domaće proizvodnje. Kompanija Henkel je porodična kompanija što nas, uslovno rečeno, obavezuje na specifičan odnos prema krajnjim potrošačima. Kao deo tog velikog sistema radimo po standardima Evropske unije. Naši proizvodi su klasifikovani po svim tim standardima zbog čega smo ove godine dobili EKO sertifikat za termoizolacione sisteme.

Koliko ljudi zapošljava fabrika u Indiji i koja tržišta pokriva?

U fabrici u Indiji je zaposleno 39 radnika i 35 u prodaji i marketingu. Ova fabrika je ujedno i regionalni centar za Crnu Goru, Makedoniju,

Albaniju i Bosnu i Hercegovinu, a od sledeće godine i za Hrvatsku. U kontinuitetu razvijamo numeričku distribuciju naših proizvoda i pratimo te parametre iz godine u godinu. Ove godine smo uspeali da poboljšamo numeričku distribuciju tako što smo povećali broj mesta prodaje u kojima se nalaze naši proizvodi i time omogućili našim kupcima da lakše dođu do naših proizvoda.

Kakvi su sistem distribucije i politika cena kompanije Henkel?

Poslovna politika kompanije Henkel je da gotove proizvode plasira preko naših domaćih partnerskih firmi koje se bave distribucijom i koje vrše isporuku naših proizvoda do maloprodaja širom zemlje. Svi naši kupci imaju iste uslove.

Kakva je filozofija Henkela u pogledu marketinga?

Potrebe naših kupaca su nam uvek u prvom planu, što govori u prilog činjenici da smo najveći proizvođač lepkova na svetu, sa 7,5 milijardi evra prometa u prošloj godini. Marketing i marketinške aktivnosti su samo jedan od načina da krajnjem potrošaču ukažemo na naše proizvode i na prednosti naših proizvoda, kako bi doneli odluku koji proizvod da kupe.

Da li očekujete pozitivne efekte od subvencionisanih stambenih kredita?

Od prvog trenutka kada je Vlada Srbije objavila da će subvencionisati stambene kredite, prodaja naših proizvoda je počela značajnije da raste. Međutim, nas brine činjenica da je izdato manje građevinskih dozvola, što znači i manje posla za sve nas u proizvodnji građevinskog materijala u Srbiji u narednoj godini. ■

Od 1969. godine JUPOL porodica se uvećavala i danas broji 10 članova: JUPOL, JUPOL EKONOMIK, JUPOL GOLD, JUPOL CITRO, JUPOL TREND, JUPOL JUNIOR, JUPOL BRILIJANT, JUPOL LATEX, JUPOL SILIKAT i JUPOL RUSTIKAL. Velikih 40 godina tradicije i kvaliteta sa ponosom slavimo u želji da radost podelimo i sa vama. Jer i vi ste dragoceni deo naše velike familije.

Jupol karakteristike

- konstantan kvalitet proizvoda
- velika pokrivenost
- postojanost boje i preciznost nijanse
- odlična otpornost na otiranje i suvo brisanje
- mogućnost nanošenja više slojeva bez prethodnog skidanja stare boje (čak do 18 slojeva)
- mala upojnost koja dovodi do uštede materijala
- ekološki proizvod – ne sadrži štetne supstance

DECENIJE
jupol

JUB
Bosna i Hercegovina d.o.o.

Centar za Jugoistočnu Evropu

“JUB je osnovan 1875. godine u Sloveniji. Poslednjih dvadesetak godina se širi, a do 2004. otvorio je drugu proizvodnu firmu u Srbiji, u Šimanovcima. Ona je tada bila zamišljena kao ispomoc u proizvodnji fabrike u Sloveniji. Međutim, s obzirom na to da je rasla brže nego što je planirano, ubrzo je ovde instaliran i drugi proizvodni pogon, a sada je u planu i treći”, s ponosom ističe Rade Kostić, komercijalni direktor kompanije JUB Šimanovci. “Tako je ova fabrika, zamišljena kao ispomoc proizvodnji u Sloveniji, prerasla u centar za Jugoistočnu Evropu, pa je i broj stalno zaposlenih radnika u JUB-u u Šimanovcima sa početnih tridesetak narastao na 115, koliko trenutno zapošljavamo.”

Koji je asortiman proizvoda i koliki je kapacitet fabrike JUB u Šimanovcima?

Cilj otvaranja prvog pogona u Šimanovcima bila je proizvodnja visoko frekventnih proizvoda iz asortimana fabrike u Sloveniji. Međutim, danas JUB Šimanovci proizvodi oko 90 odsto proizvodnog programa koji proizvodi JUB Slovenija, ali i proizvode koje ne proizvodi JUB Slovenija.

Glavni proizvodni program JUB-a Šimanovci su unutrašnje boje, dekorativni malteri i svi praškasti prateći elementi kao proizvodi podrške – lepkovi za fasade i izravnavajuće mase za unutrašnje boje.

Kapacitet fabrike je 100.000 tona u disperzijskom pogonu i trenutno

oko 60.000 tona u praškastom, s tim što planiramo da otvorimo i treći pogon. On je zaustavljen zbog krize, jer niko nije znao kako će se kriza razvijati. Treći pogon bi trebalo da preuzme deo maltera (sada proizvodimo i dekorativne maltere u disperzijskom pogonu, ali treba da raste retimo taj disperzijski pogon) i da dodamo liniju skupljih proizvoda kao što su silikonski i silikatni malteri, nanotehnologija.

Da li fabrika u Šimanovcima pokriva isključivo tržište Srbije?

JUB je pretežno izvozna firma. Izvozimo oko 80 odsto realizacije. Prvobitni cilj ove fabrike bio je da pokriva tržišta Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine. Danas osim tih tržišta snabdevamo tržište Rusije, Rumunije, Bugarske, Moldavije, Grčke i Makedonije, a i ispomoc smo na tržištu Hrvatske i Mađarske. Dobar poslovni potez uprave je bio to što je, zahvaljujući nasleđenom prilično velikom i dobro razrađenom tržištu Bosne, razvila prodaju naših proizvoda i na okolna tržišta. Pored toga, koristimo preferencijal koji imamo sa tržištem Rusije i veoma dobru prodaju na tom tržištu.

Kakva je politika cena i kvaliteta u JUB-u?

Karakteristika JUB-a je ujednačen kvalitet bez obzira na to da li je reč o tržištu Srbije, Italije, Bosne ili Nemačke. Toga se nismo odricali ni u vremenu krize. Pored klasičnog standarda 9001, imamo i Ekološki sertifikat Evropske unije.

Politika cena je u skladu sa visokim kvalitetom naših proizvoda, odnosno zauzimamo poziciju u visokom cenovnom razredu. S obzirom na smanjenje segmenta visokog cenovnog razreda usled pada kupovne moći u 2009. godini, počeo je da raste interes za jeftinijim materijalima. Iskoristili smo 2009. godinu da razvijemo proizvode koji će pokriti i taj segment, kao naš odgovor na trenutnu situaciju na tržištu. Naravno da nećemo odustati od politike proizvoda i pozicije u visokom cenovnom razredu, gde držimo lidersku poziciju.

Kakva su očekivanja i planovi JUB-a za 2010. godinu?

Što se tiče Srbije, očekujem da će prva polovina sledeće godine biti izuzetno kritična i da će ova zima doneti dosta problema, naročito sa likvidnošću. Realno, izlaz iz krize očekujemo 2011. godine. ■

INTERVJU SA DRAGANOM ILIĆEM, DIREKTOROM PREDSTAVNIŠTVA KOMPA NIJE MUREXIN

Tržište renoviranja

“Murexin je austrijska kompanija. U Srbiji smo osnovani 2006. godine, a počeli smo da radimo 2007”, kaže gospodin Dragan Ilić, direktor predstavništva kompanije Murexin. “Sa proizvodnjom od 14.000 tona, učestvujemo u ukupnoj proizvodnji sa oko osam procenata, što smatramo dobrim rezultatom s obzirom na to da smo došli poslednji, da je godinu dana nakon našeg dolaska počela ekonomska kriza i da nemamo sredstva za agresivan marketing.

Koji asortiman proizvoda nudite našem tržištu?

Najkraće rečeno – sve za građevinarstvo. Imamo četiri grupe proizvoda:

sve vezano za parket osim samog parketa, sve vezano za postavljanje keramike osim keramike, sve za fasade i građevinsku hemiju u koju spadaju razni aditivi za betone, podove, industrijske podove. Nažalost, trenutno u Srbiji proizvodimo svega četiri najprodavanija proizvoda. To su mahom jednostavniji lepkovi za keramiku i za fasade. Sve ostalo uvozimo iz Austrije. Naši proizvodi su potpuno ekološki. Imamo sertifikate od svakog našeg dobavljača repromaterijala do samog gotovog proizvoda.

Koja tržišta pokrivite?

Beogradska centrala pokriva Srbiju sa Kosovom, Crnu Goru, Republiku Srpsku i Makedoniju od 1. januara sledeće godine. Dakle, više od pola bivše Jugoslavije.

Kakvi su planovi Murexina za naredni period?

Planiramo da se 2010. godine vratimo na nivo na kom smo bili 2007, da 2011. godina bude početak, a da 2012. investiramo u novu fabriku. Sve to može da se ubrza ako tržišta na koja sad ulazimo počnu da bivaju sve veća u našem celokupnom učešću.

Prošle godine je bio odobren budžet za novu fabriku. Prvog septembra ove godine, fabrika je trebalo da počne sa radom, međutim to je odloženo zbog globalne krize, najverovatnije za 2012. godinu. Ta fabrika će snabdevati tržište koje već pokrivamo i potencijalno Grčku u smislu logističke veze za Srbiju. ■

**Baunit -
Ideje
budućnosti.**

100% Baunit

Baunit fasadni termoizolacioni sistemi:

- **Baunit EPS**
Pouzdan termooizolacioni sistem.
- **Baunit Mineral**
Prirodni, paropropustan, negorivi sistem.
- **Baunit open / openplus**
Proveren sistem za one koji žele više.
- **Baunit open nano plus**
Apsolutno broj 1 u izolaciji - najbolje za najzahtevnije!

Baunit d.o.o., Smederevski put 25k, Beograd, T: 011 347 50 79 Više o sistemima saznajte na sajtu www.100baunit.rs

Novo!

Vezivo za stabilizaciju puteva

Holcim rešenje za stabilizaciju nosećeg sloja kolovoza

www.holcim.rs

“Po nekom mom iskustvu, ako hoćete da dobijete nešto izvan onoga što se smatra da su nečija stečena prava, vi morate da izazovete krizu. I ukoliko izazovete krizu, Vlada Srbije će učiniti nešto da tu krizu reši.”

JOVAN LIČINA, student FPN, predsednik Studentskog parlamenta Univerziteta u Beogradu, o tome ko ima pravo da u protestima blokira grad. (“Politika”)

Marina Perazić,

pop pevačica koja je posle više od dva meseca napustila rialiti šou “Farma”, otkriva da joj je jedini motiv za ulazak bio majčinski, tj. da “deci obezbedi neka sredstva za život”: “Ne žalim ni zbog čega i stojim iza svega što sam rekla i uradila.

Ne smem da pričam koliki mi je honorar, ali nedelju dana provedenih na ‘Farmi’ u Srbiji znači četiri meseca veoma udobnog života. Užasno sam se trudila da ostanem još desetak dana. Šta misliš kako se osećam kada sam morala da dođem da radim sve ono? Za mene je to dno dna. Ali opet, znaš li koliko moram da radim da bih zaradila ovo što jesam za 11 nedelja?” Bivši suprug tvrdi da nije mogao da zaradi koliko Marina potroši: “Je l’ tako? Pa šta misliš zašto sam ja ovde? Da išta daje svojoj deci, ne bih bila drugi put na ‘Farmi’. O čemu on priča?” (“Alo”)

Gde se oblače političari

Rasim Ljajić,

ministar rada i socijalne politike, kaže da odela i cipele kupuje uglavnom na rasprodajama: “Nikada ne gledam marke i uvek nastojim da prođem što jeftinije. Nosim klasična crna, teget i siva odela, ali, nažalost, nemam nijedno markirano.”

Balint Pastor,

poslanik SVM-a, najčešće se oblači u “Nikolasovim” prodavnicama, zato što je tu odnos cene i kvaliteta zadovoljavajući: “Kvalitetnije odelo kreće se između 200 i 300 evra, ali nosi se godinama. Najčešće nosim klasičnija odela, crnu i teget boju. Što se tiče cipela, moj favorit su ‘Lojdove’. One su skuplje, ali nose se godinama. Koštaju oko 200 evra. Mi političari stalno smo pred kamerama i ne možemo biti obučeni bilo kako.”

Momo Čolaković,

poslanik PUPS-a, ljubitelj je “Murinih” odela: “Pošto sam ja iz one stare Juge, svojevremeno sam imao model ‘Mure’ iz Murske Sobote, međubroj 104. Njihova prodavnica danas postoji u Novom Sadu i uglav-

nom kod njih kupujem. Imam svetlo i teget odelo, a za određene prilike crno.”

Velja Ilić,

poslanik i lider Nove Srbije, ima svoje kanale: “Ja kupujem kod svog prijatelja iz Čačka koji mi javi kad mu stignu odela. Kod njega koštaju od 100 do 300 evra. Moj broj je 56-58, a najbolje mi stoji tamnoteget i tamnosivo odelo. Košulje volim plave i bele, mada volim i pastelne boje. Što se tiče obuće, tu imam problem jer nosim broj 45 i imam dosta široku nogu, tako da malo teže pronalazim odgovarajuće. Kad nisam u Skupštini, sportski sam obučen, farmerke, duks, patike.”

Danica Drašković,

supruga Vuka Draškovića, lidera SPO-a, jedna je od retkih koja otvoreno kaže da je svojevremeno garderobu kupovala i kod “šane-ra”: “To je bilo davno, za vreme sankcija. Kad na odelu stoji visoka cena, a šaner vam nudi za trećinu te cene, kako da ga odbijete. Svi kod njih kupuju. Inače, ja Vuku kupujem odela jer znam sve njegove mere. Ako i pogrešim, vratim ih i zamenim. Moj suprug je sportski tip i ja najčešće pazirim u ‘Gantu’. Tamo odela koštaju 200-300 evra, a cipele su od 100 do 200 evra. Kad kupujem, ne propuštam rasprodaje.” (“Kurir”)

Kristina Ferari,

“striptizeta koja je u policijskoj uniformi izludela nastupom farmere na Pinkovom imanju”, dobila je priliku da govori o sebi i svojim problemima: “Planirala sam da se jednog dana bavim samo striptizom, ali sad, dok se bavim prostitucijom, ne mogu da budem s nekim, što kažeš, u vezi na duže staze... Pa, reci mi ti koji će to muškarac da prihvati da ja budem u proseku s pet do deset muškaraca dnevno, a on da sedi i da me čeka i da se posle šetamo po parku, držimo za ruke i glumimo najsrećniji par? U mom slučaju to nije tako. Ne mogu da živim s dečkom kad radim kod kuće. Drugo, bude dana kad imam toliko posla da na kraju, kad dođem kući, mogu samo da legnem u krevet i tako obučena i sa šminkom na licu zaspim od umora. A svaka veza zahteva vreme, posvećenost nekome, dobru volju pa, ako hoćeš, i redovne seksualne odnose...” (“Press”)

Vera Ivanić,

lekarka u penziji, “prva je žena u Kačarskom kraju koja je upisala Medicinski fakultet, specijalizirala čak pet grana medicine i stekla titulu primarijusa”. U zavičaju, među rođacima i prijateljima, ima zavidan ugled, pa njen problem sa malim bićima, “drekavcima”, niko ne doživljava kao običnu praznovericu: “Ne znam zbog čega su se uselili baš na tavan moje kuće, ali znam da su mi dosadili. Noću izlaze i šetaju po gredama, kače se po zavesama i veoma su bučni. Postavljala sam im zasede, ostavljala otrov, ali nikada nisam videla nijednog mrtvog.” (“Press”)

Marijana Mateus,

“pre svega majka troje dece”, kaže da joj je afirmacija u svetu mode cilj za budućnost, a ljubav prema fudbalu nije se javila tokom braka s Lotarom, već datira od detinjstva: “Zahvaljujući Lotaru ušla sam u svet fudbala, koji sam kao mala počela da pratim uz oca, velikog navijača Partizana. I danas ga pratim. Volim da vidim kako ko stoji na tabeli, najviše u engleskoj Premijer ligi, gde se igra dinamično i mnogo brzo. Čini mi se da idu korak ispred svih ostalih u Evropi.” Koliko se unosi u igru dok prati meč: “Mnogo. Bivši suprug mi je govorio da imam dobra za-pažanja. Jednom prilikom smo išli u Nant da gledamo fudbalera kojeg je želeo da dovede u Partizan. Nije želeo da mi kaže njegovo ime ni njegov broj na dresu, već je ostavio da sama zaključim ko je taj. Naravno, pogodila sam ko je bio u pitanju, ali sam volela da prokomentarišem kako, na primer, igrač s brojem 11 ne trči dovoljno, da je ‘devetka’ lenja, mada ima dobru tehniku... Uvek se moje mišljenje podudaralo s njegovim!” O sportu i životu: “Bavila sam se košarkom i odbojkom, a dok sam živela u Budimpešti, igrala sam golf. Sport me je naučio šta znači red, rad i disciplina, i to prenosim na svoju decu. I na život gledam kao na sport, maratonsku trku. Trčim svojom stazom i ne osvrćem se oko sebe. Nije me briga da li me neko prati, da li želi da me pretekne ili da mi doda vodu. Idem ka cilju i ništa me ne interesuje, osim da izdržim trku!” O uspehu drugih: “Reći ću vam samo da svi ti uspešni ljudi nisu slučajno došli tu gde jesu. Uverila sam se u to razgovarajući s braćom Šumaher, Dejvidom Bekamom, Rodžerom Federerom i mnogim drugim sportistima.” (“Kurir”)

Božidar Đelić,

potpredsednik Vlade Srbije, otkrio je svoj muzički ukus: “Dopadaju mi se folkerke Seka Aleksić i Slavica Ćukteraš. Ja volim žene sa stavom, a Slavica je baš čvrsta, a Seka je ona naša bezobrazno srpska lepota.”

Seka Aleksić,

folk-zvezda, čuvši ovu izjavu, kaže: “Oduševio me je naš potpredsednik Đelić jer očigledno nema problema s dvojnim moralom. Ne izjavljuje javno da voli da sluša Šopena i Baha, a krišom se veseli uz trube i harmonike, nego iskreno kaže onako kako jeste. Oduševljena sam tom iskrenošću, drago mi je što uživa u mojim pesmama i uzvraćam mu sve komplimente.”

Slavica Ćukteraš,

pevačica, takođe je presrećna što je se potpredsednik setio: “Imponuje mi to što je potpredsednik Vlade Srbije izjavio i moram da priznam da mi je sada još simpatičniji. Sigurno bih prihvatila poziv da pevam bilo gde ako bi me on pozvao.” (“Alo”)

grafički centar vreme

Od 1992
godine brinemo
o grafičkom izgledu
nedeljnika Vreme

• grafički dizajn • priprema za
štampanje • skeniranje i obrada
fotografija • osvetljavanje grafičkih
filmova • štampa na laserskom
šampaču **u boji** • postavljanje,
instalacija i organizacija DTP
sistema • konsalting u oblasti štampe
i pripreme za štampu • instaliranje i
umrežavanje kompjutera • izrada
baza podataka • web dizajn i web baze
podataka • arhiviranje podataka...

KOPERNIKANSKI OBRT

Trideset godina strepim da će me neko tužiti, sad mi se po glavi vrzma koga bih ja mogao da tužim

U "Ekonomskoj politici" sam kasnih sedamdesetih prepričavao statističke izveštaje o planovima i postignućima u poljoprivredi. Nije mala stvar. Šta ako sam pogrešio koju nulu, ako sam decimalni zarez pomerio gde mu mesto nije?! Ratari su pšenicom zasejali toliko i toliko hektara čime su ispunili toliko i toliko procenata onoga što je Ministarstvo poljoprivrede planiralo, a to sve netačno! Kome će moja redakcija sve morati da se izvinjava kad moja aljkavost (koja može mirisati i na sabotazu) bude izbila na videlo: "U prošlom broju EP je usled nemara našeg doista mladog saradnika došlo do greške iz koje bi se moglo zaključiti da individualni poljoprivredni proizvođači pet para ne daju za ono što resorno ministarstvo za opšte dobro planira. Uredništvo će prema počinocu smesta preduzeti zakonske mere i korake, a izvinjava se: Ministarstvu poljoprivrede SFRJ, Privrednoj komori Jugoslavije, gde je podatke dobio, poljoprivrednim kombinatima, zadrugama, naprednim kooperantima, Saveznom zavodu za statistiku čiji su podaci izvitopereni i takoreći izvrnuti ruglu (a kojim su rukovodili sin mog urednika i moj drug iz gimnazije, oni me jedini nisu teretili), te domaćim i stranim čitaocima koji su od EP s pravom očekivali ako ne celu istinu o nekom fenomenu, jer je to na današnjem stupnju razvoja proizvodnih snaga i proizvodnih odnosa nemoguće, a ono tačnost u pogledu svega što je u našem socijalističkom razvoju merljivo."

Nisi u ono doba imao kopiju rukopisa koji si u četvrtak uveče iz redakcijske mašine izvukao i odneo punonadežno na urednički sto – do ponedeljka u podne nisi znao šta si napisao. Vikend je za mene bio mora, kao da si uplatio sa porodicom tri dana na Kopaoniku i tamo sve vreme razmišljao jesi li ugasio ringlu...

Naporeda sa raspadom zemlje raspala se i moja poljoprivredna rubrika (koju mi je neko namerno dodelio: u Beograd si utekao od zemljoradnje i stočarstva za koje imaš sve uslove, e, nećeš ovde da stasaš u monetarnog stručnjaka, ima da te vratimo na strnjiku! nema veze, bilo pa prošlo), opsadu Dubrovnika za koji bejah emotivno i komercijalno vezan propratio sam tekstom za koji nisam od Generalštaba očekivao ništa dobro (jedan novinar dobio od vojske stan!), JNA je imala preča posla nego da čita moju rubriku, pa sam se zamerio u to doba slavnom televizijskom posleniku koji beše snimao i pred kamerama isledivao ratne zarobljenike, ni tu nisam dobio po nosu, ali je urednik kome sam predao tekst o Miloševiću i njegovoj kući rekao da *nije trenutak*, pa sam taj tekst doneo pešice u "Vreme" – ostalo je istorija, tak se veli?

Kako su mi tekstovi dobijali na osionosti sve sam manje strepio da će me neko od junaka tužiti, nisam o sudu uopšte razmišljao kad, gle, sad hvatam sebe kako bih da tužim te ovog te

onog: poznati novinar dobio milionsku odštetu za zaista pasju klevetu, slavnom žurnalisti klevetnik taj i taj na rate će, jer drukčije ne može, isplatiti milijardu i po dinara, rađa se novi Beba Popović etc. Da. Malo je falilo da tim advokata jedne građanke kojoj sam se popeo na glavu sroči protivu mene kolektivnu tužbu: eto ti, nisi pogrešio ni sa jednom brojkom, a ipak ćeš na sud! Začutao sam, u strahu pred novčanim gubitkom, ali i postidjen što sam pišući prečesto o istom bio dosadan, pa opet sam povodom prve pretiljine trijumfalističke izjave o poplašenom meni na 1000 m nadmorske visine u mukotrpno svitanje napisao ove herojske retke: "Pet sati je. Spava Zlatibor, pesma među planinama, spava Gordana Pop Lazić, pesma među radikalima, spava istoričar Predrag Marković koji se ušeptrljao u 'Utisku nedelje', spava (ovo samo pretpostavljam, ne bih baš mogao da dokažem na sudu) Sonja Liht koja me je opisala kao opsesivnog lažova učutkanog njenom pretnjom da će me tužiti, spava tim mojih advokata koji će mi kad mine Dan državnosti objasniti osećam li se oklevetanim toliko da tužim Sonju Liht, spava Neznani junak, zadovoljan što je Boris Tadić posetio njegov grob i što nije otišao u Orašac nad kojim, kao kod Šagala, preko drvenih krovova neodustajno koračaju Koštunica i Radoš Ljušić (...), budni smo samo ja i portir u 'Prezidentu' koji mi je dao modem da dnevnik pošaljem u Beograd, bunu među gradovima."

Sve se završilo ne treba bolje, ali posle tog ispada prelomnog nedogodenog događaja postadoh ja preosetljiv na ono što drugi o meni govore. Jedan medijski pregalac mi je u telefonskom razgovoru rekao: "Ljudi se pitaju koliko te Čeda plaća", razgovor bog te pita je li presretnut, je li još dostupan, bi li sud to shvatio kao uvredu, mada nema nikog pozvanijeg ni stručnijeg od mene da kaže jesam li bio uvređen, pre nekoliko dana me jedan čitalac uteruje u laž, ja napisao kako me je pre više godina ispred Novog groblja zagrabila crna limuzina sa tablicama NJKV, a čitalac ni pet ni šest: ovaj tekst vrvi od neistina, nikad prestolonaslednik nije imao takve tablice nego BG, kao i ostali žitelji prestonice...

Ja brinem samo da mi stil ne bude rđav, a sve u tekstu "Kako sam služio srpskog kralja" (Blic, 5. XII) istina je, jedino između mene i prestolonaslednika ni u kome slučaju ne bi *bilo reči*, i da sam morao čekati NJKV bi se izvinilo, a ja bih kazao: "Nema veze, Vaše veličanstvo, vraćao sam se dvaput na grobno mesto da doplaćem...", idemo dalje, nadzornik slavnog sajta opisuje me kao dr Džekila i mister Hajda (nemam ništa protiv), ali piše i "rab nebožiji Ljubomir", čime me izopštava iz hrišćanskog sveta, a možda i čovečanstva! Otkud on to zna, neka Svevišnji pod zakletvom posvedoči da mu ne pripadam, a ako poput Uroša Šuvakovića odbije da svedoči, šta mu ja mogu (tj. nadzorniku). Neka plati! x

REKONSTRUKCIJA

VRATITE NARODU NARODNI MUZEJ

Zbog čega Narodni muzej u Beogradu ne radi već šest godina i da li će ikada proraditi

ALEKSANDAR JANIĆ

ostavku zbog neslaganja sa Ministarstvom kulture, o čemu smo već pisali (vidi "Vreme" broj 950). Branislav Mitrović, ugledni arhitekta i novi predsednik Upravnog odbora, u razgovoru za "Vreme" kaže: "Izabrali smo eksperte – arhitekta, muzealce i inženjere, naše i inostrane, ljude neopterećene ovdašnjom atmosferom, koji neće dovesti u pitanje nešto što je urađeno samo zato što je skupo, nego će odgovoriti na pitanje šta je to što je najbolje za Narodni muzej i da li makar zрно tog najboljeg ima postojeći projekat, kako bismo mogli da ga branimo. Stav Upravnog odbora je da tim nije angažovan kako bi dokazao greške postojećeg projekta, nego da bi nam dao relevantne savete. Ovaj potez nekom može da deluje kao postfestum, ali će sigurno pomeriti rekonstrukciju zgrade s mrtve tačke. Ja ga vidim kao nov početak, tim pre što i u Ministarstvu kulture postoji dobra namera, i mislim da će nas ta pozitivna atmosfera izvesti iz ovog statičnog trenutka u kome je Narodni muzej od proleto. Zamoliću članove stručnog tima da svoju ekspertizu urade u najkraćem mogućem roku koji zadovoljava potrebe njihovog složenog zadatka, zamoliću ih da to bude za mesec-dva."

ISTORIJA SLUČAJA: Kako što se zna, stalna postavka Narodnog muzeja je zatvorena 1. juna 2003. godine zato što uslovi u kojima je izlagana nisu bili bezbedni. Ovu odluku su doneli zaposleni u Muzeju, tadašnje ministarstvo kulture ih je podržalo i saglasilo se da je zgradi neophodna rekonstrukcija. Do 2008. godine završeni su svi poslovi vezani za projekat i dobijene su sve saglasnosti. Trebalo je još samo iseliti Muzej i početi sa rekonstrukcijom zgrade. "Sve do tad je teklo po planu, priliv sredstava je bio konstantan i, da su tad počeli grubo građevinski radovi, da je ove godine urađena instalacija, a da je iduće godine obavljena primopredaja zgrade, vraćanje Muzeja u zgradu i formiranje izložbe stalne postavke, zgrada Narodnog muzeja bi bila otvorena onda kad je i planirano. Međutim, došla je ekonomska kriza, i ovog marta Ministarstvo kulture je odlučilo da preispita valjanost do sada urađenih poslova i da pronade moguć i održivi način kako da se nastavi posao", kaže za "Vreme" Tatjana Cvjetičanin, direktorka Narodnog muzeja, koja je na ovom mestu od 2003, od kada je zgrada muzeja i zatvorena za posetioce.

Naime, dovedeni su u pitanje neki elementi projekta i posumnjalo se da je novac trošen pravilno. Branislav Mitrović smatra

da je projektna dokumentacija koju je arhitekta Milan Rakočević uradio kompletna, i navodi nekoliko ličnih dilema o projektu: "Prostor za prijem i dostavu gostujućih izložbi je mali, a prostor depoa nedovoljan, trebalo bi ispitati i da li će staklena kupola nad centralnim atrijumom narušiti neophodnu stabilnost klime u izložbenom prostoru. To su, ponavljam, samo dileme, a konačnu ocenu očekujemo od stručnog tima." Zbog činjenice da će stručni tim razmatrati i valjanost projekta arhitekta Rakočevića, u javnosti je postavljeno pitanje načina na koji je za ovaj važan posao izabran njegov tim. Ministar kulture Nebojša Bradić za "Vreme" o ovome kaže: "Na osnovu dokumentacije koja postoji u Ministarstvu kulture, utvrđeno je da je izbor arhitekta izvršen tako što je Narodni muzej ušao u postupak izbora sa pogađanjem, dakle bez javnog tendera i za to je imao saglasnost Uprave za javne nabavke. Što se tiče izbora administratora projekta, odluka o pokretanju postupka za njegov izbor je doneta od strane Narodnog muzeja, a ugovor iz 2006. godine su potpisali tadašnji ministar kulture, direktor Narodnog muzeja i firma Solomko". Gospođa Tatjana Cvjetičanin, međutim, tvrdi da je "arhitektonski tim izabran javnim konkursom objavljenim u dnevnom listu 'Politika'" i sumnja u stručnost te "stručne javnosti koja je našla za shodno da se oglasi nakon svih javnih rasprava i prezentacija projekta, i to baš pred početak rekonstrukcije. Njihovi komentari govore da oni ne znaju u kom pravcu se kreće savremena muzejska praksa i šta predstavlja muzej u tkivu grada. Pitaju zašto Muzej ima restorane i kafiće. Po projektu, predviđen je jedan restoran, a ne restorani i kafići! Ideja projekta je da zgrada ima što više izložbenog prostora, da taj prostor bude manje ugrožen spoljnim elementima pa su zato po rubu zgrade predviđene kancelarije, dokumentacioni centar i biblioteka. Zameraju da će muzej izgledati kao galerija. Mi želimo da naša osnovna postavka bude promenljiva, pa ćemo postavljati zidove u odnosu na njen kontekst. Biće to muzej, a ne galerija, koji izlaže svoju postavku na način kako to rade vodeći muzeji, a mi mislimo da jesmo jedan od vodećih u regionu. Stručna javnost koja ima takve primedbe, nije skoro bila ni u jednom muzeju. Svako ko misli da je dovoljno da se samo okrećimo, nije stručna javnost."

GDE SU PARE: Sumnja u pravilno trošenje novca vezuje se za magacin Kunsttransa u Krnjači gde je trebalo skloniti muzejske >>

Najnovija vest koja se tiče famozne rekonstrukcije zgrade Narodnog muzeja koja (ne) traje već šest godina jeste da će se polovinom meseca sastati ekspertski tim koji će sagledati šta valja, a šta treba popraviti u onom što je do sada urađeno, i predložiti ostvariv put ka završetku posla, odnosno ka otvaranju stalne postavke Narodnog muzeja. Ovaj ekspertski tim je imenovan od strane novog upravnog odbora Narodnog muzeja, osnovanog pre mesec dana, pošto je kompletan prethodni upravni odbor proleto podneo

Druga strana tepiha

“VREME”: Da li će u slučaju Narodnog muzeja neko odgovarati zato što su bačene tolike godine i toliki novac, a o šteti koja je naneta da i ne govorimo?

NEBOJŠA BRADIĆ: Niko ne štiti one koji su odgovorni za donošenje pogrešnih odluka, bilo da je reč o upravljačkim telima Narodnog muzeja ili o Ministarstvu kulture. Kada su članovi prethodnog upravnog odbora Narodnog muzeja dali ostavku, mi smo odgovornima u Muzeju jasno stavili do znanja da čin podnošenja ostavke ne oslobađa odgovornosti za sve poteze i ugovore koji su odobreni za vreme njihovog mandata, i sa tim upoznali javnost. Jedan od takvih poteza bio je i zatvaranje Narodnog muzeja. Budući da je takvu politiku podržavalo i Ministarstvo kulture u prethodnim sazivima, odgovornost je i njihova. Na nama je da, u saradnji sa novim Upravnim odborom, posle analize projekta rekonstrukcije i revizije poslovanja Narodnog muzeja, pronađemo najefikasniji način kako da ga ponovo otvorimo za građane. Ministarstvo kulture ima za cilj da ovoj ustanovi kulture transparentnim sprovođenjem aktivnosti vrati osnovnu delatnost, i to kroz ozbiljan etapni rad na procesu rekonstrukcije zgrade na Trgu Republike i u drugim objektima koji su u njegovom sastavu, kao što su Galerija fresaka i Muzej “Vuka i Dositeja”. Naponi koje ulažemo u rešavanje svih, pa i ovog nasleđenog problema, oslanjaju se na strategiju koja je afirmativna: tražimo zdrave oslonce u prethodnim postupcima da započete stvari dovedemo do prihvatljivih rešenja i kvalitetne održivosti. Stalnim aferskim traganjem za krivcima, igrama lopova i žandara, osudama pre suđenja... savest onih koji se neprekidno prozivaju nije, niti će biti probuđena, i zato pokušavamo da u tišini uradimo najbolje moguće. Za razliku od vremena trpanja stvari pod tepih – mi ćemo tepih i sve pod njim da očistimo, istresemo i operemo! Dakle, poruka onima koji “mnogo brinu” za izmaklu dobit od kulturnog života i kulturnog turizma je da se pripremaju i uče kako se te aktivnosti organizuju, tako da kad otvorimo vrata obnovljenih muzeja ne budu iznenađeni i ponovo traže novi alibi i nove krivce.

ekspozate, a inicirana je sudskim procesima koji je Republika Srbija pokrenula protiv ove firme i Narodnog muzeja, a Kunsttrans protiv Narodnog muzeja zbog neplaćene zakupnine. Tatjana Cvjetičanin smatra da “sudski spor ne bi trebalo da utiče na odluku o nastavku rekonstrukcije. O ishodu spora će, naravno, odlučiti sud, s tim što je sigurno nemoguće prenebregnuti činjenicu da Muzej nije samostalna ustanova i da za svaku odluku i svaki posao imamo saglasnost Ministarstva kulture, pa i Zaključak srpske vlade iz 2006. godine da se rekonstrukcija Narodnog muzeja podržava u svim njenim elementima.” Ministar Nebojša Bradić o istom pitanju iznosi sledeće podatke: “Za izradu Glavnog projekta i njegovu tehničku kontrolu, od 2006. godine je potrošeno

preko 78 miliona dinara, od čega samo za konsultantske usluge administratora projekta – čak 23,5 miliona dinara. Pri tome, ne treba ponavljati da praktično rekonstrukcija nije ni započeta. Početkom ove godine, Ministarstvo kulture je raskinulo štetne ugovore i sprečilo nepotrebni odliv novca. Vreme koje smo do sada s nadležnim organima i rukovodstvom Muzeja utrošili bilo je posvećeno zaustavljanju neproduktivnog trošenja sredstava. U vezi sa spornim depoom Kunsttransa, nadležne službe Ministarstva kulture su utvrdile niz nepravilnosti o kojima smo informisali Vladu Srbije i javnost. Utvrđeno je da nije ispoštovan postupak javne nabavke, odnosno urađena je direktna pogodba sa Kunsttransom, iako nisu postojali zakonski osnovi za istu.

Ministarstvu kulture se zamera da ne određuje pravilno prioritete pa, na primer, ima novca za snimanje filma *Sveti Georgije ubiva aždahu*, a nema za Narodni muzej.

Prioriteti su i *Aždaha* i Narodni muzej, kao i mnogi drugi. Ministarstvo je u nezavidnoj poziciji zato što bi želelo da sve oblasti podrži kao prioritete, jer ima veoma mnogo dobrih projekata u različitim oblastima stvaralaštva, a sredstava je, nažalost, tako malo da su frustrirani i uvređeni i oni koji ih ne dobiju i oni koji ih dobiju, tako da razgovor o prioriteti-

ZORAN INČ

ma postaje često tragikomičan. Dilema: najboljima maksimalno, drugima mrvice, ili: svima pomalo – kod nas ne postoji. Moguće je da su neki raniji projekti dobijali više sredstava nego što je to opravdano, ali u nekim situacijama, zbog nepoznavanja detalja, samo deluje da je tako. Nekada, međutim, mi ne možemo unapred znati sudbinu umetničkih dela i njihov istorijski kapacitet. Možda će neki danas neprihvaćeni ili loše ocenjeni film, knjiga ili muzičko delo uspeti da u budućnosti opravda uloženo. Za nas su najveći problemi – nedovršena dela, ona koja nikada ne dođu u poziciju istorijskog vrednovanja i odbrane ukazanog poverenja ili početnih ulaganja. Ali, to je deo rizika svake procene, pa i ove. Mi se, svakako, trudimo da te procene budu što realnije, ali s obzirom na to da ne mogu uvek da uzmu u obzir sve buduće, ponekad i nepredvidive okolnosti – dođe i do takvog nesklada.

Zbog toga je Ministarstvo kulture, u svojstvu umešača, stupilo u spor koji se vodi pred Trgovinskim sudom između Kunsttransa i Narodnog muzeja.”

Kako je moguće da je tek ovaj saziv Ministarstva kulture posumnjao u arhitektonski projekat i nepotrebni odliv novca? Ministar kulture Nebojša Bradić kaže da je to pitanje za njegove prethodnike. “Ja sigurno niti mogu, niti želim da govorim o tome kako je moguće da je neko pre mene nešto radio ili uradio, jer bi to zahtevalo konstrukcije i pretpostavke. Ja mogu da govorim ono za šta sam lično odgovoran, a to je da u Ministarstvu kulture nema odustajanja od započetog, samo moramo sada pažljivije proceniti svoje realne mogućnosti.” ×

SONJA ČIRIĆ

Jeza umesto pamfleta

Hrvatsko ostvarenje *Crnci*, koje zajednički potpisuju Zvonimir Jurić i Goran Dević, preispituje jednu od neuralgičnih tačaka poslednjih balkanskih ratova

APSOLUTNI POBEDNIK upravo završenog petnaestog beogradskog festivala autorskog filma (ove godine održan od 25. novembra do 2. decembra) i osvajač nagrade "Aleksandar Saša Petrović" za najbolji film festivala, hrvatsko ostvarenje *Crnci*, koje zajednički potpisuju Zvonimir Jurić i Goran Dević, preispituje jednu od neuralgičnih tačaka poslednjih balkanskih ratova. Veoma slično skorašnjem srpskom ostvarenju *Obični ljudi* Vladimira Perišića, s kojim deli neobično mnogo podudarnosti, a njihov istovremeni izlazak pred festivalsku publiku sigurno nije najsrećnija okolnost. Na tragu dva možda ponajbolja hrvatska filma o ratu devedesetih, Brešanovim *Svjedocima* i ostvarenju *Živi i mrtvi* Kristijana Milića, po sveprisutnom osećaju klaustrofobije i nepisanom kodu zavereničkog zaveta ćutanja *Crnci* su bliski prvom, a sa drugim ga tematski vežu hermetična zatvorenost izolovane grupe ratnika, njihova nevoljna upućenost jednih na druge i introspektivne analize sve do finalne tragedije. *Crnci* su, to je svakom iole upoznatom u postojeći kontekst veoma dobro poznato, ekranizacija poznatog slučaja "garaža" u neimenovanom ali prepoznatljivom hrvatskom gradu, potkraj ratne 1991. godine. Osim nekoliko znakovitih detalja, koji su sasvim dovoljni da gledalac verifikuje svoje pretpostavke u vezi sa činjeničnim stanjem, film opravdano ne eksplicira sam čin egzekucije niti svu onu podzemnu famu u vezi s tim koja će ubrzo nastati, za razliku od npr. *Običnih ljudi*, s kojim će najčešće biti poređen. Oni koje to zanima, a to su uglavnom isti oni kojima jedino nešto vredi govoriti, o tome već poodavno sve znaju. Film je, dakle, kamerna minimalistička studija karaktera, i van toga, potpuno u skladu sa devizom "manje je više", nastoji da eliminiše svaki suvišni, spoljni element. Međutim, nasuprot pomnjanom Perišićevom prvcu, u tome ne ide do kraja – autori jasno kroz primer onoga što veoma dobro poznaju nastoje da oslikaju univerzalnu, svedremenu suštinsku tragiku (ratnog) zločina (ovde se, zaboga, glavni protagonista, ipak, ne zove Džoni!) što je ona

stavka na kojoj je neodrživa preterana formalnost *Običnih ljudi*. Nelinearni pripovedni tok sastavljen je od tri storije različite dužine: najznatniji deo filma odlazi na srednju, prethodeću, u kojoj se podrobno upoznaje mo s nekolicinom pripadnika (para)vojne formacije "Crnci" i njihovim, izuzetno dobro zahvaćenim psihološkim profilom; hronološki red se nastavlja u uvodnoj sceni međusobnog masakra; dok se naposljetku poslednja deonica filma vremenski naslanja

Kadar iz filma *Crnci*

na ovu prvu. Teško se može oteti utisku da uspehu filma presudno doprinosi maestralna rola Ive Gregurevića u retko uspehoj interpretaciji nadaleko poznatog živopisnog lokalnog kabadahije, trenutno u izbegavanju zatvorske kazne – hrabro, nego kako – zagubljenog u bespućima svoje hercegovačke prapostojbine. Do kraja filma zapravo neće postati jasno da li je on uistinu odgovoran za *kosture iz ormara* za koje je pravosnažno osuđen, u *Crncima* osim poneke diskretne aluzije i blagog nagoveštaja nećete pronaći ni traga nekakvom *istraživačkom novinarstvu*, odnosno kriminalističkom pitanju svih pitanja – *who done it*. Što je odluka ne može biti bolja: umetničkom delu nije (prevažno) zadatak da opisuje događaje, nego da uverljivo dočara atmosferu u kojoj su ti i takvi događaji bili mogući! Kakvu bi to korist uostalom moglo doneti leta gospodnjeg 2009?! Na silnu žalost svih onih za to uvek i rado spremnih *računovođa* iz dobre ili loše

namere, kojima bi takav izlet u ambicioznu istorijsku publicistiku predstavljao još jednu kolosalnu priliku za prebrajanje, sumiranje, deljenje, oduzimanje, prisvajanje, odricanje i još jedno ubijanje žrtava. Zapravo se centralni *litemotiv* ovog filma pojavljuje neočekivano retko, u jednoj ili dve usputne epizode, što svakako izaziva rizik od *promašivanja poente* u postojeći domaći kontekst neupućenog a zainteresovanog stranog gledaoća. Prateći pripreme za predstojeću akciju paravojne grupe, koja će se za većinu njenih pripadnika ispostaviti kao poslednja, naročito psihološki odnos, mada iskazan mahom neverbalno – što je i inače odlika ovog filma – uspostavlja se između jedine dve osobe koje su prikazane u zloglasnoj garaži, demoralisanog i reaktiviranog narkomana Franje i novajlije lažnog минера Barišića. Svakako

ne slučajno, što će se potvrditi originalnom dramskom situacijom pri fatalnom međusobnom ubistvu pripadnika bojne. Stvarajući od svakog pripadnika grupe precizno određen zaseban psihološki *tip*, Jurić i Dević nam kroz njihovu karakterizaciju uverljivo dočaravaju realnost trenutka u kojem su se zatekli. U pravom trenutku ubačeni kratki prikazi krvave garaže mnoge će podsetiti na i danas zastrašujuće prizore podrumske egzekucije ruske carske porodice od strane boljševičkih revolucionara. Sveprožimajući osećaj nelagode, tihe jeze i dubinske neugodnosti, onaj arhetipski *strah i drhtanje* jeste ono što preostaje nakon gledanja ovog filma, kojim će autori, sasvim namerno, dovesti svoje gledaoce u poziciju saučesnika. Toliko da će ovi sebi morati da postave pitanje gde su bili i šta su radili kada su se ovakve stvari događale, što je situacija neugodna i kojoj bi ovi nesumnjivo radije da nisu nazočili, nego je pak lagodno preskočili. *Crnci* su uspela, da ne kažemo *humanistička* celuloidna opomena/podsećanje na ovu i sve druge krvave garaže u kojima su mnogi bez svoje krivice morali da skončaju, svima nama koji smo na bilo koji način imali sreću da nakon njih pretekemo.

×

DEJAN PETROVIĆ

Pevajuća ekonomija ljubavi i smrti

“Filmovi Žana Koktoa predstavljaju neku vrstu epske trilogije o kreativnosti u umetnosti, životu, smrti, ljubavi i onome što je suprotno od ljubavi, a to nije mržnja, već narcizam”

DAVNE 1976. GODINE, tada još nedovoljno afirmisani njujorški kompozitor Filip Glas i reditelj Robert Vilson stvaraju delo *Ajnštajn na plaži*, kojim radikalno preispituju institucije, statuse i funkcije pozorišta, opere, performansa i plesa. Jedan od šest evropskih gradova koji su tada imali priliku da vide ovo avangardno ostvarenje bio je Beograd, gde je u okviru BITEF-a *Ajnštajn* izveden. Trideset tri godine kasnije, Glas je jedan od najslušanijih kompozitora umetničke, filmske, pozorišne muzike, i autor preko dvadeset opera kojima vešto preispituje poroznosti granica između popularnog i umetničkog, sublimnog i medijskog. Izvođenjem plesne opere *Deriša* (*Les Enfants Terribles*), projektom Malog pozorišta “Duško Radović” (uz koprodukciju Jugokonzerta i DOB-a) uključenog u obeležavanje šezdesetogodišnjice rada ove pozorišne kuće, premijerom 7. decembra u Domu omladine, Beograd dobija i prvu domaću produkciju Glasove opere. U trenutku zaključivanja ovog teksta termin prve reprize zakazan za 9. decembar doveden je u pitanje usled nemogućnosti Doma omladine Beograda da stavi na raspolaganje prethodno dogovoreno korišćenje prostora. Druga, i za sada jedina repriza, zakazana je u istom prostoru za 11. decembar u 20 časova.

Glasovo ime se pominje najčešće u kontekstu muzičkog minimalizma. Rođen je 1937. godine u Baltimoru. Studije kompozicije završio je na Džulijardu. U Aspenskoj letnjoj školi muzike 1960. godine radi sa francuskim kompozitorom Darijusom Mijoom. Kao Fulbrajtove stipendista od 1963. do 1965. godine boravi u Parizu gde intenzivno studira kontrapunkt i harmoniju u klasi Nađe Bulanže. U to vreme biva angažovan da zabeleži muziku sitra svirača Ravija Šankara u zapadnoevropskoj notaciji, što je imalo presudan uticaj na tok njegovog stvaralaštva. Po povratku u Njujork intenzivno komponuje minimalistička dela i sarađuje sa kolegama sa Džulijarda – Stivom Rajšom i Terijem Rajlijem. Prvi Glasov autorski koncert

održan je u Njujorku 1967. godine. Naredne godine, poput zvezda popularne muzike, Glas formira Ansambl “Filipa Glasa”, koji čine električne klavijature, glas, saksofoni, flauta i violine. Mnoga dela je napisao upravo za ovaj ansambl sa kojim kao klavijaturista koncertira do danas. Glas često sarađuje i sa imenima svetke popularne kulture, npr. sa Lori Anderson, Dejvidom Birnom, Polom Sajmonom, Suzan Vegom, Leonardom Koenom. Pored muzike za filmove, kako “autorske” tako i komercijalne, Glas na različitim razinama preispituje probleme sveta “klasične muzike” ostvarujući mimezis klasičnih muzičkih formi (simfonija, koncert, etida itd.) reciklirajući klasične muzičke sadržaje uz pomoć prepoznatljive repetitivne “mašine”/tehnike.

Glasovu trilogiju opera rađenu prema filmovima Žana Koktoa čine kamerna opera *Orfej* (1993), opera za ansambl i film *Lepotica i zver* (1994) i plesna opera za ansambl, soliste i plesače *Deriša* (1996). Ovu trilogiju kompozitor uspostavlja kao polje problematizacije odnosa statusa i funkcija opere i filma i njihovih konstitutivnih elemenata.

Filip Glas je sa radoznalošću i naklonošću posredno pratio pripremu i zamisao beogradske postavke *Deriša*; ovom prilikom prenosi mo razgovor koji smo tim povodom nedavno vodili s njim.

“VREME”: Kako ste se zainteresovali za umetnost Žana Koktoa?

FILIP GLAS: Poznajem njegov rad već dugo. Filmove sam video ranih pedesetih godina kada su još bili novi. Takođe, znao sam njegov rad iz perioda dvadesetih i tridesetih godina vezan za kolaborativne medije, on je bio veoma poznat mojoj generaciji. Kada sam šezdesetih boravio u Parizu, njegova figura je već na neki način počinjala da bleđi. Francuzi i dalje ne razumeju ko je on bio. Mislili su da je diletant jer je bio pesnik, dramski pisac, romanopisac i slikar i nisu ga ozbiljno shvatili. Međutim, on je bez sumnje jedan od

najznačajnijih francuskih umetnika dvadesetog veka.

Tema njegovog rada u celini je kreativnost. To je uzeo za svoju temu. Pisao je pesme, romane, radio filmove i pozorišne predstave. Kreativnost je uvek sagledavao iz različitih uglova. Bio je daleko od diletantizma, strasno je bio zainteresovan za ovu temu.

Tri filma koja su me zainteresovala napravljena su između 1945. i 1950. godine. Najranije je nastao film *Lepotica i zver*, 1945/46, a do 1950. završio je *Deriša* i *Orfeja*. Reći ću ponešto o svakom od njih.

Lepotica i zver je najčistija, njena tema je kreativni proces. Reč je o bajci. Ne mogu da ulazim u sve detalje. Pomenuću jednu scenu u kojoj Lepotici nedostaje njena porodica, i ona iz zamka zveri odlazi da ih poseti. Zver joj odobrava da ide. Objašnjava joj da je njegova moć čarobna. Magija je raspoređena kroz pet različitih

STEWART COHEN

kroz vreme, a ona joj odgovori da to nije dozvoljeno, da je to stvar koja nam nije dozvoljena, ona mu kaže: "Da bi pesnik postao besmrtni, potrebna je žrtva." To je ključna tačka *Orfeja*. Naravno, Euridika mu je oteta, smrt je otima, on mora da se vrati nazad i da je pronađe i da ponovo uradi ono što je već uradio. Priča o životu, smrti i besmrtnosti jedna je od najvećih briga umetnika. Podsetiću vas na Šekspirov sonet u kome on kaže: "Kad smrt jednom umre, onda više nema umiranja." Kada Smrt samu sebe žrtvuje da bi Kokto postao besmrtni, ona zapravo odustaje od držanja Koktoovog života.

Derišta čine poslednji deo trilogije, i na neki način je to i najdramatičniji deo. Kokto je uzeo drugačiju temu, iako je ona povezana sa prve dve opere – to je povezanost kreativnosti i narcizma. Deca su stvorila sobu u kojoj žive, svet fantazije. Njihov život postaje umetničko delo, međutim, to ih i ubija. Ono što Kokto poručuje jeste sledeće – kada je kreativnost otvorena i kada energija odlazi prema svetlu, ona se najčešće transformiše u ljubav i dva lika se zaista zaljubljuju. Kada je kreativnost okrenuta prema unutra, ona se pretvara u narcizam i smrt, i to postaje smrt dvoje dece. ... Potrebno je pogledati sva tri filma kao neku vrstu epske trilogije o kreativnosti u umetnosti, životu, smrti, ljubavi i onome što je suprotno od ljubavi, što nije mržnja, već narcizam.

Primetno je i da ovi filmovi imaju specifične "operske kvalitete".

To je druga vrsta problema. Započeo sam trilogiju 1991. godine, a završio sam je 1995. Do tada sam već uradio izvestan broj filmova sa Godfrijem Regiom i Erolom Morisom, kao i niz komercijalnih filmova. Shvatio sam da je u procesu pravljenja filma kompozitoru dodeljena minorna uloga. Hajde da pričamo o filmu i operi. Ono što film i opera imaju zajedničko jeste da kombinuju četiri teatarska elementa – sliku, pokret, tekst i muziku. Može se raspravljati i o tome da publika postaje peti element, ali sa tačke gledišta osobe koja pravi delo, reč je o četiri elementa. I film i opera koriste četiri elementa. Na neki način film je naslednik kompletne operske kolaborativne forme. Međutim, film je mnogo pretrpeo njegovim iskorišćavanjem u komercijalne svrhe. Elementi su preformulisani u nešto sasvim sekundarno. Odlučio sam da se vratim filmu i da pokušam da ponovo proizvedem jezik filmske muzike rearanžirajući prioritete ovih elemenata. Na primer, vezano za ove tri opere, *Lepotica i zver* je urađena kao opera. Ponekad se ona izvodi bez filma, tekst scenarija se koristi kao libreto po kome sam komponovao

muziku ili može biti izvođena sa filmom u kome je zvuk reči sinhronizovan sa pomerenjem usana ljudi koji se pojavljuju na ekranu.

U *Orfeju* je teatarsko delo pretvoreno u operu. Opera *Orfej* traje dvadesetak minuta duže nego film *Orfej* jer pevani tekst obično duže traje nego izgovoreni. Razlika između filma *Orfej* i opere *Orfej* jeste u tome što reditelj filma bira pogled/sliku – kada gledate film, gledate kroz oko kamere. Kada gledate operu, vaše oko može da putuje. Oko posmatrača je u operi oslobođeno, ali je potpuno zarobljeno u filmu.

Sa *Derištima* sam rešio da izvedem zanimljiv eksperiment. Napravio sam plesnu operu. U verziji koju sam radio, sem pevača, po dva plesača su tumačila svaki od četiri karaktera. Svaki lik je bio predstavljen sa po dva plesača i pevačem. Kako su se događaji razvijali, bilo je moguće gledati delo u tri sloja. Poenta je bila da četiri elementa, muzika, slika, pokret i tekst, imaju ravnopravnu ulogu. Za mene je deo strategije bio da se proizvede novi način rada sa filmom. U filmskoj industriji obično imate reditelja koji svima govori šta treba da rade, i kompozitoru govori kakvu muziku treba da napiše. Zapravo imate "auteur" sistem, što je još jedan francuski izum, ali to nije kolaborativna umetnička forma, pretvara se da je kolaborativna forma, ali biva vođena rediteljem, zatim producentom, a danas ljudima koji daju novac i diktiraju kako bi film trebalo da izgleda. Daleko smo od zlatnih dana kolaborativne forme u kojoj je doduše kompozitor imao unekoliko vodeću ulogu, ali su svi ostali elementi bili više izbalansirani.

Moguće je kritikovati Koktoa što u *Derištima* nije bio zainteresovan za aspekt koji bi objasnio na koji način brat i sestra uspevaju da izgrade svoj mali bolesni anarhični svet, koje ih to strukture podržavaju, tj. potrcati njihovu buržoasku poziciju.

U ovom delu Kokto nije bio zainteresovan za taj aspekt priče. U *Lepotici i zveri* je zainteresovan za te aspekte. Kada se na početku *Orfeja* pesnik žali kako su mu kritičari rekli da ga ne cene, Orfej, koji je zapravo Kokto, kaže: "Ali kritika me voli", a kritičar kaže: "Da, ali publika je sama." On je zapravo najviše zainteresovan za to gde je strela kreativnosti uperena, na unutra ili na spolja. Sve je o tome, o svetlu fantazije i magije. Može se reći da su brat i sestra autistični blizanci, ništa ih ne interesuje, to je psihološki disfunkcionalno i omogućava Koktou da poentira u vezi sa kreativnošću – kada kreativnost postane narcisoidna, ona se pretvara u smrt. To je veoma zanimljiva >>

stvari: konj, ogledalo, ključ, ruža i rukavica. Konj reprezentuje snagu, ogledalo je umetnikova prošlost, ključ je tehnika uz pomoć koje pravimo delo, ruža reprezentuje lepotu ili cilj, a rukavica reprezentuje plemenitost, u nju su uključeni i koncepti ponosa i hrabrosti. Ukoliko vam se mladi umetnik obrati pitanjem koji su kvaliteti potrebni da bi se postalo umetnikom, to su izdržljivost, osećaj za prošlost, tehnika, cilj i ponos i hrabrost. *Lepotica i zver* je o postajanju umetnikom i onome što je umetniku potrebno da bi izvršavao svoje zadatke. Ostatak je bajka. On ilustruje ove tačke na različite načine nebrojeno puta u filmu.

Ukoliko kažemo da je *Lepotica i zver* o kvalitetima koji su potrebni da bi se postalo umetnikom, onda bih rekao da se *Orfej* obraća dve različite teme, jedna je smrt, a druga besmrtnost. Ukazaću opet na jedno mesto u filmu. Kada Smrt kaže Euridici da ide unazad

postavka stvari, kao i to da se kreativnost može pretvoriti u ljubav.

Kokto je bio umešan u muzički svet njegovog vremena, sarađivao je sa grupom kompozitora Le Six. Da li ste bili zainteresovani za taj kontekst njegovog rada?

Orik je pisao muziku za filmove *Orfej i Lepotica* i *zver*. Žalio se da Kokto nije stavljao muziku na ona mesta za koja je on napisao muziku. To je vrlo uobičajeno. Mislim da je Orikova muzika lepa. Kokto je bio umešan u muziku svog vremena, sarađivao je sa Stravinskim, znao je Satija, Mijoa, kompozitori koji su delovali u međuratnom periodu bili su ljudi koje je veoma dobro poznao.

Kada ste komponovali muziku, da li ste imali u vidu muziku grupe kompozitora "francuske šestorke"?

Naravno, u početku *Orfeja* to je moguće čuti. Film počinje sa sedenjem u kafeu uz sviranje gitare. Mislio sam da početi operu gitarom nije baš najbolja ideja, te sam gitaru zamenio nekom vrstom honki-tonk klavira. To je, naravno, moja muzika, ali stil i generalni utisak te muzike je vrlo blizak posleratnoj boemskoj "kafe" muzici. Ona je definitivno bila referenca.

Muzika *Lepotice i zveri* je vrlo romantična partitura, ona je o ljubavnicima. U *Derišima* sam uradio nešto drugačije. Kao što se možda sećate, originalna partitura je bila *Koncert za četiri čembala* Johana Sebastijana Baha. To je bilo delo za više klavijaturnih instrumenata, te i ja koristim tri klavira. Nažalost, danas nema mnogo ljudi koji znaju ove filmove. Ja sam imao ideju da film projektujem u pozadini scene, gde bih ga podelio na pola, i te polovine bi okupirale levu i desnu stranu scene, a centar bi bio rezervisan za same izvođače. Uključio bih originalan film kao neku vrstu kolaža filmske i scenske slike.

U instrumentalnim interludijima razvijali ste iste motivske materijale, na momente postoji i barokna atmosfera u delu, da li je tu možda reč o tonskom slikanju, snega na primer?

Da, to je moguće.

Postoji takođe i vrsta "putujuće muzike" u *Orfeju* kada on odlazi i vraća se iz podzemnog sveta. Mislim da Kokto daje umetniku koji sa njim sarađuje mnogo, vrlo je sugestivan i sjan je saradnik. Nikada ga nisam upoznao. Bio sam u Parizu kada je i on bio tamo, ali ga nika da nisam upoznao. Raditi sa njegovim materijalom znači biti u prisustvu osobe koja sasvim razume pozorište, razume karaktere i njihov razvoj, dramu, komične elemente, te se ukazuje na neki način kao – šekspirovski pisac. ×

JELENA NOVAK

>> tv manijak >

PIŠE: DRAGAN ILIĆ

Čevap demokratija

Pre nekoliko godina, uz kafu sam razgovarao sa kolegom Stojanom Cerovićem, koji me nagovarao da za "Vreme" napišem jedan tekst o fenomenu **"banjalučkih ćevapa"**, koji su se tada pojavili u Beogradu. Osim gastronomskih aspekata, složili smo se da su ćevapi **metafora bosanskog suživota** u različitim varijetetima. Pre nekoliko dana, kada je objavljen izveštaj državne revizorske komisije o trošenju budžetskih sredstava, ćevapi su ponovo došli u centar društvenog interesa. Gospodin Vučić je na istorijskoj konferenciji za novinare, neopravdane troškove reprezentacije slikovito predstavio u paritetu sa – ćevapima. Vlada je, dakle, prema tom kursu – **pojela milion ćevapa!** To je po Vučiću kap, ili zalogaj, koji je krunski dokaz, ili tačnije direktan povod za nove parlamentarne izbore. Nakon milionitog ćevapa, prema novom demokratskom principu rotacije, red je kao na srpskoj slavi, da zasedne nova garnitura i pojede svoj milion. Dok sam gledao ovaj svojevrzni **"Povratak ćevapa"**, setio sam se Stojana i nasmejao. Evo teksta koji sam mu obećao.

Pošto sam školovanje proveo u Banjaluci, iz prve ruke sam degustirao **ćevap-suživot** i gastronomsku multikulturalnost. Banjalučki ćevapi (obratite pažnju na plural) militantno su pakovani u redenike od po četiri komada i prodaju se u tri klasične veličine. Velika porcija (četiri reznja, 16 ćevapa, cela lepinja), srednja (tri reznja, cela lepinja) i mala (dva reznja, pola lepinje/somuna). Od priloga ide ISKLJUČIVO crni luk, eventualno kajmak, a osamdesetih su se pojavile i feferonke. U ćevabdžinici će vas za osveženje čekati čaše vode poređane na tacni ili eventualno jogurt sipan u iste čaše od dva decilitra. Tokom ratova, menjale su se vojske, menjala su se imena ćevabdžinica, ali su **svi znali ko je u Banjaluci "Mujo"** (čak i kada se ćevabdžinica zvala konspirativno i nacionalno korektno – "Vesna"). Neka budala je polupala stakla, pa je "Mujo" bio "Vesna" **dok je fukara vladala**, ali su svi redom znali da čak i kada piše "Vesna", ti bato de fakto jedeš kod "Muje". Prava borba oduvek je među normalnim konzumentima vladala između sarajevskih i banjalučkih ćevapa. Sarajevski idu na komad, veći su kalibar, ali ja sam pristrasan. Zlobnici će reći da su i ćevapi **enitetski podeljeni**, ali u pitanju je gurmanska, a ne nacionalna finesa. Stariji su ovu dilemu rešavali naručujući **šiš ćevap**, ljut i nezavisan od bilo kakvog entitetskog kalupa. Kasnije sam otkrio i istražio leskovački roštilj, snajka mi je Leskovčanka, tamo nam živi i priške, a oni tvrde da originalni recept ima samo u **Leskovački mesni kombinat**. Tajna je navodno u goveđi loj, a ne u meso. Logično, jer ćevapi su uvek i svuda – sirotinjska gozba. Klopa za raju. Ovoliko o recepturi, kraće ne može, a za detaljniju analizu bili bi potrebni dani. Ćevapi su, osim delicije, duboko i simbolično deo naše društvene stvarnosti. Osnovno pravilo konzumacije glasi – **jedi dok su vrući**. Kada se ohlade, ukaže se tekstura, loj, pomislite na holesterol, apetit opada. Upravo tako se ovde doživljava i vlast. Jedi i grabi dok je vruće, sutra neće biti ukusno. Ćevapi su kao usputni, seks na brzaka, **bez predigre i suptilne erotike**. Ovo potvrđuje seksualno-političku teoriju Vilhelma Rajha. Kada se pojede jedan ili milion ćevapa, nema kajanja, nema dokaza provenere. Nema ćevapa – nema dokaza – jer su pojedeni.

Sledeći aspekt ćevapa tiče se sindikalnog organizovanja proleterijata. Osim pomenutih porcija, socijalizam je uveo još dve narudžbine. Za sirotinju je postojala – namočena lepinja (u bogatijoj verziji sa kajmakom) koja ne sadrži meso. To su, dakle, ćevapi – bez ćevapa. **Pojava bez svoje suštine**. Postoji takođe i takozvana – sindikalna porcija, kada u celu lepinju /somun ide porcija mesa iz "male". Ta štedljiva "velika porcija" koja u sebi krije "malu" mogla bi biti model štednje rasipnim državnim službenicima. Ona je nastala u doba famozne "stabilizacije" i Milke Planinc. Zlobnici su nadalje skloni da o ćevapima govore u pežorativnom smislu, kao hrani kojom se konzument **kulturološki degradira**, pa kritiku Vlade možete čitati i tako. To su nekakve trbušaste žderonje sa napetim belim košuljama koji su se natukli ćevapa sa lukom, pa sito otpuhuju i dremaju. Mislim da nije OK da se politička elita (bez obzira na pripadnost vlasti ili opoziciji) u Srbiji opisuje i meri ćevapima, jer odbijam da se na taj način degradiraju – ćevapi. Na kraju, osnovno pravilo konzumacije protiv se istorijskoj predrasudi da Srbi jedu isključivo zlatnim escajgom. Osim čačkalice, koja zapravo služi da pribode salvetu na lepinju, ćevapi se jedu isključivo prstima, to je pitanje **elementarne kulture**. Da bi uživali, potrebno je istrpeti peckavi bol vrelih ćevapa, tu vam može pomoći samo vešto rukovanje komadima lepinje. Zato vas molim, **bez politizacije ćevapa**, preračunajte budžetske rashode u nekoj drugoj valuti – predlažem karadorđeve šnicle. ×

GLASNIKOVE KNJIGE

NOVA IZDANJA SLUŽBENOG GLASNIKA

DECEMBAR 2009.

ENCIKLOPEDIJA PAKLENE LUDOSTI

KOLEN DE PLANSI: REČNIK PAKLA

BIBLIOTEKA A
EDICIJA: REČNICI I ENCIKLOPEDIJE
SVAKODNEVNOG ŽIVOTA
PREVOD: IVAN RADOSAVLJEVIĆ

Knjiga koja je proslavila ime Kolena de Plansija (1794–1881) neobična je enciklopedija verovanja, sujeverja, magije, praznoverica i izmišljotina svake vrste, napisana s namerom da na jednom mestu skupi najzanimljivije i najmračnije spomenike ljudske gluposti, fantazije, straha i neznanja. Objavljena je prvi put 1819. godine, i tada bila dočeka-na kao pamflet uperen protiv vere i Katoličke crkve. Kolen de Plansi je i pre *Rečnika pakla* imao reputaciju nepomirljivog antiklerikalca koji koristi svaku priliku da izvrge ruglu i podsmehu crkvu i njene dogme, bespoštedno raskrinkavajući, kako je govorio, “zablude u nejakim umovima” i “paklene nastranosti koje

NEPUNA DVA VEKA POŠTO JE NAPISAN, *REČNIK PAKLA* KOLENA DE PLANSIJA IZGUBIO JE DEO SVOJE NEKADAŠNJE EKSKLUZIVNOSTI I POLEMIČKE OŠTRICE, ALI SE I DALJE RADO ČITA, SADA KAO NEODOLJIVA ZBIRKA PRIČA, CRTICA I ANEGDOTA IZ DUGE ISTORIJE LJUDSKIH LUDOSTI I PAKLENIH MAŠTARIJA, VEĆITIH I ZAVODLJIVIH

unižavaju ljudski duh”. Žestina s kojom su se crkveni krugovi obrušili na knjigu i njenog autora danas izgleda bizarno.

Među odrednicama De Plansijevog *Rečnika* nalazi se veliki broj ličnosti i pojmova, od čarobnjaka Merlina, Nostradamusa i Jovanke Orleanke, preko inkvizicije, kabale, hiroman-

tije, astrologije i alhemije, i čitava paleta poznatih i manje poznatih demona, đavola, duhova, vampira, vukodlaka i sličnih stvorenja. Svaka odrednica je temeljno obrađena i dokumentovana: Kolen de Plansi je svoj *Rečnik* pisao oslanjajući se na poznavanje ogromne građe o paganskim, ezoterijskim i hrišćanskim

tradicijama. “Namerio sam da ovom knjigom čitaocu uštedim muku prelistavanja hiljada knjiga”, kaže autor u uvodu knjige. “Hteo sam da mu ponudim, u sažetom obliku, ono najzanimljivije što nam je ostalo od *demonomana* i *sličnih ljudi*.”

De Plansijeva knjiga je odmah po objavljivanju, u vremenu sklonom gotskim romanima i polemičkim naslovima, postigla znatan uspeh među čitalačkom publikom. Međutim, njen autor će dvadesetak godina kasnije pronaći svoj put u *Damask* i – odreći je se. Oštri kritičar crkve Kolen de Plansi postao je skrušeni vernik i pokorno je zatražio oproštaj za prethodna nedela. Pošto će mu ga Crkva s olakšanjem dati, ostatak života provešće prepravljajući svoje rane radove i neumorno ispisujući bogo-ugodne i poučne hrišćanske spise.

Skoro dva veka pošto je napisan, *Rečnik pakla* Kolena de Plansija izgubio je nešto od svoje nekadašnje posebnosti i polemičke oštrice, ali i dalje se rado čita, sada kao neodoljiva zbirka priča, crtica i anegdota iz duge istorije ljudske ludosti i paklenih maštarija, većitih i uvek zavodljivih.

R. V.

ŠTEFAN CVAJG: JUČERAŠNJI SVET

BIBLIOTEKA: NOSTRA VITA

PREVOD: ALEKSANDAR TIŠMA

Zahvaljujući Službenom glasniku pred ovdašnjim čitaocima se ponovo nalazi kapitalna i nepravedno zapostavljena knjiga Štefana Cvajga *Jučerašnji svet* u izvanrednom prevodu Aleksandra Tišme. Svedok oba svetska rata i dramatičnih promena u evropskoj i svetskoj civilizaciji, Štefan Cvajg (1881–1942) u svojoj knjizi pažljivo i verno rekonstruiše duh epoha koje su se pred njegovim očima smenjivale – najpre epohe sigurnosti, mira i blagostanja, uspona duha i ideje progressa na razme-

đu vekova, za kojima će uslediti najpre besmislena klanica Prvog a onda i hladna industrija smrti Drugog svetskog rata. Nakon sopstvenog istorijskog iskustva, današnji čitalac neće imati problema da razume Cvajgovu nostalgiju za propuštenim, njegovu rezigniranost i bes, i da ponovi pitanja koja je on postavljao sopstvenom vremenu. "Protiv sopstvene volje postao sam svedok najužasnijeg poraza razuma i najsurovijeg trijumfa brutalnosti u granicama hronike vremena", piše Cvajg u uvodu knjige. "Nikada još jedna generacija – ovo ne beležim s ponosom, već posramljen – nije pretrpela toliki moralni pad sa tolike visine duha, kao naša. U jednom malom

Sarajevo 1914.

intervalu otkada mi je brada počela nicati pa do vremena otkako počinje da mi sedi, u toj jednoj polovini stoleća odigralo se više preobražaja i promena nego inače za deset ljudskih generacija, skoro i previše! – tako oseća svaki od nas. Toliko je različito moje danas od svakog moga juče, moji usponi i moji padovi, da mi se ponekad čini da sam živeo ne jednu samo, već više egzistencija, koje su međusobno potpuno različite." Cvajgov *Jučerašnji svet* ne predstavlja samo zbirku sećanja jednog pronicljivog posmatrača, već i udžbenik istorije koji dekonstruiše njene mehanizme i razotkriva ih u njenim najbesmislenijim pojavnim vidovima.

TEODOR DE VIZEVA: EKSCENTRICI I AVANTURISTI RAZNIH ZEMALJA

BIBLIOTEKA A; EDICIJA: NA PUTU

PREVOD: OLGICA STEFANOVIĆ

Knjiga Teodora de Vizeva (1863–1917), francuskog pisca poljskog porekla, muzikologa i prevodioca, nalikuje na Borhesovu *Sveopštu istoriju beščašća* ili na *Imaginarne živote* Marsela Švoba. U njoj je opisano tridesetak neobičnih sudbina na različite načine bizarnih junaka – od kneza Kropotkina i Kaspara Hauzera do Džejmsa de Kloša, princa Klodviga fon Hoenloa i drugih zaboravljenih osobenjaka iz fusnota istorijskih hronika od XVI veka do autorovog doba. Na osnovu autobiografskih, biografskih, dnevničkih i epistolar-nih izvora, De Vizev je rekonstruisao njihove živote dajući tako pregled jedne paralelne, tajne evropske istorije koja je ako ništa drugo a ono zanimljivija od uobičajenog hladnog svođenja neveselih istorijskih bilansa u kojima obično nema mesta za pojedinačne ljudske sudbine. Na jednom mestu De Vizev je zapisao: "Ima jedna, sigurno ogromna tajna, nikad rasvetljena: to je sama istorija, celokupna istorija, od početka do kraja; bolje rečeno, to je čitava prošlost i čitava sadašnjost ljudskog života. Šta mislimo o najvažnijim i najpoznatijim činjenicama, kad se suočavamo sa hiljadu protivurečnih priča koje nalazimo čak i u svedočenjima savremenika? Kakvu ispravnu predstavu možemo stvoriti o jednom Cezaru ili o jednom Napoleonu, kad ne možemo naći ni dvojicu njihovih biografa koji bi se saglasili o njihovom karakteru, o motivima i prirodi postupaka koje im pripisuju? Svaka istorijska pouzdanost je uzdrmana čim se malo pobliže preispita; i uzalud nastojanje da se to nadoknadi pretpostavkama – pošto pretpostavke, da bi imale neku vrednost, moraju biti zasnovane na poznavanju te ljudske duše koja nam je, nažalost, od svega drugog ponajmanje poznata."

ĐORĐO DE KIRIKO: SEĆANJA IZ MOG ŽIVOTA

BIBLIOTEKA: OKO UMETNOSTI

PREVOD: MILAN KOMNENIĆ

Kao i njegovo metafizičko slikarstvo, Đorđo de Kiriko (1888–1978) bio je samosvojna i neponovljiva ličnost, svesna svog značaja i u potpunosti posvećena svojoj umetnosti. Kiriko je naprosto pisao, mislio i slikao – *drugачije*. Otud je njegova autobiografija, koja se sada po prvi put pojavljuje pred našim čitaocima, tim zanimljivije štivo. U njoj Kiriko pripoveda o svom odrastanju u Grčkoj, životu u Italiji, Francuskoj i Americi, ratnim i mirnodopskim iskustvima, opisuje sopstveni slikarski razvoj, nerazumevanje sredine ali i naličje umetničkih trendova njegovog vremena. On je, naime, iz dna duše mrzeo takozvanu modernu umetnost, i u svojoj autobiografiji koristi svaku priliku da se s njom obračuna, nemilosrdno i zajedljivo. Sezana smatra sprdnjom od slikarstva, Matisa vulgarnim i jadnim pseudoslikarom, a Dalija prezire kao najobičnije mazalo.

Moderna umetnost za Kirika je posledica zavere medio-kriteta, lenština i neznalica, pojava podjednako pogubna po ljudski duh kao što je to bio i nacizam, i odgovorna za opštu kretenizaciju i konačno poniženje same ideje umetnosti koji su nastupili tokom XX veka. On sâm želeo je da slika onako kako je Niče pisao, pokušavajući, kako je govorio, da izrazi ono tajanstveno i snažno osećanje koje je otkrio u Ničevim knjigama: "melanholiju lepih jesenjih dana, u popodnevni-m časovima, u italijanskim gradovima".

Autoportret sa paletom, 1924.

IZ SVIH PRAVACA

“KNJIGE IZ EDICIJE *REČNICI I ENCIKLOPEDIJE SVAKODNEVNOG ŽIVOTA* MOGLE BI BITI PRIMER I NAŠIM AUTORIMA KAKO SE U FORMI REČNIKA MOGU PISATI UZBUĐLJIVE I INTRIGANTNE KNJIGE: STVARI JEDNOSTAVNE, LAKE ZA ČITANJE, A POUČNE I DUHOVITE! DAKLE, JOŠ JEDAN PRIMER DA SE MOŽE NAUČITI NEŠTO OD VELIKOG SVETA, A NE DA DRNDAMO NEBULOZNE TEORIJE I DRŽIMO GOVORANCIJE”

Poznat u prvom redu po svojoj delatnosti u izdavačkoj kući “Gradac”, Branko Kučić u Službenom glasniku uređuje nekoliko zanimljivih edicija: “Nostra vita”, “Mala i velika Peščana knjiga”, “Na putu”, “Okolo umetnosti”, “Rečnici i enciklopedije svakodnevnog života”. Knjige iz ovih edicija povod su našem razgovoru.

Čime se rukovodite pri izboru knjiga koje ćete objaviti u ediciji “Nostra vita”, i odakle ovakav naziv edicije? Zanimljive i provokativne, ove knjige su, kao i ostale iz vaših edicija, izuzetno i grafički oblikovane.

Naziv “Nostra vita” je parafraza iz jednog Danteovog stiha, a sve što je u vezi sa Danteom – simbolično je. Ovo je edicija memoara, biografija i autobiografija. Takve knjige se u velikim kulturama dosta pišu i dosta čitaju. Ali kod nas takve navike ne postoje – ovde se ljudima ili ništa ne događa ili su nezainteresovani za tuđa iskustva, nego žive u svojim ubeđenjima i u svojoj osionosti. Ova edicija je pokušaj da se, pre svega mladim ljudima, pruži mogućnost da nešto nauče ako ne iz svoga iskustva, ono barem iz tuđeg. A što se tiče grafičkog oblikovanja ove edicije, ona je redizajn jedne edicije koja je kod nas u Beogradu izlazila oko 1925. Ovo je na neki način želja da se pokaže da su nam knjige bolje izgledale pre osamdeset godina nego danas. Naši dizajneri se danas oslanjaju na opremu knjiga petparačke literature koja dolazi uglavnom sa Zapada. Kada uđete u našu knjižaru, kao da ste otišli na

šabački vašar. A imamo najmanje deset likovnih i dizajnerskih škola i akademija.

U “Peščanoj knjizi” i “Maloj peščanoj knjizi” objavljujete esejistiku, u rasponu autora od Ernsta Jingera do Džona Zerzana. Ove knjige, pored ostalog, pokazuju da se o svom vremenu može misliti i govoriti drugačije, izvan predvidljivog i ukalupljenog. Ovo se odnosi i na ediciju “Okolo umetnosti”, posvećenoj likovnim umetnostima – izbor izuzetnih autora s karakterističnim “pogledom iskosa” na temu o kojoj govore. Šta ove knjige danas mogu da ponude ovdašnjim čitaocima?

Prve dve edicije – majka i njena kćerka – urednički su pokušaj da se na neki način prevaziđu pomodarstvo i uniformisano mišljenje. Hoću da kažem da smo kao kultura skloni da se u određenom periodu priklonimo jednom mišljenju koje je uglavnom uvezeno iz belog sveta na potpuno nekritičan način, i da ga deljemo dok ne postane potpuno izlizano i izraubovano. Tako je bilo, na primer, sa strukturalizmom ili postmodernizmom. Pokušavam da suprotstavim ideje koje dolaze iz svih misaonih pravaca. Na primer, da u isto vreme objavim jednog Mereškovskog, koji je početkom prošlog veka napisao vrlo uzbudljivu knjigu o uticaju Đavola na Gogolja (inače, ove godine ceo kulturni svet slavi dvesta godina od njegovog rođenja) i, recimo, ovde gotovo nepoznatog Džona Zerzana, koji govori

o potrebi da se čovek u ovom dobu tehnologije osvrne na “divlju misao” čovečanstva koja bi, budući da u civilizaciji sve kruži, mogla biti rešenje za uspon beznačajnosti u savremenom svetu.

Takođe sam pokrenuo i seriju antologija eseja, književnog roda koji je zapostavljen, a koji je uvek bio sublimacija najdelikatnijeg izraza i mišljenja. Do sada su izašle dve takve antologije – poljskog i nemačkog eseja – a uskoro će izaći i mađarskog. U ovim antologijama su zastupljeni najveći pisci tih književnosti.

Napisali ste da knjige iz edicije “Na putu” predstavljaju doprinos ponovo pronađenoj želji za putovanjima, uprkos televiziji i internetu.

Ima li šta uzbudljivije od čitanja putopisa!? Pogotovo kada ih pišu obrazovani i maštoviti ljudi. Onda to nije puko opisivanje onoga šta se vidi iz voza. Sve knjige koje su izašle u ovoj ediciji istinski su uzbudljive. Čuvena Harerova (a on je bio nemački arheolog) knjiga *Sedam godina na Tibetu* prevedena je na pedesetak jezika i čita se kao totalna avantura zasnovana na istini; to je knjiga iz koje se može mnogo naučiti o čudesnom svetu Tibetanaca. Knjiga *Prokleti Toskanci* Kurcija Malapartea (napisao *Kožu i Kaput*) jeste istorija toskanske kulture – koja je dala velike umove čovečanstva – pisana duhovito, ironično i otkaćeno. *Ekscentrici i avanturisti raznih zemalja* jeste knjiga portreta nekolicine osobenja-ka koja bi mogla da prodrma svet

prezasičen dosadom i malodušnošću. Uskoro će izaći čuvena knjiga D.H. Lorenza *Italija* (on je napisao *Ljubavnika Ledi Četerli*), veličanstveno delo velikog pisca i stiliste.

Recite nešto o zanimljivoj biblioteci koju uređujete, “Rečnici i enciklopedije svakodnevnog života”.

Nisu to rečnici i enciklopedije u klasičnom smislu – pre bi se moglo reći da su u njima odrednice inventivne i duhovite priče zasnovane na kreaciji pre nego na šturim egzaktnim podacima. Preuzeli smo jednu takvu seriju od francuskog izdavača Plon (postoji već 150 godina) koja se zove *Rečnici zaljubljenika u...* Autori tih rečnika su eminentni stručnjaci (često francuski akademici), pisci i naučnici. Izašli su *Rečnik zaljubljenika vina* Bernara Pivoa (autor čuvenih TV emisija “Apostrofi”), zatim *Rečnik zaljubljenika u Grčku* Žaka Lakarijera (heleniste i pisca) i *Rečnik pakla* Kolena de Plensija, u kome je reč o paklenim zamislima i ludostima paganskog i hrišćanskog sveta. U pripremi su *Rečnik zaljubljenika u Južnu Ameriku* Marija Vargasa Ljose, zatim *Rečnik zaljubljenika u mačke*, *Rečnik tela* i *Rečnik kiše*. Ove knjige bi mogle biti primer i našim autorima kako se u formi rečnika mogu pisati uzbudljive i intrigantne knjige: stvari jednostavne, lake za čitanje, a poučne i duhovite! Dakle, još jedan primer da se od velikog sveta nešto može naučiti, a ne da drndamo nebulozne teorije i držimo govorancije.

Nova knjiga našeg istaknutog publiciste i novinara Slavoljuba Đukića (1928) *Političko groblje* predstavlja njegovu "ličnu istoriju". Reč je o knjizi autobiografskog karaktera u kojoj se mešaju lične uspomene, portreti savremenika i svedočenja o burnim istorijskim događajima kojima je kao učesnik ili novinar prisustvovao. "Takoreći sam sve proživio (i nadživio)", kaže na jednom mestu u knjizi Slavoljub Đukić, dajući sažeto sadržaj i razloge zbog kojih je ovu knjigu napisao, "od nemačke okupacije Srbije do sloma Titove Jugoslavije i Miloševićeve Srbije. Gledao sam na va-

ljevskoj pijaci vešanje Stjepana Steve Filipovića, doživio nemačku okupaciju, sretao partizane i četnike, kao šesnaestogodišnjak otišao u rat, učestvovao u oslobođenju Beograda 1944, prošao pakao Sremskog fronta, sve do Trsta, proveo u novinarstvu više od pola veka, prisustvovao krupnim događajima i poznao mnoge aktere jugoslovenske i srpske drame u drugoj polovini prošlog veka. Osetio sam potrebu da se vratim na ovaj put i ispričam svoju životnu priču kroz presudne istorijske događaje čiji sam bio svedok ili učesnik i kroz crtice o brojnim javnim i političkim ličnostima koje su uticale na te događaje i obeležile drugu polovinu XX i prvu deceniju XXI veka. To je sadržaj ove knjige."

ANTOLOGIJA NEMAČKOG ESEJA

PRIREĐIVAČ: DRAGAN STOJANOVIĆ

BIBLIOTEKA A

EDICIJA: PEŠČANA KNJIGA

Sastavljena od strane našeg vrhunog poznavaoца nemačke kulture Dragana Stojanovića, *Antologija nemačkog esaja* je zbirka ogleда nemačkih autora XX veka, data u širokom rasponu tema i autora, od Fon Hofmanstala, Šemberga i Benjamina, preko

Tomasa i Hajnriha Mana, Kurcijusa, Brehta, Bekmana, Hane Arent, Jingera i Hajdegera, do Adorna, Finka, Jensa i Rasingera. Knjiga je podeljena na tri dela – u prvom su eseji o književnosti, u drugom o umetnosti u širem smislu, a u trećoj o istoriji, filozofiji i politici. "Svakako, moguće je bilo pokušati da se izaberu ugledni autori koji govore o važnim temama u određenom periodu", kaže priređivač u pogovoru. "Ovde je to ograničeno, što se autora tiče, na dvadeseti vek, a što se tema tiče, ograničenja te vrste nisu postojala. Ako je već reč o nemačkoj kulturi, važno je bilo da se 'iz nemačkog ugla', bolje reći iz pera nekog nemačkog autora, čuje nešto o Wagneru i Helderlinu, ali i o Vergiliju, Servantesu, Čehovu ili, recimo, Žorž Sand; a već, razume se, važno je bilo pokazati kako iz tog i takvog ugla izgledaju neke od mnogih večnih tema koje se, uostalom, uprkos svojoj nezaobilaznosti i 'večnosti' ne pojavljuju uvek, niti na isti način, ma koliko da se široko sagleda duhovni prostor koji zauzimaju pojedini autori jednog doba."

ĐORĐE MARKOVIĆ KODER: *NAČALA*

PRIREDILI: SAVA DAMJANOV I VESNA

MALBAŠKI-PUPOVAC

BIBLIOTEKA: KNJIŽEVNE NAUKE

KOLEKCIJA: NOVA SRPSKA KNJIŽEVNOST – XIX VEKA

Đorđe Marković Koder (1806–1891), autor *Romoranke*, naš je najoriginalniji, najčudniji i najtajanstveniji pesnik. U nedostatku boljih određenja, njegovo delo se smatra ranom pretečom modernizma, avangarde i postmodernizma u srpskoj književnosti. Zaljubljen u sim-

bole, snove, mitologiju, fantastiku i jezik, ovaj učitelj mačevanja, poliglota, ezoteričar i svetski putnik ostvario je poetsko delo koje i vek i po pošto je nastalo nije izgubilo ništa od svoje mutne sugestivnosti i snage. U knjizi *Načala*, koju su priredili Sava Damjanov i Vesna Malbaški-Pupovac, nalaze se skupljene Koderove kratke prozne forme. One su date u obliku rečnika čije su odrednice ispisane zaumnim jezikom koji ne govori već *romori*, koji se ne čita već *osluškuje*. U čitačevom sluhu i njegovoj spremnosti na putovanje u najmračnije lavirinte jezika i značenja krije se ključ kojim se Koderova poezija odgoneta. Na primer, pod odrednicom "Troilo", u *Načalima* stoji: "Troilo, dobro je, istinito je, i pravo je, da se Mati više na Zemlji ne pati, već da zalidne Dance od *Trotrube* i saviya sve izpete znake, što u vistiru zrakolišu, i vreme je da joj suze sišu."

PRAVNA BIBLIOTEKA

Iz naše edicije "Komentari zakona" preporučujemo

KOMENTAR ZAKONA O BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA

Prof. dr Milan Vujanić, prof. dr Krsto Lipovac, Stojadin Jovanović, Dragomir Milojević

Usvajanjem novog ustava stvoreni su uslovi za donošenje zakona koji će na zaokružen način urediti bezbednost saobraćaja u Srbiji. Zakon o bezbednosti saobraćaja stupio je na snagu 10. juna 2009. godine, a primenjivaće se od 10. decembra 2009. On je usklađen sa Evropskom konvencijom o saobraćaju i savremenim zahtevima i promenama u zakonodavstvu zemalja Evropske unije. Autori ovog komentara su vodeći stručnjaci saobraćajnog prava.

KOMENTAR ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Prof. dr Borivoje Poznić

Knjiga je rezultat autorovog višedecenijskog bavljenja građanskim procesnim pravom. U njoj se posebna pažnja poklanja uporedno-pravnim iskustvima i savremenim intencijama i rešenjima u oblasti parničnog postupka. Ovaj komentar je nezaobilazna literatura za sve koji se teorijski ili praktično bave građanskim procesnim pravom.

KOMENTAR ZAKONA O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ POMOĆI

Momčilo Grubač, Goran P. Ilić, Miodrag Majić

Ovim komentarom kodifikovana je, pored Komentara Zakonika o krivičnom postupku, oblast krivičnog procesnog prava i dat je doprinos razvoju međunarodne krivičnopravne pomoći. Pored komentara novog Zakona knjiga sadrži i jedan broj odabranih konvencija i ugovora iz oblasti međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima.

ЈП Службени гласник расписује конкурс ЗА НАГРАДУ „ДЕСИМИР ТОШИЋ“

НАГРАДА СЕ ДОДЕЉУЈЕ У ДВЕ КАТЕГОРИЈЕ:

- за најбољу књигу објављену у 2009. години из области публицистике,
- за најбољу колумну, фељтон или серију текстова који су у штампаним или електронским медијима објављени у 2009. години.

О ДОБИТНИЦИМА НАГРАДЕ ОДЛУЧИВАЋЕ ЖИРИ У САСТАВУ:
Драгољуб Жарковић, председник, проф. др Младен Лазић
и доц. др Душан Павловић

Номиновано дело, чија је тема од значаја за политички, културни, привредни, односно свеукупни друштвени живот Србије, треба да изражава личан и независан став аутора, упечатљив и без идеолошке или друге острашћености и искључивости, и да доприноси развоју демократског јавног мњења у земљи. За награду могу да конкуришу појединац или група за заједничко дело, објављено први пут у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. године. Публицистички радови у ширем смислу, односно монографије, мемоари, историјски романи и слично не могу конкурисати за награду.

ИМЕНА ДОБИТНИКА НАГРАДЕ БИЋЕ ОБЈАВЉЕНА НА СВЕЧАНОСТИ 19. ФЕБРУАРА 2010. ГОДИНЕ.

За најбољу књигу у области публицистике додељује се новчана награда у износу од 240.000, 00 динара.

За најбољу колумну, фељтон или серију текстова у штампаним или електронским медијима награда је штампање књиге аутора награђених текстова у издању ЈП Службени гласник.

ПРИЈАВА НА КОНКУРС ТРАЈЕ ДО 31. ДЕЦЕМБРА 2009. ГОДИНЕ. Радове слати на адресу ЈП Службени гласник, Краља Милутина 27, са назнаком: за награду „Десимир Тошић“. Пријављени радови се не враћају.

ČASOPISI

TFT

Časopis TFT u novom broju donosi tekstove o tipovima filmskog izlaganja, omladinskom filmu koji je ponovo u žiži, izazovima krize, odbrani glume, umetnosti muzičkog spota. Pored intervjua sa Kenom Raselom, tu su i tekstovi o filmskim ulogama Stanislava Ignacija Vitkjeviča, socijalnoj geografiji Majka Lija, ženskim likovima u komedijama Bilija Vajldera, emocionalnom striptizu Džerija Springera, filmskom opusu Gorana Markovića. U novom TFT-u su još i prilozi o filmteretu – čudesnom carstvu bliske budućnosti čija se moć za sada ne može valjano ni naslutiti, o festivalu u Monte Karlu koji se već četrdeset devet godina bavi enigmom šta je „suština“ televizije, o filmu *Čekaj me, ja sigurno neću doći* i još niz oglada, analiza i promišljanja iz oblasti teatra, filma i televizije. Za TFT pišu Vladimir Đurđević, Miroslav Momčilović, Hrvoje Turković, Branislava Džunov, Boro Drašković, Zoran Đerić, Danica Pajović, Uglješa Šajtinac, Dimitrije Vojnov, Vladimir Jevtović, Jordan Cvetanović, Jovan Ćirilov, Dinko Tucaković, Marko Sopić, Ivana Stepanović, Marina Milivojević-Mađarev, Tamara Baračkov, Vladimir Đurić Đura, Goran Gocić, Ana Janković-Piljić, Ivan Velisavljević, Milorad Milinković, Sali Saliji.

IZAZOVI EVROPSKIH INTEGRACIJA

Tema novog broja časopisa „Izazovi evropskih integracija“ bavi se problemom nacionalnog identiteta i kulturne politike u procesu evropskih integracija. Za novi broj kompozitorka Isidora Žabeljan je napisala tekst o visokoj umetnosti kao osobnosti srpskog identiteta koja garantuje ravnopravnost u vremenu evropskih integracija, Radovan Bigović o odnosu crkve prema problemu ljudskih prava, a Zorica Tomić je razmatrala pitanje kulturne politike i identiteta. Istoričar Predrag J. Marković se bavio odnosom Srbije i Evrope u kulturnom ključu, a Nikola Samardžić o monopolu kolektivizma i aktuelnim kulturnim dilemama. Tu su još i prilozi Dragane Kanjevac i Saše Gajića koji se bave odnosom nacionalnog i evropskog identiteta i tekst Lole Stamenković o kulturnoj politici Evropske unije čiji je cilj promovisanje i oblikovanje Evrope kao multikulturne zajednice.

ZIP

Tema decembarskog broja pravno-ekonomskog magazina „ZIP – Zakoni i propisi“ jeste „Nova mreža pravosudnih organa u Srbiji“, odnosno re-

formisano pravosuđe koje bi trebalo da startuje od Nove godine. Za ZIP o novom zakonu o upravnim sporovima govori Vladana Jokić, pomoćnik ministra za državnu upravu i lokalnu samoupravu, a Radovan Ristanović, direktor Inspektorata za rad Srbije o uticaju ekonomske krize na rad „na crno“. U redovnim rubrikama nalaze se odgovori čitaocima na pitanja o primeni pojedinih propisa, zatim kako Narodna banka Srbije namerava da unapredi prinudnu naplatu s računa klijenta, saveti kako pregovarati pri javnim nabavkama, kao i najvažnija značajnih promena carinskih propisa u 2010. godini.

196 ГОДИНА У СЛУЖБИ ГРАЂАНА И ПРИВРЕДЕ

ПРЕТПЛАТА ЗА 2010. ГОДИНУ ПОД НАЈПОВОЉНИЈИМ УСЛОВИМА

За све наше кориснике који се претплате на штампано издање „Службеног гласника РС“ одобравамо **попуст од 50%** за претплату на електронско издање „Службеног гласника РС“

1. **ШТАМПАНО ИЗДАЊЕ „СЛУЖБЕНОГ ГЛАСНИКА РС“ = 29.800,00 РСД**
2. **ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАЊЕ „СЛУЖБЕНОГ ГЛАСНИКА РС“ = 28.000,00 РСД**
3. **ЕЛЕКТРОНСКА РИЗНИЦА „СЛУЖБЕНОГ ГЛАСНИКА РС“ (on-line правна база доступна 24 сата, прегледна и систематизована по областима с могућношћу лаког и брзог претраживања) = 74.000,00 РСД**

ПРОМОТИВНА ПОНУДА ЗА СВЕ УПЛАТЕ ДО 31. 12. 2009.

- ШТАМПАНО ИЗДАЊЕ „Службеног гласника РС“ = 27.565,00 РСД
- ЕЛЕКТРОНСКА РИЗНИЦА „Службеног гласника РС“ = 55.500,00 РСД
(цене с ПДВ-ом и ПТТ трошковима)

Будите на извору проверених и поузданих информација о усвојеним законима, одлукама и осталим прописима Народне скупштине и Владе Републике Србије!

НОВО ЗА ПРЕТПЛАТНИКЕ!

Од 1. јануара 2010. КОРИСНИЧКИ СЕРВИС Службеног гласника биће вам на услузи позивом на тел. 011/ 30 60 300 или преко електронске поште servis@slglasnik.com.

WWW.SLGLASNIK.COM

ОДЕЉЕЊЕ ПРЕТПЛАТЕ – ЈП Службени гласник, Јована Ристића 1, тел.: 011 30 60 369, 30 60 359, 30 60 377, факс: 011 30 60 571, 36 29 690, и-мејл: pretplata@slglasnik.com

SAD

OBAMIN RAT

U trenutku kada velika većina Amerikanaca ne strahuje od terorizma, već od gubitka posla i krova nad glavom, i kada rat u Avganistanu odobrava tek tesna većina, predsednik Barak Obama je morao nekako da obrazloži da je nastavak rata vredan američkih žrtava. Morao je da ubedi konzervativce u to da je dovoljno čvrst i odlučan, a demokrate da zna kada je vreme za povlačenje

>>

FOTOGRAFIJE: REUTERS

POVRATAK U KOVČEGU: Predsednik, vrhovni komandant i dobitnik Nobelove nagrade za mir Barak Obama

Za "Vreme" iz Amerike

Nakon višemesečnog preznjavanja, analiziranja i savetovanja oko novog kursa rata u Avganistanu, američki predsednik Barak Obama obelodanio je svoju strategiju pred pomalo skrušenim pitomcima elitne vojne akademije West Point. Na ovom istom mestu je Obamin prethodnik Džordž Buš Junior sedam godina ranije hvalisavo poručio: "Naš rat protiv terora tek je započeo, ali je u Avganistanu otpočeo dobro." Rat u Avganistanu počeo je pre osam godina sa stotinak komandosa i specijalaca. Za svega nekoliko meseci, na avganistanском poprištu biće preko 100.000 američkih vojnika (i oko 40.000 vojnika iz zemalja članica koalicije), to jest trostruko više nego kada je Obama preuzeo dužnost vrhovnog komandanta.

Zato je i Obamin dugo očekivani govor, održan svega desetak dana pre nego što će u Oslu primiti Nobelovu nagradu za mir, zvučao manje kao poziv u boj, a više kao poziv da se "ovaj rat uspešno privede kraju". U njemu nije bilo ničeg čerčilovskog ("krv, suze i znoj"), niti je izbliza nalik ratnom pokliču koji je svojevremeno uputio Džon Kenedi: "Neka svaki narod zna, bilo da nam želi

dobro ili zlo, da ćemo platiti svaku cenu, podneti svaki teret, nositi se sa svom teškoćom, podržati svakog prijatelja, suprotstaviti se svakom neprijatelju, da osiguramo opstanak i uspeh slobode." Umesto toga, govor je bio mlak i pun protivurečnosti, Obama nikada nije delovao tako neubedljivo, lišen svakog idealizma i magije kojom je do sada nadahnjivao mase. Ako je za utehu, u njemu nije bilo ni ničega bušovskog – ni pomena o oslobodilačkoj borbi, širenju i izgradnji demokratije. Reč pobeda nije nijednom pomenuta, a "rat protiv terora", što je bila Bušova omiljena kovanica, nije u upotrebi u novoj administraciji. No, ima ironije u činjenici da Obamina strategija neodoljivo podseća na Bušovu strategiju u Iraku iz 2007. godine, kada je slanjem novih trupa pokušao (i uspeo) da preokrene situaciju na terenu, čemu se Obama kao senator izričito protivio.

RATNI CILJ: Američki predsednik je obnarodovao odluku da u Avganistan pošalje dodatnih 30.000 vojnika, ali sa "usko definisanim ciljem": da onemoguće Al kaidi da u zemlji nađe utočište, da talibane koji su u usponu izbaci iz ravnoteže i da ojača avganistanske snage bezbednosti do mere u kojoj će biti u stanju da kontrolišu teritorije koje danas zasedaju pobunjenici. Obama

je prva povlačenja trupa odmah najavio za jul 2011. "Neki zahtevaju dramatičniji i dugoročniji ratni napor – u kome ćemo biti posvećeni izgradnji nacije tokom čitave decenije. Odbacujem takav put, jer to ne možemo da ostvarimo po ceni koja je za nas razumna, niti je to za očuvanje naših interesa neophodno", izjavio je Obama i dodao: "Nacija čija me izgradnja zanima jeste ova naša." S druge strane, Obama je odagnao poređenja rata u Avganistanu sa onim u Vijetnamu, koja se u poslednje vreme sve češće čuju i to iz redova demokrata. "Avganistan je Vijetnam" i "groblje imperija" danas u horu ponavljaju mahom Obamine pristalice, koje su sada razočarane saznanjem da brzo povlačenje iz Avganistana nije na dnevnom redu. Raspoloženje među demokratama je možda najbolje sažeo Hauard Berman, predsednik spoljnopolitičkog odbora u predstavničkom domu: "Više nisam sklon zatrčavanju u rat kao nekada." To nije više ni potpredsednik Džozef Bajden, koji je kao dugogodišnji predsednik senatskog odbora za spoljne poslove izgradio reputaciju jastreba među demokratama. Tokom višemesečne debate koju je predsednik vodio sa saradnicima u potrazi za delotvornom strategijom za rat koji je nekada među demokratama

smatran ispravnim, za razliku od onog u Iraku kome se Obama protivio od samog začeta, Bajden je najglasnije zagovarao da se iz Avganistana treba povući što pre.

NEUBEDLJIV: Obama je u govoru pokušao da ne zvuči ni preterano ratoborno niti pak previše miroljubivo, naglašavajući da je uspeh u Avganistanu od vitalnog interesa za SAD uz podsećanja kako je sve počelo i nagoveštaj mračnog scenarija, ukoliko se Al kaidi u Avganistanu i Pakistanu ne stane na put. "Znamo da Al kaida pokušava da se domogne nuklearnog oružja i sve nam govori da bi ga oni i upotrebili." Ako je govor i zvučao pomalo neubedljivo, to je zato što je Obama njime morao da pridobije mnogo širu i šarolikiju publiku od one koje se okupila na Vest Pointu da ga vidi i čuje. Njegov auditorijum se prostirao na više kontinenata. Skeptike u sopstvenim redovima, a naročito Kongres, koji odlučuje o novčanoj podršci za poduhvat, morao je da ubedi da američka intervencija u Avganistanu neće biti beskraja. Ili, kao što je rekao novinarima

"Njujork tajmsa": "Nemam nameru da narednih osam godina obilazim ranjenike po vojnim bolnicama." Morao je da ubedi konzervativce u to da je dovoljno čvrst i odlučan, a demokrate da zna kada je vreme za povlačenje. U trenutku kada rekordan broj njegovih sunarodnika ne strahuje od terorizma, već od gubitka posla i krova nad glavom, i kada rat u Avganistanu odobrava tek tesna većina, Obama je morao da pruži čvrsta uveravanja da je nastavak rata vredan te žrtve, mada bi mnogi radije da se makar deo od 30 milijardi dolara, koliko SAD godišnje troši na rat u Avganistanu, potroši kod kuće. Morao je da pridobije i saveznike u NATO-u da istraju u podršci i da pošalju dodatne trupe. Da najavi početak kraja, ali da istovremeno ubedi lidere u Avganistanu i Pakistanu da ih neće ostaviti na cedilu.

Nedorečenosti u Obaminom govoru su u televizijskim programima pokušali da popune njegovi najbliži saradnici – sekretar za odbranu Robert Gejts, šefica diplomatije Hilari Klinton, savetnik za nacionalnu

bezbednost Džim Džons, specijalni izaslanik za Avganistan i Pakistan Ričard Holbruk, načelnik združenog generalštaba general Majk Malen, komandant snaga na terenu Stenli Mekristal... Oni su objasnili javnosti da jul 2011. ne znači kraj rata, već početak tranzicije, do kada bi, uz pojačanje od preko 30.000 vojnika na terenu, uspesi trebalo da budu vidljivi. Niko nije govorio o potpunom porazu talibana, i pretvaranju Avganistana u Francusku, čvrstu demokratiju sa jakim centralnom vlašću očišćenom od korupcije, ali da bi do tog roka vlada u Kabulu morala da bude u stanju da se odupre daljoj talibanizaciji zemlje i da građani osećaju boljitak. Mnogo toga, međutim, zavisi od volje avganistanskih i pakistanskih vlasti da podnesu deo tereta. Merilo uspeha ostalo je i dalje nejasno. Upitan jednom šta podrazumeva pod uspehom u ratu u Avganistanu, Holbruk je lakonski odgovorio: "To vam je isto kao sa pornografijom, prepoznaćete je kad je vidite."

LOŠE I GORE OPCIJE: Kada kaže da odluku nije doneo lako, Obami ovoga puta treba verovati na reč. Istraživački timovi "Njujork tajmsa" i "Vašington posta" objavili su opširne izveštaje o mukotrpnom, višemesečnom procesu iz koga se ispilila strategija. Na bezbrojnim sastancima svoje saradnike je neprekidno gonio da postavljaju teška pitanja, i da na njih daju odgovor. Njegov prethodnik se svojevremeno hvalio da se prilikom odluka "ne oslanja na knjige i udžbenike, nego na instinkt". Amerika danas ima jednog sasvim drugačijeg predsednika, kome je vrlo brzo postalo jasno da u ratu u Avganistanu nema dobrih opcija, samo loših i gorih. Svestan svih ograničenja, Obama nije želeo ni beskonačan rat, ni hitro povlačenje, niti status kvo. Ugledni spoljnopolitički komentator Farid Zakarija možda je nabolje sažeo Obaminu tamnovilajetsku dilemu: "Obama je u potrazi za postimperijalnim rešenjem u jeku imperijalne krize". Predsednik se na kraju opredelio za alhemijску formulu od koje se u političkom smislu neće nimalo obogatiti. Ako su delovi njegove strategije za Avganistan i dalje nejasni, kao i izgledi za njen uspeh, jasno je jedno: Rat u Avganistanu za Obamu nije više samo deo zaostavštine prethodne administracije. Prošle nedelje je pred zabrinutim očima kadeta, ali i celog sveta, preuzeo odgovornost za rat. Rat u Avganistanu je od sada, pa nadalje, Obamin rat.

×

DUŠKA ANASTASIJEVIĆ

>> "AVGANISTAN JE VIJETNAM" I "GROBLJE IMPERIJA"
DANAS U HORU PONAVLJAJU MAHOM OBAMINE
PRISTALICE, KOJE SU SADA RAZOČARANE ŠTO BRZO
POVLAČNJE IZ AVGANISTANA NIJE NA DNEVNOM REDU

IGRA MAČKE I MIŠA: Najtraženiji terorista na svetu

VAŠINGTON

Gde li je taj Bin Laden

EXAMINER

Vilijem Skorsdejl

Američki savetnik za nacionalnu bezbednost Džejms Džouns izjavio je juče na televiziji CNN u emisiji "Stanje nacije" kako veruje da se najtraženiji terorista Osama bin Laden krije "negde u Severnom Vaziristanu", provinciji u Avganistanu, i da se polako povlači prema granici ka severnom delu Pakistana. Pomenuti zvaničnik je tom prilikom podvukao važnost hvatanja Bin Ladena, rekavši da je krajnje vreme da se sazna da li je "ovaj čovek koji predstavlja ono što Al kaida jeste opet u bekstvu, ili je zarobljen ili ubijen".

Za sve ove godine Bin Laden nije mnogo morao da koristi svoju pamet dok se krio, budući da su ga uvek kritični Dik Čejni i ostatak Bušove administracije zapravo puštali da beži u zamenu za mnogo lukrativniji borbeni front u Iraku. Robert Gejts, sekretar za bezbednost u Bušovoj administraciji, rekao je juče da misli da je "prošlo mnogo godina". I dobro, gde je Osama bin Laden? Da li je zaista toliko teško pronaći čoveka koji rukovodi međunarodnom terorističkom organizacijom? Gde se skrivao? U decembru 2001. godine Bin Laden je nesumnjivo bio van domašaja američkih snaga u planinama Tora Bora u istočnom Avganistanu; vojska je donela ključnu odluku da ne ide u potragu za njim sa velikom silom. Tri godine kasnije, pakistanska vojska je započela tromesečnu ofanzivu duž granice sa Avganistanom što je, prema rečima predsednika

Pakistana Perveza Mušarafa, bila izuzetna prilika za hvatanje teroriste; trag se ohladio, ništa se nije desilo. U julu 2005. godine šef CIA Porter Gos izjavio je da ima "sjajnu ideju" o tome gde obitava Bin Laden, ali je nije elaborirao; sve je ostalo samo na priči. Devetog januara 2006. Majkl Leden, neokonzervativac blizak Bušovoj administraciji, piše da je "prema poverljivim izvorima iz Irana Osama bin Laden najzad napustio ovaj svet sredinom decembra"; koliko znamo, nije. Početkom septembra sledeće godine, stručnjak za borbu protiv terorizma Ričard A. Klajk spekulirao na osnovu nedavnog video-snimka i zaključuje da izgled brade na snimku ukazuje na to da se Bin Laden ranije obrijao kako bi se umešao u neku drugu muslimansku zajednicu!

Tokom prošlogodišnje predsedničke kampanje kandidat za predsednika senator Džon Mekejn izjavio je da mu je poznato gde se nalazi Bin Laden i da zna kako da ga uhvati. Istina je da je Bušova administracija puštala Bin Ladena da ide gde hoće, a sada ljudi poput Čejnija kritikuju Obamini administraciju što ne uspeva da mu uđe u trag. Možda će sada Obami poći za rukom da najzad ostvari ono što Čejniju nije uspelo, da uhvati Osamu bin Ladena.

Međutim, republikanci žele da on u tom svom namenu propadne.

BUKUREŠT

Baseskuova harizma

ROUMANIE

Rumunija je dobila predsednika Trajana Baseskua, koji je osvojio 50,33 odsto glasova i time pobedio protivnika na izborima Mirčea Geana (49 odsto). Tako je saopštila Centralna izborna komisija. Drugi krug izbora je ocenjen kao regularan, ali ponovljene optužbe o neregularnostima u prvom krugu moraju biti ispitane, stoji u saopštenju OEBS-a. Rezultati koje je izborna komisija saopštila još nisu konačni i moraju se uzeti u obzir optužbe o navodnoj izbornoj prevari na određenim biračkim mestima.

Ovo su prvi predsednički izbori od ulaska Rumunije u Evropsku uniju 2007. godine i teške finansijske krize. Pre izbora, mnogi analitičari sumnjali su da će stopa izlaznosti biti veća od 50 odsto zbog nezadovoljstva građana političkom elitom, ali to se nije desilo – proradila je izborna mašinerija Mirčea Geana (za koju se tvrdi da je najbolja) i harizma predsednika Trajana Baseskua. Predsedničke izbore pratio je referendum o smanjenju broja odbornika u parlamentu koji je raspisao Basesku, znajući da građani imaju jak otpor prema svojim predstavnicima u parlamentu. Ovo je bila jedna od najžešćih izbornih trka ikada održanih u Rumuniji u kojoj je, može biti, presudilo to što birači osećaju naklonost prema Baseskuovom krstaškom ratu protiv korupcije.

Rumuni su glasali sa nadom da su pronašli rešenje za izlazak iz ekonomske krize, reformu pravosuđa i prevazilaženje krize vlasti što je dovelo do odlaganja gotovo sigurnog MMF-ovog zajma. Upravo zbog toga što je 20 milijardi evra namenjenih oporavku Rumunije od svetske ekonomske krize moralo biti odloženo zbog pada vlade levog centra u oktobru, MMF i EU pažljivo su nadgledali izbore. Izabrani predsednik odigraće ključnu ulogu u procesu državne reforme, počevši od naimenovanja novog premijera.

Izborni rezultati pokazuju da razlika između Trajana Baseskua i kandidata Socijaldemokratske stranke (PSD) Mirčea Geana iznosi 70.048 glasova, prema zvaničnim, ali ne i konačnim rezultatima. Dnevne novine "Gardijanul" ocenjuju da Basesku i njegova Nacionalnoliberalna strana iznova ulaze u svoj politički feud, u kome će PSD imati priliku da sprovede novu kampanju o izbornoj krađi i prevarama.

Kapitalizam u Rumuniji je pretrpeo mnoge promene u ekonomiji, doživeo je modernizaciju industrije, ali nije uspeo da stvori lokalne lidere dovoljno

POBEDNIK: Predsednik Trajan Basesku

jake na regionalnom i kontinentalnom nivou. Dva-
deset godina posle pada komunizma, Rumuni-
ja se suočila sa oduševljenjem zbog održavanja
prvih slobodnih izbora, sukobom sa rudarima u
glavnom gradu, masovnom privatizacijom, ban-
krotstvom banaka i građanstvom koje je prešlo u
privatan sektor, ekonomskim sunovratom, fiskal-
nim eksperimentima i ulaskom u Evropsku uniju.
U jednom trenutku imali smo procvat ekono-
mije sa stopom od devet odsto godišnjeg rasta i pad
vrednosti lokalne valute leja, političku krizu i naj-
zad, gadnu recesiju.

U svim tim usponima i padovima Rumunija je
uvek uspevala da se "restartuje" i krene sa nekog
višeg nivoa na kome je kapitalizam sporo, ali si-
gurno osvajao pobede na terenu: sa svakom ve-
ćom privatizacijom i multinacionalizacijom tržišta
privatni sektor je postajao sve snažniji i sve važni-
ji za ekonomiju zemlje. Prvih sto najvećih rumun-
skih kompanija ostvarilo je profit od 55,7 milijar-
di evra, a to su: Petrom, najveća firma u zemlji, i
Orindž, najveći operator mobilne telefonije (dele
prvo mesto), i Proprietatea fond. Prema izvešta-
ju "Biznis standarda", više od pola miliona rumun-
skih kompanija u 2008. godini uspešno posluje u
industriji, građevinarstvu, trgovini i sektoru usluga.
Međutim, javni dug Rumunije je prema izveštaju
MMF-a porastao sa 138,2 na 140.09 milijardi evra
od septembra do kraja oktobra.

TEHERAN

Nervoza države zbog studenata

TIME

ROBIN RAJT

U ironičnom obrtu događaja, umesto proslave tri-
desete godišnjice studentskog preuzimanja ame-
ričke administracije, dogodio se studentski protest
širom zemlje sa sasvim drugačijim ciljem – pobu-
na protiv vlade. Već tri decenije studenti se sva-
kog 4. novembra okupljaju da obeleže dan kada
se gomila radikalnih studenata – sadašnji Centar
za obuku Revolucionarne garde i Muzej – suprot-
stavila najvećoj svetskoj sili. Tog dana 1979. godi-
ne, studenti su zarobili 52 američkih diplomata i
držali ih u zarobljeništvu 444 dana. Režim Irana
je dugo podržavao ovu manifestaciju, zvanično je
nazivajući Danom studenata i darujući studente i
đake neradnim danom.

Studenti su još prošle godine paradirali ulicama
uzvikujući antiameričke slogane i paleći sliku ta-
dašnjeg predsednika Džordža Buša. Za mnoge
iranske studente danas američko pitanje nije više
aktuelno. Ove godine je opozicija pozvala iranske
studente da se okupe ispred ambasade i da uzvi-
kuju parole protiv kontroverznog predsednika Ma-
hmuda Ahmadinežada i vrhovnog verskog vođe
ajatolaha Alija Hamneija.

Jedina svetska moderna teokratska država je oči-
gledno vrlo nervozna. Režim je prošle nedelje na-
javio da će mobilisati tri miliona svojih pristalica
i paramilitarne snage da se suprotstave studen-
tima koji imaju nameru da proslavu godišnjice

pretvore u demonstracije protiv vlasti. Na sve to,
ajatolah Hamnei je dobio da će se svako ko po-
stavi pitanje o regularnosti izbornih rezultata tre-
tirati kao počinilac krivičnog dela. Na jednom in-
ternet sajtu iranske opozicije objavljeno je strogo
poverljivo pismo koje su vlasti uputile svim mediji-
ma, u kome se navodi preporuka da se ne objavlju-
ju fotografije i vesti sa predstojećeg skupa koje bi
mogle da uznemire javni red i mir. Opozicija je od-
bila da se povuče i proglasila 4. novembar "najze-
lenijim danom u godini" (boja opozicije).

Zbog propasti i neverovatnog nasilja na prošlim
masovnih protestima, opozicija je pribegla tak-
tici korišćenja nacionalnih praznika, kada se oče-
kuje da će mnogi ljudi izaći na ulice, kao šansu za
političke proteste. Ispostavilo se da je 4. novem-
bar posebno osetljiv datum zato što simbolizuje
snagu najvećeg problema trenutne iranske vlasti,
a to je omladina. Upravo je ona zbacila 1979. go-
dine šaha Muhameda Rezu Pahlavija, koga su po-
državali Amerikanci – došli su iz tri različita tehe-
ranska kampa da se pobune protiv američke diplo-
matske misije nakon što je Karterova administra-
cija priznala da sarađuje da šahom. Godine 1999.
studentske demonstracije završile su se krvoprolie-
ćem, kada se 70 odsto iranske mladeži ispod tride-
set godina usudilo da izrazi svoj protest zbog polo-
žaja žena u Iranu.

PROTEST PROTIV VLASTI: Studenti u Teheranu

TAMO GDE JE I M

Duž ulica na stepeništima radnji i zgrada, na goloj zemlji, na ono malo trotoara što ih ima, spavaju ljudi pokriveni jutanim vrećama. To su ona četiri miliona neregistrovanih žitelja Hajderabada. U daljini svetli, kao kruna na teget plavom nebu, "Sajber kula" u koju će se useliti Majkrosoft

LEKO LJUTO

Hajderabad, Indija

Samo igrom slučaja, 4. decembra u baru hajderabaškog hotela Aditja park, sreo sam Radživa Naidua (43), softverskog inženjera, rođenog u Bopalu i, kako kaže, srećno iseljenog iz tog grada žute vode i spečene zemlje, grada udaljenog od Hajderabada oko hiljadu kilometara. Tamo gde je rođen, kaže, još se osećaju posledice trovanja iscrelim izocijanid metanom.

Ovih dana indijska štampa i drugi mediji posvetili su dužnu pažnju dvadeset petoj godišnjici katastrofe u Bopalu. Trećeg decembra 1984. iscurilo je iz skladišta američke kompanije Union karbid oko 50 tona jedne od najopasnijih hemijskih supstanci. Indijski mediji potvrđuju ovih dana zvanične procene da je u dva dana umrlo oko 18.000 ljudi, ali nevladine organizacije tvrde da je taj broj znatno umanjen i vode akciju da se pravično obeštete žrtve pesticida, uključujući tu i "drugu generaciju", generaciju onih koji su rođeni nakon katastrofe ali osećaju teške posledice.

Gospodin Naidu opisuje kako je bežao kroz ulice Bopala u paničnom strahu od smrada koji je otkidao pluća. Naručujem pivo za sebe i sagovornika i pitam barmena da li ima neko domaće, indijsko. Kako da ne, kaže: Želite li badvajzer ili karlzberg?

Rukovodioci Union karbida takođe su te noći pobegli iz Bopala i tako izbegli krivičnu odgovornost. Posle je tu multinacionalnu hemijsku kompaniju kupio još multinacionalniji Dau kemikals. U Bopalu je još pod zemljom zatrpano na stotine tona otrova. Porodice mrtvih obeštete su sa po 50.000 rupija po ugušenom članu domaćinstva. To je negde oko 700 evra.

A koliko još pre podne sedeo sam pored bazena hotela Novotel, u hajderabaškom kongresnom centru. To je superluksuzni hotel. Temperatura je oko 27 stepeni, u hladu. Kroz stakleni zid gledam u hol u čijem cen-

BRZO, BRŽE: Nema popravke

tralnom delu je od šarenog papira napravljen ogromni Deda Mraz, sa sve saonicama i irvasima. Najjeftinije prenoćište je oko 200 evra. Dobro došli u Indiju, zemlju kontrasta, velikog bogatstva i velike bede.

Moj sagovornik, zaljubljenik u svaku vrstu sporta, preko pивske čaše, dok gledamo kriket, na ovu moju opasku o kontrastima kaže da je to razlog što Indija nikada neće dobiti Olimpijske igre. Indija je bogata zemlja puna siromašnih ljudi.

ZEMLJA KONTRASTA: U pomenutom kongresnom centru koji danonoćno, kao i hotel, čuvaju vojska i policija, održava se četvorodnevni kongres Svetske asocijacije novinskih izdavača (WAN- IFRA) i Forum glavnih urednika. Odabran je Hajderabad, glavni grad pokrajine Andra Pradeš, jugoistočna Indija, centar ozbiljne izdavačke delatnosti i sajber siti, vodeći grad softverskog inženjeringa u Indiji.

Ako su domaćini hteli da vidimo tu kontrastnu Indiju, onda izbor nije mogao biti

bolji. Novog aerodroma "Radživ Gandhi", u obližnjem Samšabadu, ne bi se postideo ni Dubai, ali posle dva kilometra vožnje u taksiju na putu ka hotelu, stižemo u onu drugu Indiju: polugoli ljudi leže kraj puta, saobraćaj je potpuno zagušen rikšama i mopedima. Vozači se oko prava prvenstva dogovaraju besomučnim pritiskanjem sirene, pešaci se ne osvrću na saobraćaj, idu sredinom ulice. Ali ni trotoara gotovo nigde nema, osim u strogom centru. U tu gužvu umešale su se i krave. Sa zadnjeg sedišta taksija toliko sam instinktivno kočio da me je zbolela desna noga i iz džepa mi je ispao mobilni telefon – koji nije nađen.

Dvadesetak kilometara putovali smo gotovo dva sata, ja zapanjen, taksista smiren i koncentrisan na udaranje po sireni. Prvi utisak, a nisam ga promenio do kraja petodnevnog boravka – Hajderabad je grad u kom se toliko gradi da niko nema vremena da bilo šta popravlja. Zvanično ima oko četiri miliona stanovnika, ali sami žitelji to množe >>

sa dva. Na bilbordima duž puta najviše se reklamira cement. Gradi se na sve strane. Kamion istovaruje pesak. Onda stotinu žena grabi taj pesak u neke lavore, diže ih na glavu i prenosi do gradilišta.

Naidu, vodeći softverski inženjer u jednoj kompaniji, zarađuje oko 200 dolara mesečno. Kaže da je zadovoljan. Da su to za Indiju dobre pare. Firma mu je dala automobil i plaća gorivo, stan je u njegovom vlasništvu. Sanja da ode u Švedsku. Tamo je, kaže, sve tiho i mirno. I hladno je. Posetio je još Švajcarsku i Sibir. I tamo je hladno. Za Srbiju

hodnika je pod vodom gotovo do gležnjeva.

Ali, ljudi su prijatni, gostoljubivi i spremni da pomognu. Odeća je živopisna. Trgovci u malenim radnjama nisu nametljivi i najčešće kažu – razgledanje je besplatno. Sto metara dalje od tog tradicionalnog bazara, radnji ne većih od par kvadrata, s čepencima i nakrcanih najčešće tekstilom, možete naći čitav lanac prodavnica s brendiranom robom koja je isto toliko iz Diora koliko je i karlberg indijsko pivo.

PODIZANJE RAMPE: Posle sat i po vožnje u saobraćaju na koji sam se koliko-toliko na-

žao u kongresnom centru u svađi s nekim Amerikancem, arhitektom po osnovnoj profesiji, koji je glavni preduzetnik u poslovima kresanja troškova novinskih redakcija. Titula mu je: medijski konsultant. Objašnjavao mi je kako ide po svetu i racionalizuje troškove. To se svodi na otpuštanje ljudi. Pun je priče o svojim uspesima. Koliko sam shvatio, već ih je hiljade ispisao iz redova profesija na čiji je kongres došao. Kad sam mu rekao da je poenta u tome da se zarade pare, hladno mi je odgovorio da to nije njegova specijalnost i cinično dodao da je to po-

nikad nije čuo, ali jeste za Novaka Đokovića.

Asfalta sumnjivog kvaliteta ima samo u glavnim ulicama. Čim se skrene levo ili desno, tlo je od nabijene zemlje koja se pod kišom pretvara u kaljugu. Čini mi se da svih osam miliona žitelja Hajderabada živi na ulici. Tu i dečaci igraju kriket. Iz kontejnera odmah pored hotela koji je izuzetno čist, vire tri dečije glave. Preturaju đubre i nešto traže. Sadržaj izbacuju direktno na ulicu. Psi se otimaju o ostatke hrane. Pet metara odatle je vila. Privatna hirurška ordinacija. Dvadeset metara dalje druga privatna klinika. U lepoj vili s plavim krovom, malo dalje niz ulicu, zubar. Saznajem posle da je to deo grada u kome je najviše klinika. Tu je i državna bolnica. S ulice gledam u dugačak taman hodnik, red koji se otegao. Tu je negde, shvatam s male table na kojoj je i tekst na engleskom, centar za fluorografisanje. Pod

vikao, stižete u sasvim drugi svet. Kongresni centar je ograđen, dominira na jednom brdašetu, sve je uređeno po evropskim standardima. Ali, da biste ušli u taj krug u kome je i već pominjani hotel Novotel, s bazenom u kome se gosti kupaju i posle izlažu prijatnom indijskom suncu i s Deda Mrazom u centralnom holu, morate prvo da prođete kontrolu.

Dvojica prilaze sa ogledalima na dugačkim štapovima i pregledaju kola odozdo. Treći obavezno otvara gepek i s nekim uređajem za detekciju metala proverava sadržaj. Tek onda se rampa diže. I tako svaki dan. Po kongresnom centru šetaju policajci s psima obučanim da nanjuše eksploziv. Trećeg dana skupa goste novinarskog kongresa i foruma došla je da pozdravi indijska predsednica.

Noć uoči te posete duže sam se zadr-

sao za gospodu urednike. Dakle, izlazim te noći iz dobro čuvanog zdanja i vidim gotovo bataljon vojske koji se istovaruje iz autobusa. Malo dalje, farovi taksija na tren obasjavaju neki šumarak i kombi iz koga izlaze četiri civila u kožnim jaknama i sa snajperima u rukama.

Hajderabad je miran grad, kaže mi jedan od gradskih zvaničnika na jednoj od večera priređenih u čast gostiju. Negira da te mere obezbeđenja imaju neke veze s činjenicom da je polovina stanovništva muslimanske veroispovesti i kaže da nema osnova za strah od te vrste terorizma. Talibani su u Pakistanu, dodaje uz zagonetan smešak. Istina, policajci u gradu mahom su naoružani bambusovim štapovima.

Hrana je izuzetno ukusna, dobrim delom zahvaljujući i turskom uticaju, ako volite začinjeno i ljuto. Meni ne smeta, ako nije sva-

ki dan. Od mesa se jede piletina, jagnjetina i riba. Sve je seckano na komadiće. Ali, tek posle otkrivате šta jedete, tek kad se probijete kroz gust fil začina kojim su komadići mesa omotani. Trećeg dana, kao i većina učesnika skupa s drugačijim navikama u ishrani, imao sam probleme sa stomakom i otišao sam uveče u hotel. Naručio sam da mi u sobu donesu parče piletiline spremljene na roštilju, bez začina molim, parče hleba, a ako nema hleba onda pirinač, takođe bez začina molim. Za petnaest minuta, kaže onaj s druge strane telefonske žice. Vrtim televizij-

vilo da niko nije pažljivo pogledao najavu: *Gala dinner and entertainment*. S naglaskom na gala. Odražava se u Čovmahala dvorcu. To je jedno od onih arhitektonskih zdanja koja izgledaju kao ukras na torti. Samo što je ogromno. Bio je to dvorac sina nekog maharadže. Za ovu priliku potpuno je čarobno osvetljen a duž dugih staza, na svakih pet metara, upaljene su buktinje pobijene u zemlju. Kompleks je ogromnih razmera. Svedoči o bogatstvu i slavi. Postavljena je bina i oko nje fotelje za skoro 300 učesnika novinarskog okupljanja i gostiju. S bine opet

strovanih žitelja Hajderabada. U daljini svetli, kao kruna na teget plavom nebu, "Sajber kula" u koju će da se useli Majkrosoft.

Ujutro mog poslednjeg dana boravka u Hajderabadu budi me, s prvim zracima sunca, pevanje hodže iz obližnje džamije. Prethodnih jutara nisam ga čuo. Nije mi krivo što ustajem rano. Na doručku preskačem mleko. Krećem u oproštajnu šetnju po gradu koji sam na neki čudan način zavoleo.

Na čošku, pedeset metara od hotela, obučar rasprostro ćebe, na njemu šusterski kapul, čekić i ekserčići. Zakiva pendžete i fle-

SVET I ŽIVOT: Ko je mali, a šta je veliko

ske kanale. Ima ih oko 200. Pronalazim neki boliviudski film. Uopšte ne morate da znate jezik da biste ga pratili. Glumci toliko izražajno glume patnju, zanos, sreću, ljubav, tugu i sve drugo da vam i nije potreban tekst da biste shvatili radnju. Uostalom, mahom se peva i igra. Donose mi hranu. Piletina jeste sa roštilja, ali je u nekom ljutom sosu, a pirinač je još ljući. Međutim, toliko je ukusno da sam sve pojeo. Ujutro silazim na doručak i žurim ka bokalju s mlekom da rashladim želudac koji me peče. I mleko je bilo ljuto. Stavljaju u njega neke travke i malo ga "posole" karijem. Poučen iskustvom od prošle noći nisam se usudio da tražim obično mleko.

UKUCAVANJE FLEKICA: Bliži se završno veče. Isplatilo se putovati autobusom gotovo dva sata s jednog kraja grada na drugi. Gosti smo na večeri za koju se ispota-

– Boliviud. Izvodi se potpuri iz filmova od tridesetih godina, kada je začeta filmska industrija u Bombaju, do današnjih dana. Po izražaju oduševljenja na licima indijskih domaćina vidimo da u programu učestvuju prave zvezde. Sve vreme konobari nose hranu. Sve je, naravno, ljuto. I kad se program završio, do pune sitosti najedeni gosti pozvani su na tu gala večeru. Ispostavilo se da je ono bilo samo predjelo a da je onaj deo dvorca sa sve dvorištem tek nešto kao vratarska kućica, jer iza toga sledi još veći dvorac i dvorište u kome su na zemlju prostrti jastuci i postavljeni niski stolovi prepuni hrane. Znaće već kakve.

Dugo putujemo do hotela. U autobusu prolazimo kroz noć ulicama van centra grada. Duž njih na golju zemlji, na ono malo trotoara, spavaju ljudi pokriveni jutanim vrećama. To su ona četiri miliona neregi-

kice. Dvadeset metara dalje radnja na točkovima. Primitivnom presom cedi se mango i na licu mesta pravi sok. U njega se dodaje voda iz kanistra. Otvaraju se i druge radnje. Prolazi autobus otvorenih vrata i ljudi uskaču. Hajderabad se budi. Posle duge šetnje stižem do jezera u centru grada. Voda ima težak ustajali miris i još nešto... Opet mi pada na pamet Bopal. Sa bilborda se smeši radnik koji u ruci veselo drži džakče cementa. Ispod njega prolaze žene s lavorima u rukama. Idu na gradilište. Otvara se radnja iz koje gazda iznosi i slaže na zidić ka ulici gipsana poprsja cele porodice Nehru. Ulazim u radnju. Glavna roba su bengalski tigrovi od gipsa u različitim dimenzijama.

Taj tigar je bio i zaštitni znak skupa zbog koga sam obišao ovaj krajičak Indije. Ali, o tome, o skupu, u idućem broju "Vremena". ×

DAGOLJUB ŽARKOVIĆ

Još samo da prođemo...

Grupa – Nemačka, Australija, Gana – svakako nije nepremostiva, ali – valjda pod utiskom rezultata u kvalifikaciji – mnogi nas malo prerano već vide u osmini finala

DA L' ZBOG Antića, da l' zato što stvarno vredimo, da l' zbog tradicionalne euforije kojoj smo skloni, vidim da su manje-više svi zadovoljni žrebom koji nam je za protivnike u grupi D na Svetskom prvenstvu u Južnoj Africi dodelio Ganu (13. juna u Pretoriji), Nemačku (18. juna u Port Elizabetu) i Australiju (23. juna u Nelspruitu). Ruku na srce, moglo je i gore, recimo da smo zapali u grupu B u kojoj su Argentina, Nigerija, Južna Koreja i Grčka, ili grupu G gde su Brazil, Portugal, Obala Slonovače i Severna Koreja. Opet, kad bacim pogled na grupe A (Južna Afrika, Meksiko, Urugvaj, Francuska), C (Engleska, SAD, Alžir, Slovenija – s njima se "ukrštam" ako prođemo!), F (Italija, Paragvaj, Novi Zeland, Slovačka) ili H (Španija, Švajcarska, Honduras, Čile), rekao bih da su neki prošli bolje od nas.

Sušтина je, ipak, u osećaju sigurnosti sa kojim odlazimo u Južnu Afriku pa nam je sa te tačke gledišta manje-više svejedno s kim ćemo igrati. Radomir Antić je uspeo da nas ubedi da ni u jedan meč Srbija neće ući "a priori" inferiorna, odnosno sa idejom da se brani. Takvo opredeljenje uliva optimizam a, bogami, i respekt protivnika. U mnogim komentarima pre žreba Srbija je isticana kao protivnik "dobar za izbegavanje", a to je posledica utiska i rezultata iz kvalifikacija.

Ako malo parkiramo optimizam i pogledamo protivnike, ispada da "finale" grupe igramo već u prvom meču, protiv Gane. Osim što su oni (Ganci, Ganjani, Ganezi ili nešto četvrto?) dobri, trenira ih jedan Srbin, Milovan Rajevac. A pre četiri godine u Nemačkoj vodio ih je drugi, Ratomir Dujković, danas selektor mlade reprezentacije Srbije. Ovih dana se ispostavlja da je Gana u Kejptaunu imala dve delegacije, jednu zvaničnu i drugu nezvaničnu, bližu vladi, koja se, manje-više, interesovala samo za finansijske detalje, odnosno koliko će para Gana dobiti. Pošto FIFA ne voli da se političari mešaju u rad nacionalnih saveza, procurila je vest

da će Gana možda biti diskvalifikovana, ali sumnjam da je tako drastična mera moguća.

Vremena kada smo afričke selekcije pobeđivali sa 9-0 (Zair, u Nemačkoj 1974) odavno su prošlost, poslednji susret sa jednom afričkom reprezentacijom neslavno smo izgubili u Nemačkoj (2-3 sa Obalom Slonovače) i završili na 32. mestu. Od 32 učesnika. Nije da ne možemo da ih pobedimo, ali biće težak meč, možda i najteži u grupi.

Nemci su uvek Nemci, pre 11 godina u Francuskoj imali smo 2-0 i igru a onda na kraju 2-2. S njima se preganjamo po mundijalima ili za njih još od 1954. u Švajcarskoj i jedini put smo se radovali još 1962. u Čileu

kada smo u četvrtfinalu pobedili golom Pere Radakovića. Oni su slavili 1954, 1958, 1974. i 1990, a nerešeno je bilo 1998. Prošlost ne igra, ali opterećuje.

Objektivno, autsajder u grupi je Australija, ali u Nemačkoj pre četiri godine pokazali su da napreduju. Čini mi se da je najlepše od svega perspektiva koja se otvara ako prođemo u drugi krug. Još samo da prođemo. Ako bismo kojom srećom bili prvi, igrali bismo sa drugim iz grupe C (Engleska, SAD, Alžir, Slovenija), a ako bismo bili drugi – sa prvim iz te grupe što mu dođe (gotovo) isto. Put bi dalje vodio, u zavisnosti da li smo prvi ili drugi, na Argentinu ili Španiju ali da – zasad – ne idemo baš tako daleko...

Sve četiri reprezentacije iz naše grupe stižu u Južnu Afriku kao pobednici svojih kvalifikacionih grupa. Dakle, sa autoritetom, što bi rekao Antić. Sva tri protivnika imala su zapažene uloge na poslednjem Mundijalu u Nemačkoj 2006. Nemačka je bila treća, Gana je zadivila u grupi i časnو pala u osmini finala protiv Brazila. Australija je grubo oštećena protiv Italije, ispavši posle nepostojećeg penala. Sa Australijom nismo igrali na nivou A selekcija, ali ako se prisetimo

Treneri

Srbija će u Južnoj Africi imati dvojicu selektora, Radomira Antića na našoj klupi i Milovana Rajevca na čelu Gane. Trenersku školu nekadašnje Jugoslavije predstavlja i Mostarac Vahid Halilhodžić, selektor Obale Slonovače. Tri selektora dala je Nemačka: Joakima Leva (Nemačka), Ota Rehgela (Grčka), Otmara Hicfelda (Švajcarska) a toliko daje i Argentina (Maradona – Argentina, Marselo Bielsa – Čile, Heraldo Martino – Paragvaj). Po dvojicu selektora dali su Holandija, Italija i Brazil.

REUTERS

SPEKTAKL PRE SPEKTAKLA: Žrebanje

Zarada

FSS može biti siguran da će posle Svet-skog prvenstva u njegovu kasu ući najmanje osam miliona dolara. Toliko pripada ekipama koje ispadnu u prvom krugu. Pošto se nadamo da nećemo biti u tom društvu, valja pogledati šta (još) donosi plasman u naredne runde. Ispadanje u osmini finala donosi 9 miliona, eliminacija u četvrtfinalu 14, četvrto mesto vredeće 18 miliona, bronzana medalja 20, finalista će dobiti 24 a šampion sveta celih 30 miliona.

FIFA će ukupno podeliti oko 400 miliona dolara s tim što 40 ide klubovima koji daju igrače za nacionalne selekcije (1600 dolara po igraču i po danu).

FSS takođe može da računa na nekoliko miliona dolara koje će FIFA dodeliti za pripreme. Sve u svemu, Antić i reprezentacija postaju jedna od solidnijih profitabilnih srpskih firmi.

dva poslednja olimpijska turnira valja staviti prst na čelo. U Atini 2004. pobedili su nas sa 5-1 a u Pekingu 2008. izvukli smo 1-1...

Fudbaleri Gane su, kao i naši, razasuti po celom svetu, oni najbolji su u Evropi. Igraju od Kipra i Škotske, preko Francuske, Španije, Rusije i Nemačke do Engleske i Italije. Prva zvezda je vezni igrač Čelsija Majkl Esijen, njegov kolega sa sredine terena Hali Muntari igra u Interu, treći "veznjak" Stiven Apia je u Bolonji... Iskustvo im neće nedostajati. Ganu smo jednom pobedili na nekom turniru negde u Aziji (3-1), ali to se samo piše...

Australijanci su takođe raštrkani, od moskovskog Dinama (bek Luk Vilksir) preko Evertona (Lukas Nil) do igrača koji nastupaju u Južnoj Koreji, Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Japanu, Škotskoj... Nekolicina igra u

Italiji i Engleskoj, nekoliko ih je i iz domaćih klubova. Ipak, trebalo bi da oni misle više o nama nego mi o njima.

Nemci su, uglavnom, zadržali tim koji je prošle godine izgubio finale EP-a u Beču protiv Španije. Isti je i selektor, Joakim Lev, formalni šef tima i dalje je Mihael Balak, u napadu je opasan tandem Klose-Podolski dok Mario Gomez uvek čeka svoju šansu u napadu, na sredini su Švajnstajger, Ozir i Rolfes, u odbrani se ističe hitri ofanzivni bek Lam.

Sve u svemu, stvarno nije loše jer je mnogo (mnogo) gore, ali i (malo) bolje. Najlepše je što sve zavisi od Antića i njegovih momaka. Ako se sprema kako treba, ako ih posluži zdravlje i malo sreće, eto dovoljno razloga za optimizam sa pokrićem, ali ne i za euforiju.

VLADIMIR STANKOVIĆ

AUTSAJDERI IZ MAKEDONSKE 29

Iskorak autsajdera sa Lekinog brda VREME 987

U aprilu 2008, dok sam još uređivala beogradsku "Politiku", taj list objavio je veoma zanimljiv intervju sa Borisom Tadićem, koji je vodio moj tadašnji zamenik Vladimir Radomirović. U razgovor je povremeno uskakao predsednikov medijski savetnik Nebojša Krstić, kog je Tadić na kraju učutkao jednim odsečnim "Ja odgovaram".

Jasno je da bi Krstić voleo da je njegovo neprofesionalno ponašanje moglo da se sakrije od javnosti. Jasno mi je zašto, na pitanje "Vremena" o tim upadicama (broj 987), odgovara da je razgovor Vladimira Radomirovića sa predsednikom Tadićem "bio jedan od retkih neprofesionalnih i tendencioznih intervju a on je bio sramota za novine i za urednika koji su ga kao takvog objavili".

Nešto mi drugo nije jasno: kako to da sujetnom predsedniku i njegovom osvetoljubivom savetniku nije dovoljno što su pre godinu dana smenili glavnu urednicu koja je objavila intervju, a njenog zamenika rasporedili na niže vrednovane poslove i radne zadatke? Vaši čitaoci trebalo bi da znaju da je Vladimir Radomirović, istog dana kada mu je gospodin Krstić u "Vremenu" poručio da bi trebalo da se stidi, od rukovodstva "Politike" saznao da za njega više nema mesta u tim novinama. Njegov učinak u listu ocenjen je tako niskim i nekvalitetnim da se za njega nije moglo naći prostora u novoj sistematizaciji radnih mesta.

Čim mu je, dakle, predsednikov savetnik poručio da je "sramota za novine", novine su ga obavestile da će morati napolje, van, "aut". Da će, da se poslužim izrazom kojim predsednikov savetnik umanjuje sopstveni značaj, postati "autsajder" iz Makedonske 29. Tako su, za samo godinu dana, i urednik i novinar intervju a koji se nije dopao predsedniku i njegovom savetniku "autovani" iz novina u kojima država kojom njih dvojica upravljaju ima ideo u svojini.

Buni me ta igra slučaja. Vladimir Radomirović je jedan od najdragocenijih kadrova koje je "Politika" imala. Pripada vrsti koja joj je nedostajala devedesetih, kada nije bilo nikoga da se udvorištvu državnih medija suprotstavi iznutra. Profesionalac stasao u nezavisnim medijima, tukao se za slobodu izražavanja i sa Miloševićem i sa demokratskim vlastima. Pre "Politike" je bio glavni urednik "Reportera" i urednik Vesti na Televiziji B92, tačno govori dva strana jezika i čita novine na još dva. Autor je brojnih ekskluziva i provokativnih intervju a sa ambasadorima najmoćnijih država. Jedini je otkrio da je prvi klijent osuđivanog vašingtonskog lobiste Džeka Abramofa bila vlada Mila Đukanovića. Prvi je nagovestio da bi Rusija, ako Zapad prizna Kosovo, mogla da odgovori priznanjem spornih oblasti na Kavkazu; prvi je objavio da Unija neće zahtevati da Srbija prizna Kosovo, ali da će tražiti da s Prištinom uspostavi "tehničku saradnju"...

Ništa mu to nije vredelo kad je na sebe navukao bes kabineta. Posle smene je još godinu dana cenzurisao i sprečavan da objavljuje, kako ovih dana

sam javno tvrdi tamo gde još može.

Buni me ta slučajnost. Je li autsajder sa Lekinog brda umešao prste u sudbinu autsajdera iz Makedonske 29? Ili je potonji samo žrtva viška revnosti?

U nečemu se sa Krstićem ipak moram složiti: medijska slika savremene Srbije jeste "depresivna". On doduše misli da bi sve bilo bolje kada bi samo mediji pisali "pozitivno, svetlo, uspešno i optimistično" jer je sada previše "otpadaka, zla i nesreće". Krstiću je ta srpska nesreća pomalo "veštačka".

Ja mislim da je ona direktan rezultat "reforme" medija koju je Boris Tadić lane obećao pristalicama u trenutku izbornog trijumfa, odnosno rezultat sistematskog zastrašivanja, ponižavanja i osiromašivanja novinara, koje je letos ozakonjeno u Skupštini Srbije.

Za posledicu imamo poslušne medije, u kojim nema celog raspona političkog mišljenja u Srbiji. Malo ko dobije priliku da postavi neprijatno pitanje, a kamoli da insistira na odgovoru. Jedan je strani novinar hteo u aprilu ove godine, na godišnjicu Radomirovićevog intervju a. Medijska organizacija za jugoistočnu Evropu, SEEMO saopštila je da je dopisniku austrijske TV ORF Kristijanu Veršicu intervju sa Tadićem otkazan u poslednjem trenutku, pošto je u predsednikovom kabinetu zaključeno da je jedno od pitanja koje je Veršić nameravao da postavi "neodgovarajuće i neprihvatljivo".

A Tamara Skrozza u "Vremenu" pristaje da joj predsednikov savetnik pismenim putem odgovara na pitanja. Ne dobija priliku, a možda nema ni ambiciju, da insistira: A jeste li Vi upadali u predsednikov intervju "Politici", ili niste? Jeste li rekli to što je Radomirović zabeležio? Zašto? Rade li tako medijski savetnici koji se za radno mesto nisu kvalifikovali gimnazijskim druženjem sa poslodavcem? Jeste li tokom autorizacije pokušavali da bitno preinačite odgovore i uklonite pitanja koja Vam se ne dopadaju?

Stojim na raspolaganju gospođi Skrozza, ukoliko je sve ovo zaista interesuje. Malo je reći da me nije sramota što sam objavila taj intervju. Ponosna sam na Vladimira Radomirovića. Nemamo puno takvih novinara. On bi morao biti toplo pohvaljen, a ne podlo kažnjen. Valjda će u Srbiji opet doći vreme kada će novinari slobodno da postavljaju pitanja na koja sagovornici na vlasti ne žele da odgovore. I da insistiraju na odgovorima, ako treba i drsko.

Ljiljana Smajlović, bivša
glavna i odgovorna urednica "Politike"

NEDELJNIK

VREME
svaki dan

WWW.VREME.COM

SUKOB NADLEŽNOSTI

Usvojen Statut Vojvodine

VREME 987

Nadležnosti Republike su ustavne granice do kojih se republički organi mogu kretati u odnosu na nadležnosti Pokrajine. Njima se ostvaruje "podela vlasti" između Republike i Pokrajine. I u ovom ustavu Srbije iz 2006. godine, kao i u Ustavu SFRJ iz 1974. godine, došlo je do "prevazilaženja" tradicionalnog, krutog metoda raspodele nadležnosti, a u prilog "elastičnog" prilagođavanja mehanizma raspodele vlasti.

Tako, na primer, po članu 97. Ustava Republike Srbije, Republika uređuje i obezbeđuje: organizaciju i korišćenje prostora; sistem obavljanja privrednih i drugih delatnosti; sistem zaštite i unapređenja životne sredine; režim i bezbednost u svim vrstama saobraćaja; sistem u oblastima zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, kulture i zaštite kulturnih dobara, sporta, javnog informisanja. Postavlja se pitanje da li su ove grupe poslova od značaja za celu Republiku, ili samo za deo Republike van Pokrajine?

S druge strane, prema članu 183. istog ustava, Pokrajina, između ostalog, uređuje (ali ne obezbeđuje?, prim. D. P.) pitanja od pokrajinskog značaja u oblasti: prostornog planiranja i razvoja; poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, lova, ribolova, turizma, ugostiteljstva, banja i lečilišta, industrije i zanatstva; zaštite životne sredine; drumskog, rečnog i železničkog saobraćaja i uređivanja puteva; prosvete, sporta, kulture zdravstvene i socijalne zaštite i javnog informisanja na pokrajinskom nivou. Iz bliskog istorijskog iskustva dobro nam je poznato da ovakva nejasna, "fleksibilna" raspodela vlasti između Republike i Pokrajine neminovno vodi sukobu zakona i nadležnosti republičkih i pokrajinskih organa, pri čemu će Ustavni sud, u početku, imati pune ruke posla oko rešavanja sukoba nadležnosti tih organa. U takvom ustavom uređenom državnom sistemu ne može biti saradnje, mira i napretka, već stalnog sukoba.

Dejan R. Popović, elektronskom poštom

SREĆA, SREĆA, RADOST

Kako smo se dovijali za vize

VREME 987

Čitam tekst, jasno mi je o čemu piše Tamara Skrozza, toliko jasno da mi je bukvalno muka od svake rečenice, iako je tekst savršen. Otprilike smo vršnjakinje, i još mi je bliži efekat tog osamnaestogodišnjeg viznorežimskog tajminga u životu. Neću pisati o najzanimljivijim dolaženjima do vize, jer iz dna svoje duše mrzim pomisao na te beskonačne gnušne ponižavajuće događaje. Nikad ništa nisam toliko mrzela, da se skoro zabrinem od neukrotivosti i intenziteta tog doživljaja. Na sve sam uspešla da se

adaptiram, i koliko-toliko racionalno

prihvatim stvarnost. Na ovoj tački sam, avaj, "okunula". Ta sadistička tortura, diskriminacija i izživljavanje raznih službi i službenika kroz vreme i prostor je, nažalost, uspeo da stvori trajni crni pečat u mojoj ličnosti, tako da nikad nikom neću preporučivati svoje logoraške "anegdote" iz redova za izlazak iz Sivog doma "Srbija".

Osnovni razlog zbog koga pišem ovaj komentar jeste kraj teksta. O radosti.

Frapantno, ali nemam je! I vidim da nisam jedina. Da li sam to postala bolesna?

Možda, ne znam... Moja jedina emocija je: ogorčeno – hvala vam, nije trebalo. Kao Rundek, "za mene je već kasno". Izgleda.

Ali budimo pozitivni – sada najzad mogu da krenem slobodna, kao tica, redom po mapi, u radosne posete svojim brojnim prijateljima i rođacima rasejanim tokom devedesetih po evropskim metropolama. Sreća, sreća, radost!!!

Ida Teodosijević, elektronskom poštom

REŠENJE PROBLEMA

Punto Serbo classic

VREME 987

Kolega na poslu je isto tako kupio "punta" koji na prvom tehničkom pregledu nije mogao da prođe pošto mu zadnje kočnice nisu imale dovoljnu silu kočenja. Problem je "rešen" sedanjem na zadnji kraj kola uz obrazloženje lica koje je izvršavao pregled da je to kod 80 posto zastavnih "puntića" otprilike tako.

Ivan Sarčević,

elektronskom poštom

>> PRODAJA I PRETPLATA

ŠTAMPANO IZDANJE

	Beograd [kurirom]	Srbija [poštom]	kontinentalna Evropa [površinskom poštom]	ceo svet [avionom]
6 meseci	3500 din	3300 din	75 EUR/99 USD	115 EUR/149 USD
12 meseci	7000 din	6600 din	150 EUR/199 USD	230 EUR/299 USD

INTERNET IZDANJE

	bez PDF-a	sa PDF-om
6 meseci		
Srbija	750 din	1200 din
Svet	16 USD	24 USD

Opcija PDF podrazumeva i mogućnost preuzimanja fajla u obliku identičnom štampanom izdanju. Zabranjeno je da više lica upotrebljava isti nalog.

VREME ELEKTRONSKA ARHIVA

	Srbija	Svet
VREME DVD komplet 1997-2007	900 din	USD 29
dopuna kompleta za dosadašnje kupce	500 din	USD 15

Elektronska arhiva nedeljnika VREME u PDF formatu sa sačuvanim stranicama kao u štampanom izdanju i sa mogućnošću pretraživanja, obuhvata period od marta 1997. do kraja 2007. Diskovi se dostavljaju poštom u roku od 20 dana od kad dobijemo dokaz o uplati. Raniji brojevi Vremena ne postoje u ovom elektronskom obliku.

KNJIGE I DVD-ovi

	Srbija	Svet
FILIP ŠVARM: knjiga i DVD Jedinica	790 din	34 USD
samo knjiga Jedinica	670 din	23 USD
DRAGAN TODOROVIĆ: Živela naša Srbija	500 din	19 USD
BORIS VARGA: Putinova Baršunasta gerila	480 din	19. ⁷⁵ USD

U sve dinarske cene je uračunat PDV. U sve cene je uračunata poštarina. Potvrdu o uplati zajedno sa svojim podacima pošaljite na adresu VREME, Mišarska 12, Beograd, ili faksom na broj 011/3238-662, sa naznakom za šta je uplata izvršena (pretplata za štampano/internet izdanje, knjiga ili VREME-DVD). Za internet pretplatu obavezno navesti e-mail za kontakt. Vašu e-mail adresu ne ustupamo trećim licima. Sve dinarske uplate treba izvršiti u korist NP VREME isključivo na račun 205-13281-15. Za dostavu u inostranstvu, uplata u zemlji se naplaćuje u dinarskoj protivvrednosti prema srednjem kursu NBS. Iz inostranstva možete izvršiti uplate za sva naša izdanja na internet adresi <http://www.vreme.com/pretplata> pomoću kreditne kartice, (cena u USD), kojom prilikom će se stanovnicima zemalja članica EU zaračunati i dodati odgovarajući PDV ili direktno na naš devizni račun – podatke možete naći na internetu na www.vreme.com/pretplata. Šestomesečna pretplata na štampano izdanje podrazumeva 26, a godišnja 52 broja. Trajanje pretplate na internet izdanje određuje se datumski od dana otvaranja naloga, a korisniku su na raspolaganju svi brojevi objavljeni na internetu od kraja 1998. godine.

>> DODATNE INFORMACIJE U VEZI S PRODAJOM I PRETPLATOM > TELEFONOM, RADNIM DANOM OD 10 DO 16h: 011/3234-774 > E-MAILOM NA PRETPLATA@VREME.COM

Usluga

Do pre tri nedelje smatrala sam se bogatašicom – 750 dolara zarađenih još u martu, 20.000 dinara na računu i upravo zarađenih 200 evra. Svi računi plaćeni, špajz napunila baka, a frižider mama. Milina jedna. Ostalo je još samo da prođem kroz rutinsku proceduru u banci i eto me sa hiljadu evra u džepu. Otišla sam u MOJU banku, “sigurnu kuću” za moje pare i pouzdanog partnera koji će mi pomoći da izgradim stabilnu budućnost.

A. ANĐIĆ

Ulazim u stakleno-mermerno zdanje, sva vrata mi se otvaraju, obezbeđenje mi se osmehuje, u pozadini Luj Armstrong peva o plavom nebu i divnom belom svetu, kosa mi se, baš kao i ešarpa u boji MOJE banke vijori na “povetarcu” er kondišna, reda nema, a MOJA bankarka me oslovljava sa “gospođice Lazić”, raduje se što me vidi, nudi belgijsku pralinu i pita kako može da mi

pomogne, insistirajući na tome da mi obezbeđenje donese stolici, da ne stojim dok čekam... I tu sam se probudila.

Pošto su se otvorila ulazna vrata, dočekao me član obezbeđenja, opomenuo me da moram da isključim mobilni telefon i uputio me na kraj petometarskog reda. U pozadini se čulo gundanje, vrućina da se crkne a vrat me ludački svrbeo od vunenog šala. Posle 45 minuta stigoh na red. Onda je MOJA bankarka morala nakratko da ustane. Vratila se za manje od pet minuta i rekla “izvol’te”. Kada mi je izvadila uputstvo o uplati na devizni račun u evrima, ja sam izvadila svoja tri američka čeka (svaki na po 250 dolara) i ljupko zatražila da ih unovčim, kad sam već tu.

Pogledala je čekove, onda je pogledala mene i rekla: “Ovi čekovi ne važe.”

“Nemoguće”, reko, “firma koja ih je poslala je vrlo ozbiljna i tako nešto sebi ne bi dozvolila.” – “Možda oni to sebi ne bi dozvolili ali Vi ste dozvolili da Vam čekovi stoje u fioci osam meseci i da zastare.” – “A u kom roku je trebalo da ih unovčim?” – “Tri meseca! Sledeći!” – “Čekajte”, usprotivila sam se. “Ove čekove sam dobila zato što je Vaša koleginica napravila grešku dajući mi uputstva za uplatu na devizni račun u dolarima. Osim toga, niko mi u banci nije rekao da se čekovi moraju unovčiti u roku od tri meseca.” – “Koja koleginica?” – “Molim?” – “Koja koleginica Vam je dala pogrešna uputstva?” – “Zaista ne mogu da se setim. To je bilo pre devet meseci.” – “Pa, sledeći put obratite pažnju s kim razgovarate i na vreme unovčite svoje čekove. Ko još kod kuće drži čekove osam meseci? Sledeći!” – “Čekajte! I šta sad?” – “Šta šta sad?” – “Šta će sada biti sa mojim čekovima?” – “Sada ništa. Sledeći!”

I dok je Sledeći prilazio šalteru, ja sam na ivici suza teturala ka izlazu, ramenom zakačila člana obezbeđenja i u sebi psovala i sebe i bankarku. Sela sam na žardinjeru ispred banke. Saobraćaj je bio u “špicu”, ali ja nisam čula ništa. Bila sam prevarena,

izneverena i “olakšana” za 750 dolara. Više nisam bogatašica i niko za to neće snositi odgovornost. Čak i da sam znala ime one šalteruše od pre devet meseci, čisto sumnjam da bih uspešla da dokažem da je to bila ona.

Onda je preko puta zasvetlela reklama druge banke. Ustala sam sa žardinjere, prešla ulicu, ušla u banku i rešena da primenim APP sistem (“ako prođe, prođe”) prišla šalteru i “naivno” pitala da unovčim svoja tri čeka. “Nema problema”, rekla mi je nasmejana bankarka. “Uh, samo da ne provali da su zastareli”, pomislila sam čestitajući sebi na glumi i lukavosti. “Gospođice, ovi čekovi su Vam zastareli.” “Ma, šta kažete?”, začuđeno sam treptala. “Nažalost, tako je, ali...” Ne čekajući da nasmejana žena završi rečenicu slomila sam se i sve priznala – da sam u njenu banku ušla zato što je moja banka odbila da mi unovči čekove, da sam se nadala da to pravilo ne važi i za druge banke, da mi je žao što sam račun otvorila u toj, a ne u njenoj banci, da ne znam šta mi je bilo... Sačekala je da završim i uz isti onaj osmeh nastavila rečenicu: “... sve što treba da uradite je da zamolite poslodavca da Vam pošalje nove čekove. To je Vaš novac, a njemu to neće predstavljati problem.” “Mogu li onda te čekove da unovčim kod Vas?” “Možete ih unovčiti bilo gde”, rekla je. I dalje se smešila. Uspela je da vrati osmeh i na moje lice. Vrata njene banke su se otvorila, a ja sam izašla u spoljni svet i sve je izgledalo lepše. Šal mi se vijorio na novembarskom povetarcu, a u glavi je pevao Armstrong. Iste večeri napisala sam mejl poslodavcu, dobila odgovor “No problem” i obećanje da čekovi stižu u najkraćem roku. Jedino me mole da poštom vratim ove zastarele. “No problem”, odgovorih i ja i sutradan sam se zaputila u najbližu poštu.

Dugačak red me nije obeshrabrio, jer ovoga puta – igram na sigurno. Stala sam pred šalter i rekla da želim da pošaljem čekove u Ameriku.

“A, pa mi to ne radimo”, rekao je čovek na šalteru. – “Molim?” – “To bi trebalo da prođe carinu, hartije su od vrednosti... Ne, ne... Mi to ne radimo.” – “A ko radi?”, pitala sam. – “Pošta broj šest.” – “Kod železničke stanice?”

“Tako je. Sledeći!”

U pošti broj šest mi se smejaloo kompletno osoblje kad sam rekla da sam čekove čuvala osam meseci. Pitali su me gde živim i nudili svoje adrese da mi poslodavac ubuduće honorar šalje preko njih... “Ha, ha.” Ipak, primili su moje pismo, ali kako rekoše, ne mogu da garantuju da će stići na željenu adresu. Dobila sam neki broj, na koji mogu da se raspitam šta je s mojim pismom ako za dve nedelje ne stigne.

U međuvremenu su me zvali iz MOJE banke. Treba da dođem da dam izjavu kako sam zaradila onih 200 evra. Javio mi se i mobilni operater. Navodno nisam platila račun za maj. “Nemoguće”, reko. “Onda je možda došlo do greške u pošti. Znate li kako se zove službenik kod koga ste uplatili taj račun?”, pitao me ljubazan muški glas. “Ne znam”.

I ne želim da znam.

x

JASMINA LAZIĆ

Dr sc. med. Nina Bulajić
savetnik za makrobiotičku ishranu
i spec. med. mikrobiologije

Nina Bulajić

Informišite se šta pijete - čitajte etiketu!

Nisu sve vode iste! Kada posegnete za flašom vode, obratite pažnju na njen sastav i količinu suvog ostatka koji je ispisan na etiketi. Svaki mineral ima svoju specifičnu funkciju, zato njihova količina u vodi i njihov međusobni odnos definišu kvalitet vode. **Aqua Viva** preporučujem svim uzrasnim grupama, a zbog njenog sastava može se konzumirati u neograničenim količinama.

SASTOJCI u mg po 1 l su:

Kalcijum (Ca^{2+})	90
Magnezijum (Mg^{2+})	14,3
Natrijum (Na^+)	10,5
Kalijum (K^+)	2,0
Gvožđe (Fe^{2+3+})	<0,05
Hidrokarbonati (HCO_3^-)	320
Sulfati (SO_4^{2-})	26
Hloridi (Cl^-)	12,0
Fluoridi (F^-)	0,11
Suvi ostatak (na 180°C)*	370

*Optimalna količina suvog ostatka iznosi od 300mg do 500mg po litru.

Za svaki aktivan dan - Aqua Viva

Samo **Aqua Viva** sadrži **OPTIMINERAL KOMPLEKS** i obezbeđuje bolju rehidraciju organizma zahvaljujući balansu minerala i oligoelemenata:

Kalcijum - mineral od vitalnog značaja za kosti, zube, rast, mišićnu kontrakciju, ćelijski transport.

Magnezijum - ovaj mineral je važan za izgradnju kostiju, fazu relaksacije u mišićnoj kontrakciji, učestvuje u velikom broju metaboličkih procesa, naročito onih za proizvodnju energije i normalnu funkciju gena.

Natrijum - najvažniji element koji reguliše promet vode u telu i bitan za sprovođenje nervnih impulsa.

Kalijum - zajedno sa natrijumom reguliše ravnotežu vode i pH u organizmu, a njihov odnos je takode značajan za nervnu i mišićnu podražljivost, kao i srčani ritam.

VREME

Copyright © 1997–2005 Vreme

PDF izdanje razvili: Saša Marković i Ivan Hrašovec

obrada: Marjana Hrašovec